

Briuselis, 2020 12 15
COM(2020) 824 final

2020/0360 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas
Reglamentas (ES) Nr. 347/2013**

{SEC(2020) 431 final} - {SWD(2020) 346 final} - {SWD(2020) 347 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2013 m. buvo sukurta nauja tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros planavimo sistema, siekiant modernizuoti ir išplėsti Europos energetikos infrastruktūrą, kad būtų išspręstas fragmentiškų jungčių tarp valstybių narių klausimas, nutrauktas jų atskyrimas nuo dujų ir elektros tinklų, užtikrintas ir įvairinamas Sąjungos energijos tiekimas, ištekliai ir maršrutai ir didinama atsinaujinančiųjų energijos išteklių integracija. Pagal TEN-E reglamentą Sąjungai buvo sudarytos sąlygos pasiekti savo pagrindinius energetikos politikos tikslus, nustatant bendro intereso projektų (BIP) nustatymo ir jų plėtojimo nustatytu laiku taisykles, kuriomis būtų užtikrinta transeuropinių energetikos tinklų sąveika, energijos vidaus rinkos veikimas, tiekimo saugumas Sąjungoje ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos rūšių integravimas. Jame taip pat reikalaujama, kad valstybės narės racionalizuotų bendro intereso projektų (BIP) leidimų išdavimo procedūras, taip pat numatyta reguliavimo pagalba, taisyklės ir gairės dėl tarpvalstybinio išlaidų paskirstymo ir paskatų, susijusių su rizika, ir sąlygos gauti finansavimą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP).

Komisijos pirmininkė Europos žaliąjį kursą laiko svarbiausiu politiniu prioritetu, kad Sąjunga taptų teisinga ir klestinčia visuomene, turinčia modernią ir konkurencingą efektyvaus išteklių naudojimo ekonomiką. Komisijos pasiūlytu klimato politikos tikslo įgyvendinimo planu¹ Europai tiesiamas tvarus kelias, kuriuo žengiant tas siekis taps tikrove ir iki 2050 m. bus pasiektas poveikio klimatui neutralumo tikslas. Komunikate dėl žaliojo kurso taip pat pabrėžiama, kad neišvengiama klimato kaita, nepaisant pastangų ją švelninti, Europoje turės didelį poveikį. Todėl itin svarbu stiprinti pastangas prisitaikymo prie klimato kaitos, atsparumo jai didinimo, nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms srityse.

Energetikos infrastruktūra yra vienas iš pagrindinių energetikos pertvarkos veiksnių, kaip nurodyta Komisijos komunikatuose „Europos žaliasis kursas“ ir „Švari mūsų visų planeta“². Infrastruktūra yra ilgalaikis turtas, todėl ji turės derėti su poveikio klimatui neutralizavimo ir kitais aplinkos apsaugos tikslais, pavyzdžiui, žaliojo kurso priesaika nepakenkti, kad būtų galima greitai ir ekonomiškai efektyviai mažinti energetikos sistemos ir apskritai ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Todėl TEN-E yra pagrindinė energijos vidaus rinkos plėtojimo priemonė, būtina Europos žaliojo kurso tikslams pasiekti.

Dabartiniai klimato srities ir energetikos tikslai nėra pakankamai plataus užmojo, kad būtų galima pasiekti 2030 m. klimato politikos tikslą – bent 55 proc. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį, kaip siūlė Komisija³, siekianti neutralizuoti poveikį klimatui. Norint tiek sumažinti išmetamą ŠESD kiekį, reikia iš esmės pertvarkyti Europos energetikos sistemą tiek pasiūlos, tiek paklausos požiūriu.

Sąjunga iki 2050 m. turės gerokai padidinti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių, kad daugiau kaip 80 proc. elektros energijos būtų pagaminama naudojant atsinaujinančiuosius energijos

¹ Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui, COM(2020) 562 *final*.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52018DC0773>

³ Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui, COM(2020) 562 *final*.

ištekliai, kurie vis dažniau gaunami iš jūros⁴. Jūros vėjo energijos pajėgumai Europoje iki 2050 m. turėtų padidėti iki 300 GW, o vandenynų energijos – iki 40 GW, kad būtų pasiektas neutralaus poveikio klimatui tikslas, arba 25 kartus, palyginti su dabartine padėtimi⁵, dėl kurios labai reikia koordinuoti ilgalaikį jūros ir sausumos elektros tinklų planavimą ir plėtojimą pagal ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategiją⁶. Apskaičiuota, kad iki 2050 m. Europoje padidinus jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį bus patirta 800 mlrd. EUR išlaidų, iš kurių du trečdaliai bus skirta susijusiai tinklo infrastruktūrai. Siekiant kuo labiau sumažinti išlaidas, itin svarbu daug dėmesio skirti racionaliam tinklo plėtojimui.

Dar nepasiektas tikslas, bendru sutarimu įtrauktas į 2002 m. kovo mėn. Barselonos Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadą, kad valstybių narių elektros tinklų jungčių lygis atitiktų bent 10 proc. valstybių narių įrengtųjų gamybos pajėgumų. 2014 m. spalio 23–24 d. išvadose Europos Vadovų Taryba patvirtino elektros tinklų jungčių lygio tikslinį rodiklį, kuris turi siekti bent 15 proc. 2017 m. lapkričio 23 d. Komisijos komunikate dėl Europos energetikos tinklų stiprinimo įvertinta pažanga siekiant 10 proc. elektros tinklų sujungimo tikslo ir pasiūlyta būdų, kaip įgyvendinti 2030 m. tikslą – sujungti 15 proc. elektros tinklų

Apskaičiuota, kad vien 2030 m. planiniams rodikliams pasiekti reikia vidutiniškai 50,5 mlrd. EUR investicijų į elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklus. Didesnį elektros energijos vaidmenį papildys santykinis atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujų vaidmens didinimas nuo iškastinio kuro nepriklausomame energijos rūšių derinyje, kaip nurodyta visuose scenarijuose, kuriais modeliuojami poveikio klimatui neutralizavimo būdai⁷. Tikimasi, kad, palyginti su dabartiniu žemu vandenilio gamybos, transportavimo ir vartojimo lygiu, 2050 m. vandenilis sudarys apie 46–49 proc. visų iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamų ir mažo anglies dioksido kiekio dujų. Apskaičiuota, kad iki 2030 m. iš viso reikės 24–42 mlrd. EUR investicijų į vandenilio elektrolizerius. Vandenilio transportavimui, skirstymui ir laikymui reikės apie 65 mlrd. EUR⁴⁷.

Nors dabartinio reglamento tikslai iš esmės tebėra aktualūs, dabartinė TEN-E sistema dar neviseškai atspindi numatomus energetikos sistemos pokyčius, kuriuos lems naujos politinės aplinkybės, visų pirma atnaujinti 2030 m. tikslai ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas pagal Europos žaliąjį kursą.

Visų pirma tarpvalstybinės infrastruktūros plėtros, kurią lemia dabartinis TEN-E tinklas, pobūdis ir mastas yra nepakankami, nes ji neapima visų kategorijų infrastruktūros, susijusios su energetikos pertvarka, ir nepakankamai atspindi technologinę plėtrą. Todėl dabartinio pavidalo TEN-E sistema nėra tinkama padėti siekti poveikio klimatui neutralumo tikslo. Dėl spartėjančios elektros energijos sektoriaus skaitmeninės transformacijos pastaraisiais metais gerokai išvystyti pažangiųjų tinklų sprendimai, įskaitant reguliavimą apkrova. Pažangioji elektros energijos ir dujų sistemų integracija, taip pat su kitais sektoriais, pavyzdžiui, transporto ir pramonės sektoriais, suteikia papildomų galimybių mažinti dujų tinklo priklausomybę nuo iškastinio kuro ir veiksmingiau valdyti elektros energijos

⁴ Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija, COM(2018) 773 *final*.

⁵ KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „Poveikio vertinimas. Europos 2030 m. klimato užmojų didinimas“, SWD(2020) 176 *final*.

⁶ ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija, COM(2020) 741 *final*.

⁷ Šie scenarijai apima Sąjungos ilgalaikėje strategijoje (2018 m.) pateiktus scenarijus, ENTSO-G ir ENTSO-E parengtus 2020 m. dešimties metų tinklo plėtros plano (DMTPP) scenarijus, asociacijos EURELECTRIC tyrime „Decarbonisation pathways“ (2018 m.) išdėstytus scenarijus arba scenarijus, parengtus Energetikos GD atliekant tyrimą „Impact of the use of the biomethane and hydrogen potential on trans-European infrastructure“ („Biometano ir vandenilio potencialo naudojimo poveikis transeuropinei infrastruktūrai“) (2019 m.).

sistemą, pavyzdžiui, gaminant vandenilį ir sintetines dujas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Dabartinis sistemos tinklo planavimas yra pernelyg pagrįstas sektoriniu požiūriu ir todėl neatitinka pažangios sistemos integracijos poreikio, nes investicijų į dujų ir elektros energijos sektorius poreikis vertinamas vykdant skirtingus procesus. Be to, planuojant būsimą tinklą reikia tinkamai atsižvelgti į numatomą jūros jėgainių tinklo plėtrą. Taip pat pažymėtina, kad skirstymo sistemos lygmuo atliks svarbesnį vaidmenį planuojant energetikos infrastruktūrą dar ir dėl to, kad didelė atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos pajėgumų dalis yra prijungta prie žemos ir vidutinės įtampos tinklo. Be to, įvertinus dabartinę TEN-E sistemą paaiškėjo, kad vėluojama įgyvendinti BIP, kurie, kaip nustatyta, yra būtini Sąjungos klimato ir energetikos politikos tikslams pasiekti. 2020 m. 27 proc. elektros energijos BIP buvo atidėti vidutiniškai 17 mėnesių, palyginti su iš pradžių planuota jų perdavimo eksploatuoti data.

Šiuo tikslu persvarstyta TEN-E sistema visų pirma bus siekiama:

- sudaryti sąlygas visoje Sąjungoje ir kaimyninėse valstybėse nustatyti tarpvalstybinius projektus ir investicijas, kurie yra būtini energetikos pertvarkai ir klimato srities tikslams pasiekti;
- gerinti su energetikos sistemos integravimu ir jūros jėgainių tinklais susijusios infrastruktūros planavimą;
- sutrumpinti BIP leidimų išdavimo procedūras, siekiant išvengti projektų, kuriais palengvinama energetikos pertvarka, vėlavimo;
- užtikrinti tinkamą išlaidų pasidalijimo priemonių ir reguliavimo paskatų naudojimą.

Šia iniciatyva įvertintos ir nustatytos priemonės, kuriomis siekiama supaprastinti ir pagerinti TEN-E reglamento veiksmingumą ir, jei įmanoma, sumažinti su reikalavimų laikymusi ir reguliavimu susijusias išlaidas. Šia iniciatyva bus sudarytos sąlygos: i) *racionalizuoti pareigas teikti ataskaitas ir atlikti stebėseną*, ii) *atsisakyti išankstinių konsultacijų reikalavimų, jei jie jau nustatyti nacionalinėse taisyklėse pagal tuos pačius kaip TEN-E reglamente arba aukštesnius standartus*, ir iii) *supaprastinti bendro intereso projektų įtraukimą į DMTPP*. Supaprastinimo priemonės suteiks tiesioginės naudos, nes sumažės pareigų atlikti stebėseną ir teikti ataskaitas ir todėl bus patiriama mažiau pasikartojančių tiesioginių išlaidų, susijusių su administracine našta. Ši tiesioginė nauda iš esmės yra privati nauda tam tikriems suinteresuotiesiems subjektams, pavyzdžiui, projektų rengėjams.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

TEN-E reglamento vertinime, kurį Komisija atliko siekdama įvertinti ligšiolinį jo veiksmingumą, padaryta išvada, kad dabartinė sistema nebuvo pakankamai lanksti, kad ilgainiui galėtų prisitaikyti prie kintančių Sąjungos politikos tikslų. Tai ypač svarbu atsižvelgiant į Sąjungos energetikos ir klimato politikos pokyčius, visų pirma į tai, kad daugiau dėmesio skiriama priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslams ir didinamas jų užmojis. Paryžiaus susitarimu ir Europos žaliuoju kursu reikalaujama iš esmės pertvarkyti dabartinę energetikos infrastruktūrą, kad iki 2050 m. būtų galima sukurti visiškai integruotą neutralaus anglies dioksido poveikio energetikos sistemą. Nors pirminiai TEN-E reglamento tikslai – tiekimo saugumas, rinkos integracija, konkurencija ir tvarumas – tebėra aktualūs, persvarstytame TEN-E reglamente numatyti pakeitimai, kuriais užtikrinamas suderinamumas

su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslais ir derėjimas su poveikio klimatui neutralumo tikslu ir principu „nedaryti reikšmingos žalos“, kaip apibrėžta Taksonomijos reglamente⁸.

Bendrieji persvarstyto TEN-E reglamento principai atitinka poreikį užtikrinti suderinamumą su įvairiais švarios energijos dokumentų rinkinyje, visų pirma Elektros energijos rinkos direktyvoje ir reglamente, Valdymo reglamente ir Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje, nustatytais tikslais ir uždaviniais, pirmiausia sudarant sąlygas plačiu mastu diegti ir integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir remiant skirstomojo tinklo operatorių vaidmens didinimą.

Patvirtinus žaliąjį kursą ir atitinkamus išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo kryptis tapo dinamiškesnė, palyginti su ankstesniais tikslais. Taigi tikimasi, kad naftos paklausa smarkiai sumažės, o visas naftos vartojimas netaikant taršos mažinimo priemonių turėtų būti laipsniškai nutrauktas. Todėl, atsižvelgiant į žaliajo kurso tikslus, naftos tiekimo infrastruktūra į šį reglamentą neįtraukta.

Nors atlikus vertinimą nenustatyta jokie tiesioginio dabartinio TEN-E reglamento ir konkrečių Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje numatytų priemonių nesuderinamumo, persvarstytomis nuostatomis įtvirtinamas principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, taikytinas ateityje planuojant tarpsektorinę infrastruktūrą.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė papildo TEN-E reglamentą, nes ja mažinamas didelės socialinės bei ekonominės ir visuomeninės vertės, bet komerciškai nepakankamai perspektyvių BIP finansavimo trūkumas. Tinkamumas gauti finansinę pagalbą pagal EITP yra susijęs su persvarstyto TEN-E reglamento infrastruktūros kategorijų aprėptimi, atsižvelgiant į tai, kad naudojimasis BIP statusu pagal TEN-E reglamentą yra būtina sąlyga norint gauti finansavimą pagal EITP tarpvalstybiniais infrastruktūros projektams.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Sustiprindama esamą BIP tvarumo vertinimą pagal persvarstyto TEN-E reglamentą, Komisija taip pat siekia padidinti iniciatyvos suderinamumą su atitinkamais Sąjungos tvarių investicijų sistemos taksonomijos aspektais. Taksonomijos reglamentu⁹ sukuriami kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, ar ekonominė veikla laikoma aplinkos atžvilgiu tvaria, nustatymo sistema, todėl privačiojo sektoriaus finansų ir ne finansų įmonėms nustatomi informacijos atskleidimo įpareigojimai, pagal kuriuos kapitalas nukreipiamas į (labiau) tvarią ekonominę veiklą, apibrėžtą atsižvelgiant į šešis aplinkosaugos tikslus.

Bendro intereso projektams bus taikomas reikšmingos žalos nedarymo principas, kaip nurodyta Komunikate dėl žaliajo kurso ir laikantis Taksonomijos reglamento 17 straipsnio. Siekiant apriboti poveikį aplinkai, infrastruktūros planavimas ir infrastruktūros spragos bus nustatomi laikantis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir prioritetine tvarka bus svarstomi visi svarbūs su infrastruktūra nesusiję sprendimai, kaip pašalinti nustatytas spragas, remiantis išsamiau konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais procesu. Be to, įgyvendindami projektus jų rengėjai turėtų teikti ataskaitas dėl to, kaip laikomasi aplinkos teisės aktų, siekiant užtikrinti, kad projektai nedarytų reikšmingos žalos aplinkai. Šios ataskaitos yra svarbus stebėsenos proceso ir įtraukimo į vėlesnius Sąjungos sąrašus paraiškų teikimo elementas. Be to, reglamente nustatytas reikalavimas, kad į bendro intereso projektus būtų integruotos prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės. SESV 171 straipsnio 3

⁸ Reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

⁹ Reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

dalyje numatyta galimybė Sąjungai nuspręsti bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis siekiant skatinti abipusio intereso projektus (AIP)¹⁰ ir užtikrinti Sąjungos kaimynystėje esančių tinklų sąveikumą. Toks bendradarbiavimas gali padėti sumažinti išmetamą ŠESD kiekį Sąjungoje ir trečiosiose valstybėse ir taip padėti siekti žaliajo kurso tikslų. Įtraukus AIP į persvarstytą TEN-E reglamentą būtų atsižvelgta į didėjančią jungčių su trečiosiomis valstybėmis vaidmenį ir būtų galima išplėsti naudos, gaunamos įgyvendinant Sąjungos reguliavimo sistemą, taikymo sritį už jos ribų. Bus deramai atsižvelgta į Komisijos komunikatą dėl ekonomikos ir investicijų plano Vakarų Balkanų šalims¹¹.

Persvarstytu TEN-E reglamentu siekiama išspręsti kai kurias nuolatines problemas, pavyzdžiui, vėlavimą įgyvendinti projektus ir nepakankamas galimybes gauti finansavimą tarpvalstybiniais infrastruktūros projektams, kurias sustiprino sanitarinė krizė, todėl tai atitinka Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) tikslus. Atsižvelgiant į valstybių narių tikslus, tarpvalstybinės pažangios ir tvarios energetikos jungtys bus finansuojamos EGADP lėšomis tik nedideliu mastu.

Konkrečios paramos priemonės, kurias valstybės narės galėtų pasirinkti skirti BIP, galėtų būti laikomos valstybės pagalba. Taikant tokias priemones reikėtų atlikti specialų vertinimą pagal valstybės pagalbos taisykles. BIP statusas yra svarbus pagal valstybės pagalbos taisykles – tiek pagal 2014 m. Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą¹², tiek pagal 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gaires¹³. Svarbu prisiminti, kad nacionalinės priemonės, kurių imamasi siekiant remti BIP ne tik skiriant tarpvalstybinį kryžminį finansavimą, ir TEN-E reglamente nurodytos investavimo paskatos galėtų būti laikomos valstybės pagalba ir gali būti vertinamos pagal valstybės pagalbos taisykles. Tai ypač svarbu elektrolizerių ir saugojimo projektų, kurie gali daryti labiau tiesioginį poveikį energijos gamybos rinkoms, atveju.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 170 straipsnyje numatyta, kad Sąjunga prisideda prie transeuropinių tinklų kūrimo ir plėtojimo, be kita ko, energetikos infrastruktūros srityje. Sąjunga turės skatinti nacionalinių tinklų sujungimą. TEN-E reglamentas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 172 straipsniu, kuriame numatytas teisinis pagrindas priimti gaires, apimančias transeuropinių tinklų srityje numatytų priemonių tikslus, prioritetus ir bendras kryptis, kaip nustatyta 171 straipsnyje. Gairėse nustatomi bendro intereso projektai, būtini TEN-E politikos tikslams pasiekti. Gairėse taip pat nustatomos sąlygos, pagal kurias Sąjunga gali finansiškai remti BIP.

¹⁰ SESV 171 straipsnio 3 dalis: „Sąjunga gali nuspręsti bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis abipusio intereso projektams skatinti ir tinklų tarpusavio sąveikai užtikrinti.“

¹¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ekonomikos ir investicijų planas Vakarų Balkanų šalims“, SWD(2020) 223 *final*.

¹² 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1).

¹³ Komisijos komunikatas „2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (OL C 200, 2014 6 28, p. 1).

- **Subsidiarumas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Energijos perdavimo infrastruktūra (įskaitant sujungtą jūros jėgainių tinklą ir pažangiųjų tinklų infrastruktūrą) dėl savo tarpvalstybinio poveikio turi Europos lygmens pridėtinę vertę ir yra būtina siekiant sukurti neutralaus poveikio klimatui energetikos sistemą. TEN-E reglamentas suteikė vertę ir padėjo pasiekti rezultatų, susijusių su Sąjungos energijos rinkos integracija, konkurencija ir tiekimo saugumu. Siekiant plėtoti tarpvalstybinę energetikos infrastruktūrą, būtina sukurti valstybių narių regioninio bendradarbiavimo sistemą. Atskirų valstybių narių teisės aktų ir veiksmų nepakanka visiems šiems infrastruktūros projektams įgyvendinti.

Energijos vidaus rinkai būtina tarpvalstybinė infrastruktūra, kuriai plėtoti reikia, kad dvi ar daugiau valstybių narių, turinčių savo reguliavimo sistemą, bendradarbiautų. TEN-E reglamentas suteikė papildomos naudos, palyginti su tuo, ką būtų buvę galima pasiekti vien nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu. Nuo jo įsigaliojimo įgyvendinus daugiau kaip 40 pagrindinių energetikos infrastruktūros projektų, daugumai valstybių narių pavyko pasiekti 2020 m. 10 proc. jungčių lygio tikslinį rodiklį ir sukurti gerai sujungtą ir sukrėtimams atsparų dujų tinklą. Sąjungos energijos rinka yra labiau integruota ir konkurencingesnė nei 2013 m., taip pat padidėjo Sąjungos energetinis saugumas. Galimybė gauti tikslinį finansavimą pagal EITP sudarė sąlygas įgyvendinti 95 BIP, kuriems kitu atveju buvo sunku gauti finansavimą pagal rinkos taisykles.

Pirmiau minėtos pažangos nebūtų buvę galima pasiekti vien tik valstybėms narėms imantis veiksmų. Įvairūs suinteresuotieji subjektai patvirtino TEN-E reglamento pridėtinę vertę, atkreipdami dėmesį į regioninio bendradarbiavimo svarbą įgyvendinant tarpvalstybinius projektus, skaidrumo reguliavimo aiškumą ir galimybes gauti finansavimą.

- **Proporcingumas**

Iniciatyva atitinka proporcingumo principą. Ji patenka į veiksmų transeuropinių energetikos tinklų srityje taikymo sritį, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 170 straipsnyje. Politikos priemonės yra proporcingos nustatytų problemų mastui ir pobūdžiui bei nustatytų tikslų pasiekimui.

Pasiūlymu neviršijama to, kas būtina nurodytam bendrajam tikslui pasiekti, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos laiku sukurti pakankamai energetikos infrastruktūros objektų visoje Sąjungoje ir jos kaimynystėje, kad būtų galima įgyvendinti Sąjungos energetikos ir klimato politikos tikslus pagal Europos žaliąjį kursą, visų pirma 2030–2050 m. tikslus, įskaitant poveikio klimatui neutralumo tikslą, reikšmingos žalos nedarymo principo laikymąsi, taip pat rinkos integracijos konkurencingumo ir tiekimo saugumo tikslus.

Remdamasi vertinimo rezultatais, Komisija įvertino kelias politikos galimybes, priklausančias keturioms dabartinės TEN-E sistemos poveikio sritims, pavyzdžiui, taikymo sritį, valdymą ir infrastruktūros planavimą, leidimų suteikimą ir visuomenės dalyvavimą bei reguliavimo tvarką.

Įvertinus ir palyginus galimybes (visų pirma žr. priedamo poveikio vertinimo 7 ir 8 skirsnius) matoma, kad nė vienos galimybės nepakanka nustatytiems tikslams pasiekti. Politikos galimybių, kurios geriausiai tinka konkretiems tikslams pasiekti, rinkinys nustatomas remiantis vertinimu, apimančiu proporcingumo principą.

Dokumentų rinkiniu siekiama TEN-E reglamentą parengti ateities iššūkiams. Galimybės dėl būsimos reglamento taikymo srities apima visas technologijas, būtinas energetikos pertvarkai ir klimato srities tikslams pasiekti. Apibrėžtys yra ir konkrečios, ir pakankamai plačios, kad būtų kuo labiau pritaikytos prie technologinės plėtros. BIP atrankos sistema ir nauju požiūriu į tarpsektorinį infrastruktūros planavimą nustatomi pagrindiniai tikslų ir kriterijų aspektai. Būsimoje sistemoje bus išlaikytas regioninių grupių vaidmuo atrankos procese, kad šie aspektai būtų toliau tikslinami ir koreguojami

atsižvelgiant į naujus politikos prioritetus ir technologinę plėtrą, taip pat atsižvelgiant į regionines aplinkybes.

- **Priemonės pasirinkimas**

Remiantis bendru teigiamu dabartinio reglamento vertinimu, pasirinkta veiksminga priemonė – reglamentas, kuris yra tiesiogiai taikomas ir privalomas visas, užtikrinant vienodą įgyvendinimą ir teisinį tikrumą.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

2019 m. kovo mėn. Europos Parlamento ir Tarybos daliniame politiniame susitarime dėl 2021–2027 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonės abi teisėkūros institucijos susitarė, kad iki 2020 m. gruodžio 31 d. reikia įvertinti Reglamento (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių (TEN-E reglamento) veiksmingumą ir politikos nuoseklumą¹⁴. 2019 m. gruodžio mėn. Komisijos komunikate dėl Europos žaliojo kurso¹⁵ aiškiai nurodyta, kad TEN-E reglamentą reikia peržiūrėti, siekiant užtikrinti suderinamumą su poveikio klimatui neutralumo tikslais.

Atsižvelgdama į TEN-E reglamento vertinimo ir peržiūros tvarkaraštį, Komisija pasirinko vieną po kito atliekamus reglamento ir poveikio vertinimą. TEN-E reglamento vertinimas buvo atliktas 2019 m. sausio mėn. – 2020 m. rugsėjo mėn. Atliekant vertinimą buvo nustatyta, kokių mastu TEN-E reglamentu iki šiol pasiekti nustatyti tikslai, taip pat nustatyti veiksniai, kurie padėjo arba trukdė juos pasiekti. Konkrečiai, Komisija įvertino reglamento veiksmingumą, palyginti su atskaitos scenarijumi (t. y. padėtimi be reglamento), kad įvertintų, ar jis turėjo didelį poveikį ir pridėtinę vertę.

Trumpai tariant, vertinime buvo nagrinėjama:

- kaip ir kodėl dabartinis TEN-E reglamentas veikė gerai arba ne taip gerai ir kokie veiksniai padėjo arba trukdė siekti jame nustatytų tikslų;
- reglamento poveikis, ypač pažanga siekiant jo tikslų.

Taikant vienas po kito atliekamų reglamento vertinimo ir poveikio vertinimo metodą buvo užtikrinta, kad remiantis reglamento vertinimo rezultatais būtų sudaryti formuojamieji elementai, kad būtų galima padaryti išvadą, kiek reglamentas ir toliau atitiks paskirtį ir bus aktualus ateityje, atsižvelgiant į priimtas arba planuojamas politikos iniciatyvas, kuriomis bus paspartintas vidutinės trukmės ir ilgalaikis priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas. Svarstant į ateitį orientuotus elementus buvo nagrinėjama, kaip užtikrinti, kad būtų sukurta palanki energetikos infrastruktūra, kuri atitiktų platesnius priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo užmojus, ir nurodyti intervencijos sritis.

Atsižvelgiant į TEN-E reglamento taikymo sritį ir taikymą, vertinimas apėmė visas valstybes nares. Pagal Geresnio reglamentavimo gaires TEN-E reglamento veiksmingumui įvertinti buvo taikomi penki kriterijai: veiksmingumas, efektyvumas, aktualumas, suderinamumas ir Sąjungos lygmens pridėtinė vertė.

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/38507/st07207-re01-en19.pdf>

http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0420_LT.pdf

¹⁵ COM(2019) 640.

Vertinimo rezultatai parodė, kad nuo 2013 m. energetikos tinklų jungčių visoje Sąjungoje padaugėjo visuose regionuose įgyvendinus TEN-E reglamentą ir BIP. Padidėjus jungčių lygiui iš tikrųjų pagerėjo valstybių narių tinklų integracija, todėl Sąjungos energijos rinka tapo labiau integruota ir konkurencingesnė nei iki TEN-E reglamento įgyvendinimo. Didmeninės elektros energijos kainos supanašėjo beveik visose valstybėse narėse. Dujų kainos taip pat supanašėjo. Dujų tiekimo saugumas nuo 2013 m. gerokai padidėjo dėl naujų jungčių ir suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalų. BIP padėjo pasiekti dabartinius 2013 m. parengto TEN-E reglamento tikslus. Tačiau dabartinio TEN-E reglamento infrastruktūros kategorijos neatspindi nei naujų klimato srities užmojų, nei poveikio klimatui neutralumo tikslo, nei naujausios technologinės plėtros. Ta pažanga turėtų atsispindėti infrastruktūros kategorijose, kurioms taikomas reglamentas, BIP atrankos kriterijuose, taip pat prioritetiniuose koridoriuose ir teminėse srityse.

Nustatyta, kad regioninių grupių taikomas BIP nustatymo ir atrankos procesas yra veiksmingas gerinant bendradarbiavimą ir sudarant sąlygas priimti sprendimus dėl tarpvalstybinių projektų remiantis regioniniu ir Europos požiūriu. DMTPP rengimo procesas pasirodė esąs veiksmingas pirmasis žingsnis nustatant BIP. Tačiau, nors ENTSO ir perdavimo sistemos operatoriai (PSO) šiame procese turi atlikti svarbų vaidmenį, siekiant padidinti pasitikėjimą procesu, reikia užtikrinti didesnę pagrindinių duomenų ir prielaidų įtrauktį ir labiau juos tikrinti.

Tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo mechanizmas yra svarbus projektų įgyvendinimo veiksnys. Tačiau daugeliu atvejų dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo projekto finansavimo trūkumas nesumažėjo, kaip buvo numatyta.

Nors leidimų išdavimo procedūros buvo sutrumpintos, kai kuriais atvejais leidimų išdavimo procedūros tebetrunka ilgai. Tačiau pagrindinės priežastys iš esmės susijusios su įgyvendinimu nacionaliniu lygmeniu ir nepatenka į TEN-E reglamento taikymo sritį.

Finansinė pagalba pagal EITP buvo suteikta 95 projektams ir buvo veiksminga tų projektų įgyvendinimo sąlyga. Dotacijomis tyrimams buvo prisidėta prie rizikos mažinimo ankstyvaisiais projektų rengimo etapais, o dotacijomis darbams buvo remiami projektai, padedantys šalinti pagrindinius trūkumus, kurių rinkos finansavimo priemonėmis nebuvo galima tinkamai pašalinti.

Atlikus vertinimą nustatyta, kad reglamento nauda yra didesnė už sąnaudas, o tai įrodo jo veiksmingumą. TEN-E reglamentas suteikė socialinės ir ekonominės naudos dėl didesnio tiekimo saugumo ir labiau integruotų bei konkurencingesnių energijos rinkų. Reglamentu taip pat prisidėta prie geresnio informacijos prieinamumo, koordinavimo ir skaidrumo.

Pirminiai TEN-E reglamento tikslai – tiekimo saugumas, rinkos integracija, konkurencija ir tvarumas – tebėra aktualūs. Tačiau dėl didesnių klimato srities užmojų pagal Paryžiaus susitarimą ir Europos žaliąjį kursą reikia iš naujo suderinti tikslus, kad būtų pasiekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslai ir prisidėta prie poveikio klimatui neutralumo.

Atlikus vertinimą nustatyta nedaug argumentų, pagrindžiančių rūpestį keliančius klausimus dėl TEN-E reglamento vidinio nuoseklumo, išskyrus galimus mechaninius pokyčius ir lankstumo trūkumą prisitaikant prie sparčiai kintančių politikos sričių.

Taikant TEN-E reglamentą pasiekta rezultatų, kurių nebūtų buvę galima pasiekti veiksmiais valstybių narių lygmeniu, o tai įrodo Sąjungos lygmens pridėtinę vertę.

- **Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais**

Laikydamosi Geresnio reglamentavimo gairių, susijusių su vienas po kito atliekamais reglamento ir poveikio vertinimu, Komisija surengė išsamias konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, remdamasi konsultacijų strategija, į kurią įtraukti įvairūs metodai ir priemonės. Konsultacijų strategija siekia užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į visus susijusius argumentus, įskaitant duomenis apie išlaidas, poveikį visuomenei ir galimą iniciatyvos naudą. Strategija parengta atsižvelgiant į intervencijos logiką

ir derinant tiek į praeitį, tiek į ateitį orientuotus elementus. Buvo naudojamos kelios konsultacijų priemonės: viešos konsultacijos internetu, tikslinė internetinė apklausa, išsamūs pokalbiai ir (keturi) internetiniai suinteresuotiesiems subjektams skirti seminarai.

Komisija gavo 215 atsakymų į atviras viešas konsultacijas ir tikslinius klausimynus, taip pat 169 atsiliepimus e. paštu, daugiausia iš piliečių, projektų rengėjų ir pramonės asociacijų. Padedant konsultantui surengta apie 80 išsamių pokalbių su TEN-E reglamento pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, siekiant gauti išsamią informaciją ir argumentus dėl pagrindinių aspektų, kurių nebuvo galima išsamiai išnagrinėti tiksliniame klausimyne. Keturiuose suinteresuotiesiems subjektams skirtuose internetiniuose seminaruose, kuriuose dalyvavo daugiau kaip 40 ekspertų ir 300 dalyvių, aptarti pagrindiniai peržiūros aspektai.

Apskritai suinteresuotieji subjektai iš esmės patvirtina iki šiol TEN-E sistemos teiktą naudą siekiant bendrų tikslų: ja prisidėta prie energijos rinkos integracijos, pasiektas tinkamas tiekimo saugumo lygis ir prisidėta prie konkurencingumo Sąjungos energijos rinkoje. Kalbant apie indėlį siekiant 2020 m. klimato ir energetikos politikos tikslų, nuomonės išsiskyrė: viena vertus, teigiamai įvertinti perdavimo tinklo operatoriai ir nacionalinės kompetentingos institucijos, dažnai iš Vidurio ir Rytų Europos, kita vertus, kai kurios NVO pareiškė neigiamą nuomonę, visų pirma dėl dujų vaidmens.

Apskritai suinteresuotieji subjektai iš esmės mano, kad BIP procesas sudaro sąlygas atrinkti svarbiausius BIP TEN-E tikslams įgyvendinti regioninėse grupėse bendradarbiaujant regiono lygmeniu. Nors iš esmės atrankos kriterijai laikomi tinkamais, suinteresuotieji subjektai paragino užtikrinti suderinamumą su klimato srities tikslais atliekant išsamų tvarumo patikrinimą. Be to, kai kurios NVO ir kai kurie sektoriaus suinteresuotieji subjektai mano, kad pažangiųjų tinklų projektams taikomi kriterijai yra pernelyg griežti.

Suinteresuotųjų subjektų nuomone, TEN-E reglamentu nevysiškai sprendžiami pagrindiniai klausimai, kaip antai didesnė atsinaujinančiųjų išteklių energijos integracija, energijos vartojimo efektyvumo didinimas ir klimato kaitos švelninimas. Nuomonėje atkreiptas dėmesys į tam tikrus TEN-E reglamento ir kitų Sąjungos lygmens politikos kryptį ar iniciatyvų, pavyzdžiui, Europos žaliojo kurso ir (arba) ilgalaikės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo strategijos, neatitikimus. Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, manoma, kad į TEN-E sistemą reikia įtraukti šias infrastruktūros kategorijas: vandenilio infrastruktūros objektus ir pažangiuosius dujų skirstymo tinklus, elektros energijos panaudojimą dujoms gaminti, elektros įkrovimo / vandenilio papildymo infrastruktūrai remti skirtą energetikos tinklą ir energetikos tinklą, susijusį su hibridiniais jūros vėjo energijos projektais. Tačiau speciali vandenilio infrastruktūra, pažangieji dujų tinklai ir elektros energijos dujoms gaminti technologijos sulaukė nevienodos paramos, visų pirma iš NVO. Suinteresuotieji subjektai, visų pirma pilietinė visuomenė, NVO ir elektros energijos pramonės asociacijos, išreiškė gana menką paramą CO₂ tinklams, visų pirma CO₂ saugojimui. Tačiau išsamesnė gautų duomenų apie CO₂ tinklų kaip infrastruktūros kategorijos įtraukimą analizė parodė, kad esama nedaug argumentų, kodėl CO₂ tinklai turėtų būti išbraukti iš TEN-E reglamento.

Kalbant apie valdymą ir įvairių subjektų vaidmenį, suinteresuotieji subjektai paragino susilpninti ENTSO vaidmenį, bet sustiprinti skirstymo sistemos operatorių (SSO) ir kitų suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, NVO, vaidmenį.

Nors nuo TEN-E reglamento įsigaliojimo leidimų išdavimo procedūros sutrumpėjo, jų veiksmingumas labai priklauso nuo įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu, kaip nurodė įvairūs suinteresuotieji subjektai. Nors viena iš priežasčių ir toliau yra sudėtingos nacionalinės procedūros, kitos priežastys, lemiančios ilgesnę leidimų išdavimo trukmę, yra BIP aplinkosaugos klausimai ir visuomenės pasipriešinimas, dėl kurių teismuose ilgai nagrinėjamos bylos. Dėl viešų konsultacijų reikalavimų pagal TEN-E reglamentą,

regis, padidėjo informuotumas apie BIP projektus, visuomenės dalyvavimas ir pasitikėjimas šiuo procesu. Vis dėlto nuostatos, atrodo, nelabai padeda didinti visuomenės pritarimą. Taip yra iš esmės dėl pastebimo (naujausios) informacijos apie infrastruktūros poreikius trūkumo ir dėl to, kad trūksta grįžtamosios informacijos apie projektų rengimą.

TEN-E reglamente nustatytas metodas, kaip valstybėms narėms pasidalyti sąnaudas, kad būtų galima įgyvendinti tarpvalstybinę naudą teikiančius projektus, t. y. tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo (TSP) mechanizmas, kuris, remiantis įvertinimu, iš esmės padėjo išspręsti anksčiau buvusių sąnaudų ir naudos neatitikimų problemą. Kai kuriais atvejais TSP mechanizmas pasirodė esąs veiksmingas, nors jo vertinimas ir duomenų gavimo sudėtingumas, papildomas laikotarpis, per kurį galima priimti investicinį sprendimą, ir nedviprasmiškų rezultatų, kuriais sprendimą būtų galima pagrįsti, nebuvimas yra veiksniai, dėl kurių suinteresuotieji subjektai yra mažiau patenkinti procesu.

Suinteresuotieji subjektai plačiai sutaria, kad TEN-E reglamentas turi Sąjungos lygmens pridėtinę vertę ir kad valstybės narės pavieniui nebūtų galėjusios pasiekti jo rezultatų. Tokia pati dauguma respondentų nurodė, kad TEN-E reglamente nagrinėjamiems klausimams spręsti ir toliau reikia imtis veiksmų Sąjungos lygmeniu. Be to, dauguma jų mano, kad TEN-E reglamento teikiama nauda yra didesnė už jo sąnaudas.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Pasiūlymas ir poveikio vertinimas, kuriuo remiantis jis buvo rengiamas, grindžiami Reglamento (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinių energetikos tinklų gairių vertinimo duomenimis, per šiuo klausimu surengtas plačias konsultacijas suinteresuotųjų subjektų pateikta informacija, taip pat literatūros apžvalga, BIP portfelio analize ir modeliavimu. Literatūros apžvalga apėmė pagrindinių TEN-E reglamento elementų teminių tyrimų rezultatus, TEN-E reglamento laikotarpio vidurio peržiūros rezultatus, taip pat vertinimus, atliktus pagal kitas atitinkamas Komisijos iniciatyvas.

Atliekant analizę taip pat atsižvelgta į oficialias išvadas, priimtas suinteresuotųjų subjektų forumuose dėl energetikos infrastruktūros ir susijusios politikos. Taip pat atsižvelgta į Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) metines konsoliduotas stebėsenos ataskaitas dėl pažangos įgyvendinant elektros energijos ir dujų BIP, didinamųjų pajėgumų projektus ir diegiant virtualiuosius sujungimo taškus, taip pat į kitus naujausius tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sprendimus ir su konkrečiais projektais susijusias rizika grindžiamas paskatas.

- **Poveikio vertinimas**

Vadovaudamasi Geresnio reglamentavimo gairėmis, Komisija atliko kelių politikos galimybių poveikio vertinimą. Atliekant šį darbą buvo sistemingai konsultuojamasi Komisijoje per Tarpžinybinę iniciatyvinę grupę.

Poveikio vertinimas buvo pateiktas Reglamentavimo patikros valdybai ir aptartas su ja. Į rekomendacijas, kurias Reglamentavimo patikros valdyba pateikė savo 2020 m. rugsėjo 25 d. pirmojoje (neigiamoje) nuomonėje, visų pirma buvo atsižvelgta, kaip nurodyta toliau: i) išsamiau paaiškintos dabartinio TEN-E reglamento bendrosios aplinkybės ir pagrindiniai elementai, ii) pabrėžtos pagrindinės dabartinio TEN-E reglamento sėkmės ir trūkumų vertinimo išvados ir jos sistemingai susietos su problemos apibrėžtimi, iii) išsamiau paaiškinta problemos apibrėžtis, kad būtų galima geriau paaiškinti, kaip TEN-E sistema dera su naujomis žaliojo kurso politikos aplinkybėmis ir kaip tikslai ir galimybės yra susiję su problemomis ir pagrindiniais veiksniais, iv) geriau paaiškinta, kodėl tinkamiausių galimybių rinkinys laikomas tinkamiausiu nustatytoms problemoms spręsti, ir v) nurodyti

sėkmės rodikliai. Gruodžio 1 d. antroji Reglamentavimo patikros valdybos nuomonė buvo teigiama su išlygomis, į kurias visų pirma atsižvelgta, kaip nurodyta toliau: i) išsamiau paaiškinta skirtinga TEN-E reglamento ir Taksonomijos reglamento taikymo sritis ir tikslas, ii) paaiškinta, kad dėl bendro siūlomų pakeitimų poveikio BIP atranka bus suderinta su ES politikos tikslais, įskaitant žaliąjį kursą, iii) išsamiau paaiškinta, kodėl tinkamiausių galimybių rinkinys laikomas parengtu ateities iššūkiams, ir iv) geriau paaiškinta, kad nacionalinis įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas yra pagrindinis klausimas sprendžiant leidimų išdavimo vėlavimo problemą ir kaip tinkamiausia galimybė gali padėti laiku įgyvendinti BIP.

Atliekant poveikio vertinimą buvo apsvarstytos įvairios priemonės, skirtos nustatytoms problemoms ir jas lemiantiems veiksniams spręsti visose srityse, kad būtų pasiekti iniciatyvos tikslai. Įvertinus jų veiksmingumą, efektyvumą, nuoseklumą ir proporcingumą, nustatyta, kad tinkamiausių galimybių rinkinys yra tinkamiausias siekiant nustatytų tikslų. Tinkamiausių galimybių rinkinį sudaro šios pagrindinės nuostatos:

- pažangiesiems elektros tinklams taikomų tinkamumo kriterijų atnaujinimas;
- taikymo sritis neapima gamtinių dujų infrastruktūros, bet apima vandenilį, elektros (energijos) panaudojimą dujoms gaminti ir pažangiuosius dujų tinklus;
- abipusio intereso projektų (AIP) įtraukimas;
- integruotos jūrinės plėtros planai;
- sustiprintas valdymas ir tvarumas;
- spartesnis projektų įgyvendinimas;
- vieno langelio principas, taikytinas kiekviename jūros baseine, įgyvendinant jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus;
- visų investicinių sąnaudų įtraukimas.

Kalbant apie būsimą TEN-E sistemos taikymo sritį, vienas iš svarbiausių klausimų – ar gamtinių dujų infrastruktūrą laikyti tinkama infrastruktūros kategorija. Remiantis poveikio vertinimo 6 ir 7 skirsnuose pateikta analize, metano dujų infrastruktūros neįtraukimas, regis, yra veiksmingiausias ir nuosekliausias metodas. Be to, vandenilio infrastruktūros įtraukimas į TEN-E sistemos taikymo sritį atrodo pagrįstas, atsižvelgiant į tikėtiną didėjančią jos vaidmenį mažinant tam tikrų sektorių priklausomybę nuo iškastinio kuro ir į tarpvalstybinių mainų galimybes. Šiais visais pakeitimais būtų užtikrinta, kad į būsimą TEN-E sistemą būtų įtrauktos visos infrastruktūros kategorijos, kurių reikia Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslams pasiekti pagal Europos žaliąjį kursą, visų pirma 2030–2050 m. tikslams. Kalbant apie būsimą požiūrį į infrastruktūros planavimą, iš esmės pakeisti infrastruktūros planavimą, regis, nėra pagrindo, atsižvelgiant į ribotą papildomą naudą ir gerokai didesnes sandorių išlaidas, dėl kurių mažėja veiksmingumas ir priemonė gali tapti ne tokia veiksminga, palyginti su dabartinio požiūrio stiprinimu. Vis dėlto jūros jėgainių tinklų atveju, atsižvelgiant į dabartinės padėties ypatumus ir tikėtiną indėlį siekiant ilgalaikių klimato ir energetikos tikslų, esminiai pokyčiai, regis, yra pagrįsti.

Su jūros jėgainių tinklais ir tarpsektoriniu infrastruktūros planavimu susijusiomis galimybėmis gerinamas valdymas ir infrastruktūros planavimo sistema, kad būtų galima nustatyti energetikos pertvarkos ir klimato tikslams pasiekti būtinus projektus, atsižvelgiant į kiekvieno jūros baseino jūrų energijos potencialą, aplinkos apsaugą ir kitus jūros naudojimo būdus. Yra du pagrindiniai patobulinimai: pirma, jūros infrastruktūrai skirtu integruoto tinklo plėtros plano parengimas, remiantis valstybių narių bendrais įsipareigojimais dėl jūrų energijos naudojimo kiekviename jūros baseine masto

(iš viršaus į apačią taikomas jūros jėgainių tinklų planavimo metodas); antra, pagrindinių subjektų, dalyvaujančių rengiant DMTPP, vaidmenų koregavimas, Komisijai ir ACER vykdant griežtesnę ENTSO priežiūrą. Šiuos patobulinimus papildys politikos galimybės, susijusios su leidimų suteikimu ir reguliavimu, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos laiku parengti nustatytus BIP: a) vieno langelio principo taikymas kiekvieno jūros baseino infrastruktūrai, b) galimybė pasinaudoti skubiomis teismo procedūromis, jei tokių yra, ir c) visų investicinių išlaidų įtraukimas vykdant tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą. Be konkrečių jūros jėgainių tinklų pakeitimų, pakeitimai bus taikomi peržiūrėto TEN-E reglamento taikymo sričiai ir visoms reikalavimus atitinkančioms infrastruktūros kategorijoms. Galiausiai pirmiau nurodyta nauda bus teikiama ir projektams, kuriais Sąjunga susiejama su trečiosiomis valstybėmis, nes tikimasi, kad jos atliks vis svarbesnį vaidmenį siekiant klimato srities tikslų.

Be to, į politikos priemonių rinkinį įtrauktos kelios techninės galimybės (žr. poveikio vertinimo 9 priedą): leidimų išdavimo proceso spartinimas, BIP skaidrumo didinimas, galimybė pažangiųjų tinklų projektams taikyti TSP mechanizmą, TSP mechanizmo nuostatų paaiškinimas ir paskatų investuoti atnaujinimas. Be to, naftotiekiai ir elektros energijos magistralės bus pašalinti kaip infrastruktūros kategorijos ir teminės sritys.

Vertinant poveikį daugiausia vadovaujamosi kokybiniu požiūriu. Nebuvo įmanoma kiekybiškai įvertinti visų galimybių poveikio, nes trūko konkrečių projektų duomenų, visų pirma susijusių su naujomis infrastruktūros kategorijomis. Be to, siūlomi pakeitimai iš esmės yra laipsniški dabartinės sistemos, kuri, kaip manoma, veikia palyginti gerai, patobulinimai.

Pritaikius priemonės taikymo sritį užtikrinant infrastruktūros kategorijų suderinamumą su poveikio klimatui neutralumo tikslu bus sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, tai padės padaryti ir optimalus bei veiksmingas integruotas infrastruktūros planavimas, kuriuo taip pat sumažinamas galimas poveikis aplinkai. Pagreitinus leidimų išdavimo procesą taip pat bus galima greičiau įgyvendinti pagrindinius projektus, taigi bus užtikrinta aplinkosauginė ir socialinė bei ekonominė nauda.

Poveikio vertinime nustatytos šios pagrindinės tikslinės grupės, kurioms ši iniciatyva turėtų įtakos: Europos piliečiai ir vartotojai, nevyriausybinių organizacijų, Europos Sąjungos reguliavimo institucijos, nacionalinės reguliavimo institucijos, nacionalinės kompetentingos institucijos ir jų vietos ir regionų atstovai, Europos perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-E ir ENTSO-G), SSO šakinės organizacijos, projektų rengėjai, įskaitant perdavimo sistemos operatorius, energijos gamintojai / pramonė, mokslininkai ir teminiai ekspertai.

Tiesioginė tinkamiausių politikos galimybių rinkinio *nauda* daugiausia susijusi su išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu ir efektyvumo didinimu plačiu mastu, taikant labiau koordinuotą požiūrį į infrastruktūros planavimą Europos lygmeniu ir supaprastinant leidimų plėtoti veiklą jūroje išdavimo procesą. Ši tiesioginė nauda apima ir socialinę naudą, pvz., naudą visuomenei apskritai dėl mažesnio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir pasiekto poveikio klimatui neutralumo tikslo, ir naudą privačiajam sektoriui, pvz., mažesnes administracines išlaidas, susijusias su trumpesnėmis leidimų išdavimo procedūromis.

Supaprastinimo priemonės suteiks tiesioginės naudos, nes dėl sumažėjusių pareigų atlikti stebėseną ir teikti ataskaitas sumažės esamos pasikartojančios tiesioginės išlaidos, susijusios su administracine našta. Ši tiesioginė nauda iš esmės yra privati nauda tam tikriems suinteresuotiesiems subjektams, pavyzdžiui, projektų rengėjams.

Netiesioginė nauda apima naudą sektoriams, nes skatinama tam tikrų novatoriškų technologijų paklausa rinkoje ir savo ruožtu prisidedama prie potencialiai didesnio užimtumo lygio.

Įvertinus tinkamiausias galimybes paaiškėjo, kad įvairių kategorijų suinteresuotiesiems subjektams daromas teigiamas poveikis, susijęs su socialine gerove ir ekonomika. Tačiau toks tinkamiausių politikos galimybių rinkinio poveikis negalėjo būti visapusiškai kiekybiškai įvertintas ar išreikštas pinigais, nes tam reikėtų informacijos apie būsimų BIP diegimo lygį arba naujų ar besiformuojančių infrastruktūros kategorijų rinkos plėtrą, kuri nėra prieinama ir kurios negalima pakankamai patikimai įvertinti.

Svarbu pabrėžti, kad vienas bendras kiekvieno bendro intereso projekto atrankos kriterijus yra tai, kad jo galima bendra nauda nusveria jo sąnaudas, taip pat ilguoju laikotarpiu¹⁶.

TEN-E reglamente nenustatyta jokių reguliavimo mokesčių ar rinkliavų. Prioritetinių politikos galimybių rinkinys lemia *tiesiogines išlaidas*, susijusias su reikalavimų laikymosi išlaidomis ir administracine našta įmonėms (daugiausia projektų rengėjams) ir administracijoms (nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, nacionalinėms reguliavimo institucijoms, Komisijai ir ACER), kad būtų laikomasi jame nustatytų esminių įpareigojimų ar reikalavimų. Dėl tinkamiausių galimybių rinkinio taikymo piliečiai ir (arba) vartotojai, įmonės ir administracijos patiria *netiesioginių išlaidų*, nes padidėja tinklo tarifai investicijoms į reguliuojamąjį turto bazę (RTB) finansuoti. Tačiau finansinė pagalba pagal EITP gali sumažinti poveikį tinklo tarifams, jei bendro intereso projektas turi didelį išorinį poveikį tiekimo saugumui, solidarumui ar inovacijoms.

Šiame etape nebuvo įmanoma įvertinti visų veiksmų išlaidų, tačiau jos laikomos nereikšmingomis. Palyginti su dabartinėmis išlaidomis, papildomos išlaidos būtų nedidelės¹⁷. Papildomos *vykdymo užtikrinimo išlaidos* nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis priklausys nuo įgyvendinimo.

• **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Persvarstytu TEN-E reglamentu bus siekiama sumažinti pareigas teikti ataskaitas, užtikrinant kompetentingų institucijų ir projektų rengėjų ataskaitų sąveiką. Siekiant užtikrinti regioninių grupių veiklos skaidrumą ir galimybę susipažinti su naujausia projekto įgyvendinimo būsena, kartu siekiant periodiškai taupyti lėšas, į projektų rengėjų ataskaitą būtų galima įtraukti kompetentingų institucijų metinę ataskaitą. Antra, ACER pareigos atlikti stebėseną bus sumažintos reikalaujant teikti tik dvimetę ataskaitą nustatytu laiku, kada turi būti vertinami nauji potencialūs BIP¹⁸, taip padidinant ACER darbo teikiant ataskaitas našumą maždaug 20 proc., o tai atitinka per metus sutaupomą 60 000 EUR sumą (arba 0,4 etato ekvivalentų per metus). Trečia, persvarstytu TEN-E reglamentu bus sudarytos sąlygos iš anksto konsultuotis prieš pradedant leidimų išdavimo procedūrą, kad BIP taptų neprivalomi, jei jiems jau taikomos nacionalinės taisyklės pagal tuos pačius kaip TEN-E reglamente arba aukštesnius standartus. Bus užtikrintas visuomenės dalyvavimas ir bendradarbiavimas su vietos bendruomenėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, kuriems BIP vykdymas turi įtakos, kartu vengiant nustatyti įsipareigojimus, kurie papildytų esamas nacionalines procedūras. Galiausiai, ketvirta, naujosiose nuostatose rekomenduojama supaprastinti esamų BIP įtraukimą į dešimties metų tinklo plėtros planus (DMTPP), pagal kuriuos į Sąjungos BIP sąrašą įtraukti projektai, kurių būtinieji administraciniai ir

¹⁶ TEN-E reglamento 4 straipsnio 1 dalies b punktas.

¹⁷ Ecorys et al.(2020) Support to the evaluation of Regulation (EU) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure („Parama Reglamento (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių vertinimui“), galutinės ataskaitos projektas, p. 122.

¹⁸ Ši galimybė atitinka ACER indėlį į konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais.

techniniai duomenys jau pateikti naudoti vykdant DMTPP procesą, gali būti automatiškai įtraukiami į tolesnius planus, jei duomenys liko nepakitę.

Nenustatyta jokio tiesioginio poveikio MVĮ reikalavimų laikymosi ar administracinių išlaidų požūriui. MVĮ galėtų būti naudingas didesnis konkurencingumas tose technologijų srityse, kurios įtrauktos į būsimą TEN-E sistemą arba yra joje sustiprintos (pvz., su jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energija susijusi energetikos pramonė, skaitmeninės paslaugos ar vandenilis).

Iniciatyva dera su bendrąja skaitmenine rinka ir Sąjungos duomenų strategija.

- **Pagrindinės teisės**

Nemanoma, kad iniciatyva turės poveikį pagrindinėms teisėms.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Su pasiūlymu susijęs poveikis biudžetui yra susijęs su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) ištekliais. ACER prisiims papildomas pareigas, susijusias su dešimties metų tinklo plėtros plano priežiūra. Tam reikia tam tikrų papildomų išteklių (1 papildomo visos darbo dienos ekvivalento, žr. finansinę teisės akto pasiūlymo pažymą).

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimą ir ataskaitų teikimo tvarka**

Remiantis esamais duomenimis iš reguliariai projektų vykdytojų ir nacionalinių reguliavimo institucijų rengiamų ataskaitų stebėsenos procesais buvo parengti keli rodikliai, skirti įvertinti, kaip įgyvendinamas kiekvienas konkretus persvarstyto TEN-E reglamento tikslas. Faktinis teisės akto poveikis bus stebimas ir vertinamas pagal rodiklių rinkinį, pritaikytą konkretiems politikos tikslams, kurie turi būti pasiekti teisės aktais. Be to, pagal rodiklių rinkinį bus vertinami keturi veiklos tikslai, susiję su politikos galimybių rinkiniu. Visi duomenys bus stebimi remiantis reguliariai iš projektų vykdytojų ir nacionalinių reguliavimo institucijų gaunamomis ataskaitomis.

Naujojo teisės akto veiksmingumas turėtų būti peržiūrėtas 2026 m., kai pagal naująją sistemą turės būti užbaigtas antras BIP atrankos procesas.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Reglamentas bus tiesiogiai ir vienodai įgyvendinamas valstybėse narėse, todėl aiškinamojo dokumento nereikės pateikti.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Persvarstyto reglamento I skyriuje išdėstytos bendrosios nuostatos, visų pirma dalykas ir taikymo sritis, susiję su naujos infrastruktūros kategorijomis, kurios buvo peržiūrėtos siekiant atsižvelgti į bendrąjį tikslą sudaryti palankesnes sąlygas laiku sukurti tinkamą energetikos infrastruktūrą visoje Sąjungoje ir jos kaimynystėje, kad būtų galima įgyvendinti Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus pagal Europos žaliąjį kursą, visų pirma 2030–2050 m. tikslus, įskaitant poveikio klimatui neutralumo tikslą, taip pat rinkos integraciją, konkurencingumą ir tiekimo saugumą mažiausiomis sąnaudomis vartotojams ir įmonėms.

Atnaujinti dabartinio reglamento 2 straipsnio 7 dalis, 4 straipsnio 2 dalies c punktas, 4 straipsnio 4 dalis ir I, II bei IV priedai, kuriuose apibrėžiami pažangiųjų elektros tinklų kriterijai, siekiant atsižvelgti į technologinę plėtrą ir įtraukti su inovacijomis ir skaitmeniniais aspektais susijusius elementus, kurie galėtų būti įtraukti į pažangiųjų tinklų įrangą ar įrenginius. Patikslinus atrankos kriterijus atsižvelgta į išplėstą pažangiųjų elektros tinklų aprėptį. Be to, patikslintas projektų rengėjų vaidmuo. Pažangiųjų tinklų technologijos taip pat turėtų padėti gerinti su energetikos tinklu susijusią paramą didelės galios įkrovimui, kad būtų remiamas transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas.

Nuostatose dėl gamtinių dujų elementų įtraukimo į TEN-E reglamento taikymo sritį, visų pirma 4 straipsnyje ir I, II ir IV prieduose, dabar atsižvelgiama į tai, kad iki šiol įgyvendinant TEN-E politiką labai pagerėjo tiekimo saugumas. Iki 2020 m. pradžios, kai pradės veikti šiuo metu vykdomi bendro intereso dujų projektai, Europa turėtų sukurti gerai sujungtą ir sukrėtimams atsparų dujų tinklą, o visos valstybės narės turės prieigą prie bent trijų dujų šaltinių. Kadangi numatoma, kad ateityje gamtinių dujų paklausa gerokai sumažės, atsižvelgiant į žaliajo kuro tikslus, įgyvendinant TEN-E politiką gamtinių dujų infrastruktūros remti neberekės.

Kita vertus, persvarstytame TEN-E reglamente atsižvelgiama į kintančią dujų padėtį, o 2 ir 4 straipsniuose bei I, II ir IV prieduose numatomas didesnis atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujų vaidmuo, sukuriant naują pažangiųjų dujų tinklų infrastruktūros kategoriją. Taip būtų remiamos skirstymo ir (arba) perdavimo lygmens investicijos, siekiant į tinklą integruoti žaliasias dujas (paprastai biogujas ir biometaną, taip pat vandenilį) ir padėti valdyti su tuo susijusią sudėtingesnę sistemą, grindžiamą novatoriškomis technologijomis. Potencialius projektus sudarytų įvairios investicijos, skirtos tam tikro dujų tinklo pažangumui didinti ir jo priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti.

Siekiant paremti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo poreikius sektoriuose, kuriems sunku mažinti tą priklausomybę, TEN-E apims tarpvalstybiniu mastu svarbius specialius naujus ir pertvarkytus vandenilio tinklus (įskaitant vandenilio perdavimo vamzdynus ir susijusią įrangą, pvz., kompresorius, saugyklas ir suskystintam vandeniliui skirtus įrenginius) ir elektros energijos panaudojimo dujoms gaminti įrenginius, viršijančius tam tikrą tarpvalstybinės svarbos ribinę vertę (t. y. kuriais siekiama užtikrinti tiekimą bent dviem valstybėms narėms). Vandenilio tinklai bus tinkamai atspindėti Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklo parengtuose visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planuose (DMTPP).

4 straipsnio 2 dalis papildyta naujais bendraisiais atrankos kriterijais, kad būtų atspindėtas abipusio intereso projektų įtraukimas į reglamento taikymo sritį, jei gali būti įrodyta, kad jie teikia didelę grynąją socialinę ir ekonominę naudą bent dviem Sąjungos valstybėms narėms ir bent vienai trečiajai valstybei. Tokius projektus būtų galima įtraukti į Sąjungos sąrašą su sąlyga, kad trečiosios valstybės reguliavimo sistema būtų suderinta su Sąjungos sistema, ir jei įrodoma, kad tokie projektai padeda siekti bendrų Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų, susijusių su tiekimo saugumu ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu.

Kadangi tarpvalstybiniai naftotiekiai nėra suderinami su ilgalaikiais priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslais ir žaliuoju kursu, jie nebebus įtraukti į reglamentą.

II skyriuje išdėstytos nuostatos, susijusios su regioninėse grupėse vykdomu Sąjungos bendro intereso projektų sąrašų rengimo procesu, projektų atrankos ir įgyvendinimo stebėsenos kriterijais.

Projektų atrankos kriterijai dabar apima privalomą tvarumo kriterijų, taikomą visoms infrastruktūros kategorijoms, ir bent vieną kitą (rinkos integracijos, tiekimo saugumo, konkurencijos) kriterijų projektų atrankos etape, siekiant užtikrinti suderinamumą su Sąjungos infrastruktūros poreikių raida ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslais. Be to, regioninė grupė, atrinkdama BIP, dabar

svarstys projekto įgyvendinimo pažangą ir pareigų užtikrinti skaidrumą bei teikti ataskaitas laikymosi įrodymus.

Naujomis II ir IV skyrių nuostatomis siekiama pagerinti energetikos sistemos integracijos tikslais vykdomą infrastruktūros planavimą. Šiuo tikslu persvarstytu TEN-E reglamentu stiprinamas visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano, kuriuo remiantis nustatomi elektros energijos ir dujų kategorijų bendro intereso projektai, valdymas. Nors ENTSO ir perdavimo sistemos operatoriams šiame procese tenka svarbus vaidmuo, reikia atlikti daugiau tikrinimo, kad būtų padidintas pasitikėjimas procesu, visų pirma apibrėžiant ateities scenarijus, nustatant ilgalaikes infrastruktūros spragas ir trūkumą ir vertinant atskirus projektus. Todėl dėl nepriklausomo patvirtinimo poreikio Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrai (toliau – Agentūra) ir Komisijai šiame procese teks svarbesnis vaidmuo.

III skyriaus nuostatomis siekiama sutrumpinti leidimų BIP išdavimo procedūras, kad būtų išvengta vėlavimo projektų, kuriais palengvinama energetikos pertvarka, atveju. Todėl persvarstyame TEN-E reglamente numatyta, kad kompetentingos institucijos, rengdamos savo procedūrų vadovą, turi koordinuoti veiksmus ir ieškoti sąveikos su kaimyninėmis valstybėmis, vengti papildomų reikalavimų ar teisės aktų pakeitimų vykstant leidimų išdavimo procesui ir lanksčiai taikyti leidimų išdavimo etapus, priklausomai nuo infrastruktūros kategorijos, kad visas leidimų išdavimo procesas būtų pagreitintas arba sutrumpintas. Persvarstyame TEN-E reglamente nustatyta jūrų energijos srityje taikytina vieno langelio principu grindžiama sistema, kuria siekiama supaprastinti ir paspartinti leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklams procesą ir kuri veiktų kaip esamų jūros baseino tyrimų ir planų saugykla, siekiant palengvinti leidimų išdavimo procesą atskiriems bendro intereso projektams ir priimti bendruosius sprendimus dėl tokių projektų. Siekiant išvengti, kad ankstyvame etape nereikėtų rengti kelių konsultacijų, išankstinės konsultacijos turėtų būti neprivalomos, jei joms jau taikomos nacionalinės taisyklės pagal tuos pačius kaip dabartiniame TEN-E reglamente arba aukštesnius standartus. Pagal persvarstytą TEN-E reglamentą valstybės narės turėtų užtikrinti, kad BIP būtų taikomos pagreitintos bylinėjimosi procedūros pagal nacionalinės teisės aktus (jei tokie yra).

Naujosiomis nuostatomis taip pat sustiprinamas skaidrumo įpareigojimas projektų rengėjams, kaip informacijos apie BIP įgyvendinimą savininkams, skelbti ir atnaujinti specialius tinklalapius visomis valstybių narių, kurioms BIP daro poveikį, kalbomis. Be to, projekto rengėjas privalo atsižvelgti į nuomones, pareikštas per viešas konsultacijas, ir parodyti, kaip tai buvo padaryta.

Projekto rengėjas savo interneto svetainėje paskelbia ataskaitą, kurioje nurodoma, kaip buvo atsižvelgta į nuomones, pateiktas per viešas konsultacijas, nurodant projekto įgyvendinimo vietas, trajektorijas ir struktūros pakeitimus arba pagrindžiant priežastis, kodėl į tokias nuomones nebuvo atsižvelgta.

V skyriaus nuostatomis remiamas poreikis plėtoti tinklą, kurio reikia, kad būtų galima gerokai išplėsti elektros energijos gamybą atsinaujinančiuosius energijos išteklius naudojančių jūros jėgainių tinkluose. TEN-E padės užtikrinti koordinuotą ilgalaikį jūros ir sausumos elektros tinklų planavimą ir plėtrą, taip atsisakant kiekvieno atskiro projekto metodo ir kartu kuo labiau mažinant poveikį aplinkai ir klimatui.

Siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai naudojamos išlaidų pasidalijimo priemonės ir reguliavimo paskatos, VI skyriuje peržiūrimos galiojančios nuostatos, kad būtų užtikrintas didesnis tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo aiškumas ir skaidrumas ir būtų paspartintos investicijos į tarpvalstybinę infrastruktūrą. Todėl TEN-E reglamente numatyta prievolė visapusiškai įtraukti investicines sąnaudas į tarifus, o po to atlikti įperkamo vartotojams vertinimą. Konkrečių projektų, kuriems gali kilti didesnė rizika, pavyzdžiui, naujoviškų elektros energijos perdavimo technologijų, kuriomis sudaromos sąlygos plačiu mastu integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, paskirstytuosius energijos išteklius arba reguliavimą apkrova į sujungtus tinklus, taip pat energetikos technologijų ir skaitmeninimo

projektų arba projektų, kurių veiklos išlaidos didelės, atveju reguliavimo sistemos turėtų suteikti proporcingų ir tinkamų paskatų investicijoms.

Naujomis VII skyriaus nuostatomis atnaujinamas projektų tinkamumas gauti Sąjungos finansinę pagalbą naujoms infrastruktūros kategorijoms. Nors abipusio intereso projektai atitiks Sąjungos finansinės pagalbos skyrimo reikalavimus, Sąjungos finansinę pagalbą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę bus galima skirti tik investicijoms, vykdomoms Sąjungos teritorijoje, skiriant dotacijas darbams pagal konkrečias sąlygas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES)
Nr. 347/2013**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 172 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹⁹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²⁰,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) 2019 m. gruodžio 11 d. komunikate „Europos žaliasis kursas“²¹ Komisija išdėstė naują augimo strategiją, kuria siekiama Sąjungą paversti teisinga ir klestinčia visuomene, turinčia modernią ir konkurencingą efektyvaus išteklių naudojimo ekonomiką, kurioje 2050 m. nebus grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir kurioje ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo. Komisijos komunikate dėl klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano²², kuriame siūloma iki 2030 m. padidinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo lygį bent iki 55 proc. (šį užmojį 2020 m. gruodžio 11 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba), ir poveikio vertinime, kuriuo remiantis tas komunikatas parengtas, patvirtinama, kad energijos rūšių derinys ateityje labai skirsis nuo dabartinio energijos rūšių derinio, ir juo pagrindžiama būtinybė peržiūrėti ir prireikus persvarstyti energetikos teisės aktus. Akivaizdu, kad dabartinių investicijų į energetikos infrastruktūrą nepakanka tai infrastruktūrai pertvarkyti ir ateities infrastruktūrai kurti. Tai taip pat reiškia, kad reikia sukurti infrastruktūrą, kuria būtų remiama Europos energetikos pertvarka, įskaitant greitą elektrifikavimą, atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos plėtrą, didesnę atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujų naudojimą, energetikos sistemos integravimą ir inovatyvių sprendimų diegimo mastą;
- (2) atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymus, pateiktus dokumentų rinkinyje „Švari energija visiems europiečiams“, buvo pasiektas susitarimas dėl privalomo Sąjungos lygmens atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslo 2030 m. – bent 32 proc. galutinės energijos suvartojimo ir pagrindinio Sąjungos lygmens tikslo – bent 32,5 proc. energijos vartojimo efektyvumo;

¹⁹ OL C , , p. .

²⁰ OL C , , p. .

²¹ 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatas „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.

²² 2020 m. rugsėjo 17 d. Komisijos komunikatas „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“, COM(2020) 562 *final*.

- (3) 2015 m. Paryžiaus susitarime dėl klimato kaitos, sudarytame po 21-osios Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos (toliau – Paryžiaus susitarimas), nustatytas ilgalaikis tikslas užtikrinti, kad pasaulio temperatūros didėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir toliau dėti pastangas, kad jis neviršytų 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir pabrėžiama, kad svarbu prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio ir užtikrinti, kad finansavimo srautai atitiktų siekį mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir klimato kaitai atsparų vystymąsi; 2019 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino tikslą iki 2050 m. neutralizuoti Europos Sąjungos poveikį klimatui, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo tikslus.
- (4) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 347/2013²³ (dabartiniame TEN-E reglamente) nustatytos transeuropinių energetikos tinklų plėtros nustatyto laiku ir jų sąveikos taisyklės siekiant Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo iškeltų energetikos politikos tikslų, t. y. užtikrinti energijos vidaus rinkos veikimą, tiekimo saugumą ir konkurencingas energijos rinkas Sąjungoje, skatinti efektyvų energijos vartojimą ir taupymą ir naujų formų bei atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtrą ir energetikos tinklų jungtis. Reglamentu (ES) Nr. 347/2013 nustatyta sistema, pagal kurią valstybės narės ir atitinkami suinteresuotieji subjektai bendradarbiauja regioniniu lygmeniu, kad sukurtų geriau sujungtus energetikos tinklus, siekiant sujungti regionus, šiuo metu izoliuotus nuo Europos energijos rinkų, stiprinti esamas tarpvalstybines jungtis ir padėti integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Siekiant tų tikslų Reglamentu (ES) Nr. 347/2013 prisidedama prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo ir teikiama nauda visai Sąjungai konkurencingumo ir ekonominės, socialinės bei teritorinės sanglaudos požiūriu;
- (5) Reglamento (ES) Nr. 347/2013 vertinimas aiškiai parodė, kad sistema iš tiesų padėjo pagerinti valstybių narių tinklų integraciją, paskatinti prekybą energija ir taip prisidėjo prie Sąjungos konkurencingumo. Elektros energijos ir dujų bendro intereso projektai labai padėjo užtikrinti tiekimo saugumą. Dujų sektoriuje infrastruktūra dabar yra gerai susieta, o tiekimo atsparumas nuo 2013 m. gerokai padidėjo. Regioninis bendradarbiavimas regioninėse grupėse ir tarpvalstybinis sąnaudų paskirstymas yra svarbus projektų įgyvendinimo veiksnys. Tačiau daugeliu atvejų dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo projekto finansavimo trūkumas nesumažėjo, kaip kad buvo numatyta. Nors dauguma leidimų išdavimo procedūrų buvo sutrumpintos, kai kuriais atvejais procesas tebėra ilgas. Finansinė pagalba pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) buvo svarbus veiksnys, nes dotacijomis tyrimams buvo prisidėta prie su projektais susijusios rizikos mažinimo ankstyvaisiais jų rengimo etapais, o dotacijomis darbams buvo remiami projektai, padedantys šalinti pagrindinius trūkumus, kurių rinkos finansavimu nebuvo galima tinkamai pašalinti;
- (6) TEN-E politika yra pagrindinė energijos vidaus rinkos plėtojimo priemonė, būtina Europos žaliojo kurso tikslams pasiekti. Norint iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui ir iki 2030 m. labiau sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, Europai reikės labiau integruotos energetikos sistemos, grindžiamos aukštesniu elektrifikavimo lygiu, atsinaujinančiais energijos ištekliais ir dujų sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu. Įgyvendinant TEN-E politiką galima užtikrinti, kad Sąjungos energetikos infrastruktūros plėtra būtų remiamas reikiamas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui, laikantis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“;

²³

2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009 (OL L 115, 2013 4 25, p. 39–75).

- (7) nors Reglamento (ES) Nr. 347/2013 tikslai iš esmės tebegalioja, dabartinė TEN-E sistema dar nevysiškai atspindi numatomus energetikos sistemos pokyčius, kuriuos lems naujos politinės aplinkybės, visų pirma atnaujinti 2030 m. tikslai ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas pagal Europos žaliąjį kursą. Be to, kad atsirado naujų politinių aplinkybių ir tikslų, pastarąjį dešimtmetį taip pat vyko sparti technologinė plėtra. Ta plėtra turėtų atsispindėti infrastruktūros kategorijose, kurioms taikomas šis reglamentas, bendro intereso projektų atrankos kriterijuose, taip pat prioritetiniuose koridoriuose ir teminėse srityse;
- (8) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/944²⁴ ir 2009/73/EB²⁵ numatyta sukurti energijos vidaus rinką. Nors padaryta labai didelė pažanga baigiant kurti energijos vidaus rinką, dar yra ką tobulinti, geriau išnaudojant esamą energetikos infrastruktūrą, integruojant didėjančius atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekius, taip pat integruojant sistemas;
- (9) Sąjungos energetikos infrastruktūra turėtų būti atnaujinta, siekiant išvengti techninių gedimų ir padidinti jos atsparumą tokiems gedimams, taip pat gaivalinėms ar žmogaus sukeltoms nelaimėms, neigiamam klimato kaitos poveikiui ir jos saugumui iškylančioms grėsmėms, ypač padidinti Europos ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumą, kaip nustatyta Tarybos direktyvoje 2008/114/EB²⁶;
- (10) Sąjungos energetikos infrastruktūra turėtų būti atspari numatomam klimato kaitos poveikiui, kurio Europoje nebus įmanoma išvengti, nepaisant pastangų švelninti klimato kaitą. Todėl itin svarbu stiprinti prisitaikymo prie klimato kaitos, atsparumo didinimo, nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms pastangas;
- (11) vykdant bendro intereso projektus gerokai padidintas tiekimo saugumas, o tai yra vienas iš pagrindinių veiksnių, paskatinusių priimti Reglamentą (ES) Nr. 347/2013. Be to, Komisijos atliktame klimato politikos tikslo poveikio vertinime²⁷ numatoma, kad gamtinių dujų vartojimas bus gerokai sumažintas, nes jų vartojimas netaikant taršos mažinimo priemonių yra nesuderinamas su anglies dioksido poveikio neutralumu. Kita vertus, iki 2050 m. labai padidės biodujų, atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio vandenilio ir sintetinių dujų degalų vartojimas. Todėl gamtinių dujų infrastruktūrai nebereikės paramos, teikiamos įgyvendinant TEN-E politiką. Planuojant energetikos infrastruktūrą turėtų būti atsižvelgiama į šią kintančią padėtį dujų sektoriuje;
- (12) pažangiųjų elektros tinklų svarba siekiant Sąjungos energetikos ir klimato politikos tikslų pripažinta Komisijos komunikate dėl energetikos sistemos integravimo²⁸. Kategorijos kriterijai turėtų apimti technologinę plėtrą, susijusią su inovacijomis ir skaitmeniniais aspektais. Be to, turėtų būti patikslintas projektų vykdytojų vaidmuo. Kadangi tikimasi, kad labai padidės energijos paklausa transporto sektoriuje, visų pirma susijusi su elektra varomomis transporto priemonėmis, palei greitkelius ir miestų teritorijose, pažangiųjų tinklų technologijos taip pat turėtų padėti pagerinti su energetikos tinklu susijusią paramą tarpvalstybinei didelės galios įkrovimo infrastruktūrai, kad būtų remiamas transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas;

²⁴ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

²⁵ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 94).

²⁶ OL L 345, 2008 12 23, p. 75.

²⁷ SWD(2020) 176 *final*.

²⁸ COM(2020) 299 *final*.

- (13) Komisijos komunikate dėl energetikos sistemos integravimo pabrėžiama, kad reikia integruoto energetikos infrastruktūros planavimo, apimančio visus energijos nešiklius, infrastruktūros objektus ir vartojimo sektorius. Toks sistemos integravimas prasideda nuo tada, kai pradedama taikyti principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir laikomasi holistinio požiūrio ne tik atskiruose sektoriuose. Jame taip pat atsižvelgiama į sunkiai taršą mažinančių sektorių, pavyzdžiui, tam tikrų pramonės sektorių ar transporto rūšių, kurių tiesioginė elektrifikacija šiuo metu techniniu ar ekonominiu požiūriu yra sudėtinga, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo poreikius. Tokios investicijos apima investicijas į vandenilį ir elektrolizerius, kurie diegiami dideliu komerciniu mastu. Komisijos vandenilio strategijoje pirmenybė teikiama vandenilio gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, kuri yra švariausias sprendimas ir labiausiai atitinka ES poveikio klimatui neutralumo tikslą. Tačiau pereinamuoju laikotarpiu, siekiant greičiau pakeisti esamos formos vandenilį ir paskatinti masto ekonomiją, reikia kitų mažo anglies dioksido kiekio vandenilio formų;
- (14) be to, Komisijos vandenilio strategijoje²⁹ padaryta išvada, kad būtinam vandenilio diegimui svarbus elementas, kurį gali pasiūlyti tik Sąjunga ir bendroji rinka, yra didelio masto infrastruktūros tinklas. Dabartinė infrastruktūra, skirta vandeniliui transportuoti ir juo prekiauti tarpvalstybiniu mastu, yra labai ribota. Tokią infrastruktūrą turėtų sudaryti didelė dalis įrenginių, konvertuotų iš gamtinėms dujoms skirtų įrenginių, kuriuos papildytų nauji vandeniliui skirti įrenginiai. Be to, Vandenilio strategijoje nustatytas strateginis tikslas iki 2030 m. padidinti elektrolizerių įrengtąjį pajėgumą iki 40 GW, kad būtų padidinta vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamyba ir sudarytos palankesnės sąlygos nuo iškastinio kuro priklausančiuose sektoriuose, pvz., pramonės ar transporto, mažinti tą nepriklausomybę. Todėl TEN-E politika turėtų apimti naują ir pertvarkytą vandenilio perdavimo infrastruktūrą ir saugyklas, taip pat elektrolizerius. Vandenilio perdavimo ir laikymo infrastruktūra taip pat turėtų būti įtraukta į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, kad būtų galima visapusiškai ir nuosekliai įvertinti jos sąnaudas ir naudą energetikos sistemai, įskaitant jos indėlį į sektorių integraciją ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, siekiant sukurti pagrindinę Sąjungos vandenilio infrastruktūrą;
- (15) be to, reikėtų sukurti naują pažangiųjų dujų tinklų infrastruktūros kategoriją, kad būtų remiamos investicijos, kuriomis į tinklą integruojamos atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujos, pvz., biodujos, biometanas ir vandenilis, ir padedama valdyti su tuo susijusią sudėtingesnę sistemą, grindžiamą novatoriškomis skaitmeninėmis technologijomis;
- (16) Reglamente (ES) Nr. 347/2013 reikalaujama, kad rengiant Sąjungos sąrašą potencialaus bendro intereso projekto atveju būtų įrodyta, jog labai prisidedama prie bent vieno kriterijaus iš kriterijų rinkinio, kuris gali, bet nebūtinai turi apimti tvarumą. Dėl šio reikalavimo, atsižvelgiant į tuometinius konkrečius energijos vidaus rinkos poreikius, buvo galima plėtoti bendro intereso projektus, kurie buvo susiję tik su tiekimo saugumui kylančia rizika, net jei jie nedavė naudos tvarumo požiūriu. Tačiau, atsižvelgiant į Sąjungos infrastruktūros poreikių raidą ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus, 2020 m. liepos mėn. Europos Vadovų Tarybos išvados, kuriose teigiama, kad Sąjungos išlaidos turėtų atitikti Paryžiaus susitarimo tikslus ir Europos žaliajo kurso principą „nepakenk“, tvarumą, susijusį su atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimu į tinklą arba išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu, turėtų būti įvertintos siekiant užtikrinti, kad TEN-E politika derėtų su Sąjungos energetikos ir klimato politikos tikslais. CO₂ transportavimo tinklų tvarumo klausimas sprendžiamas atsižvelgiant į jų tikslą transportuoti anglies dioksidą;

²⁹

Neutralaus poveikio klimatui Europos vandenilio strategija, COM(2020) 301 *final*.

- (17) Sąjunga turėtų sudaryti palankesnes sąlygas infrastruktūros projektams, kuriais Sąjungos energetikos tinklai susiejami su trečiųjų valstybių, visų pirma kaimyninių valstybių ir valstybių, su kuriomis Sąjunga yra užmezgusi konkretų bendradarbiavimą energetikos srityje, tinklais ir kurie yra abipusiškai naudingi ir būtini energetikos pertvarkai ir klimato srities tikslams pasiekti ir atitinka konkrečius atitinkamų infrastruktūros kategorijų kriterijus pagal šį reglamentą. Todėl į šio reglamento taikymo sritį turėtų būti įtraukti abipusio intereso projektai, kurie yra tvarūs ir gali duoti didelės grynosios socialinės ir ekonominės naudos bent dviem valstybėms narėms ir bent vienai trečiajai valstybei. Tokius projektus būtų galima įtraukti į Sąjungos sąrašą, jei būtų laikomasi reguliavimo derinimo su Sąjunga sąlygų ir įrodomas indėlis siekiant bendrų Sąjungos energetikos ir klimato politikos tikslų, susijusių su tiekimo saugumu ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu. Toks reguliavimo suderinimas arba konvergencija turėtų būti numanomi Europos ekonominės erdvės arba Energijos bendrijos susitariančiųjų šalių atžvilgiu. Be to, kaip nustatyta šiame reglamente, trečioji valstybė, su kuria Sąjunga bendradarbiauja plėtodama abipusio intereso projektus, turėtų sudaryti palankias sąlygas laikytis panašaus paspartinto įgyvendinimo ir kitų politikos rėmimo priemonių tvarkaraščio. Todėl šiame reglamente abipusio intereso projektai turėtų būti vertinami taip pat kaip bendro intereso projektai, visas nuostatas, susijusias su bendro intereso projektais, taikant ir abipusio intereso projektams, jeigu nėra nurodyta kitaip;
- (18) be to, kad pasiektų Sąjungos 2030 m. ir 2050 m. klimato ir energetikos politikos tikslus ir poveikio klimatui neutralumo tikslą, Europa turi gerokai padidinti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių. Esamos elektros energijos perdavimo ir kaupimo infrastruktūros kategorijos yra labai svarbios siekiant į elektros tinklą integruoti gerokai padidėjusią elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių. Be to, tam reikia didinti investicijas į jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją³⁰. Taip pat reikėtų spręsti jūros ir sausumos elektros tinklų ilgalaikio planavimo ir plėtros koordinavimo klausimą. Visų pirma, planuojant jūros infrastruktūrą reikėtų pereiti nuo atskirų projektų vertinimu grindžiamo požiūrio prie koordinuoto visapusiško požiūrio, kuriuo būtų užtikrintas tvarus integruotų jūros jėgainių tinklų plėtojimas, atsižvelgiant į kiekvieno jūros baseino atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą, aplinkos apsaugą ir kitus jūros naudojimo būdus;
- (19) atitinkamoms valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė įvertinti gretimų jūros baseinų atsinaujinančiųjų išteklių energijos tinklų naudą ir sąnaudas ir atlikti preliminarį sąnaudų pasidalijimo analizę jūros baseino lygmeniu, kad būtų paremti bendri politiniai įsipareigojimai plėtoti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją jūros baseine. Todėl Komisija turėtų parengti vienodus integruotos jūros jėgainių tinklo plėtros planų diegimo sąnaudų ir naudos bei sąnaudų pasidalijimo metodikos principus, kurie turėtų suteikti valstybėms narėms galimybę atlikti tinkamą vertinimą;
- (20) paaiškėjo, kad visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano rengimo procesas, kuriuo remiantis nustatomi elektros energijos ir dujų kategorijų bendro intereso projektai, yra veiksmingas. Nors Europos elektros energijos ir dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO) ir perdavimo sistemos operatoriai šiame procese turi atlikti svarbų vaidmenį, vis dėlto reikia daugiau tikrinimo, visų pirma apibrėžiant ateities scenarijus, nustatant ilgalaikes infrastruktūros spragas bei trūkumus ir vertinant atskirus projektus, kad būtų padidintas pasitikėjimas procesu. Todėl dėl nepriklausomo patvirtinimo Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrai (toliau – Agentūra) ir Komisijai turėtų tekti svarbesnis vaidmuo šiame procese, be kita ko, rengiant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą

³⁰

Komunikatas dėl jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos strategijos.

pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/943³¹ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 715/2009³²;

- (21) svarbu užtikrinti, kad bendro intereso projekto statusas būtų suteikiamas tik tiems infrastruktūros projektams, kuriems nėra tinkamų alternatyvių sprendimų. Šiuo tikslu, nustatant infrastruktūros spragas, bus laikomasi principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir pirmenybė bus teikiama visiems atitinkamiems su infrastruktūra nesusijusiems sprendimams, kaip nustatytas spragas pašalinti. Be to, projekto įgyvendinimo etapu projektų rengėjai turėtų teikti aplinkos teisės aktų laikymosi ataskaitas ir įrodyti, kad projektai nedaro reikšmingos žalos aplinkai pagal Reglamento (ES) 2020/852³³ 17 straipsnį. Esamų bendro intereso projektų, kurie jau yra pakankamai parengti, atveju į tai bus atsižvelgta regioninėms grupėms atrenkant projektus, įtrauksimus į vėlesnį Sąjungos sąrašą;
- (22) siekiant užtikrinti įtampos ir dažnio stabilumą, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas Europos elektros tinklo stabilumui kintančiomis sąlygomis, ypač atsižvelgiant į didėjančią elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių dalį;
- (23) po išsamių konsultacijų su visomis valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais Komisija nustatė 13 strateginių transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetų, kuriuos įgyvendinti labai svarbu siekiant Sąjungos 2030 m. ir 2050 m. energetikos ir klimato politikos tikslų. Tie prioritetai apima skirtingus geografinius regionus arba temines sritis elektros energijos perdavimo ir kaupimo, atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklų, vandenilio perdavimo ir laikymo, elektrolizerių, pažangiųjų dujų tinklų, pažangiųjų elektros tinklų ir anglies dioksido transportavimo srityse;
- (24) bendro intereso projektai turėtų atitikti bendrus, skaidrius ir objektyvius kriterijus, atsižvelgiant į tai, kaip jie padeda siekti energetikos politikos tikslų. Kad elektros energijos ir vandenilio projektai galėtų būti įtraukti į Sąjungos sąrašus, jie turėtų būti įtraukti į naujausią turimą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą. Kadangi vandenilio infrastruktūra šiuo metu nėra įtraukta į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, šis reikalavimas vandenilio projektams turėtų būti taikomas tik nuo 2024 m. sausio 1 d. pagal šį reglamentą sudarytame antrame Sąjungos sąraše;
- (25) regioninės grupės turėtų būti įsteigiamos tam, kad siūlytų ir svarstytų bendro intereso projektus ir sudarytų regioninius bendro intereso projektų sąrašus. Siekiant užtikrinti platų sutarimą, tos regioninės grupės turėtų užtikrinti glaudų valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, projektų rengėjų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą. Taip bendradarbiaudamos, nacionalinės reguliavimo institucijos prireikus turėtų konsultuoti regionines grupes, *inter alia*, dėl siūlomų projektų reguliavimo aspektų įgyvendinamumo ir dėl siūlomo reguliavimo institucijų patvirtinimo tvarkaraščio įgyvendinamumo;
- (26) kas dvejus metus turėtų būti sudaromas naujas Sąjungos bendro intereso projektų sąrašas (toliau – Sąjungos sąrašas). Jau įgyvendinti bendro intereso projektai arba projektai, nebeatitinkantys atitinkamų šiame reglamente nustatytų kriterijų ir reikalavimų, neturėtų būti įtraukiami į kitą Sąjungos sąrašą. Todėl esamiems bendro intereso projektams, kurie turi būti

³¹ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019 6 14, p. 54).

³² 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančių Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (OL L 211, 2009 8 14, p. 36).

³³ Reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

įtraukti į kitą Sąjungos sąrašą, turėtų būti taikoma tokia pati atrankos procedūra, vykdoma sudarant regioninius sąrašus ir Sąjungos sąrašą, kokia yra taikoma siūlomiems projektams. Tačiau dėl to atsirandanti administracinė našta turėtų būti kuo labiau sumažinta, pavyzdžiui, kiek įmanoma naudojantis anksčiau pateikta informacija ir atsižvelgiant į projektų vykdytojų metines ataskaitas. Todėl esamų bendro intereso projektų, kuriuos įgyvendinant padaryta didelė pažanga, įtraukimo į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą procesas turėtų būti supaprastintas;

- (27) bendro intereso projektai turėtų būti įgyvendinami kuo greičiau ir turėtų būti nuodugniai stebimi ir vertinami, o projekto rengėjams turėtų tekti kuo mažesnė administracinė našta. Projektams, kuriuos įgyvendinant kyla ypatingų sunkumų, Komisija turėtų skirti Europos koordinatorius. Į konkrečių projektų įgyvendinimo pažangą ir su šiuo reglamentu susijusių pareigų vykdymą turėtų būti atsižvelgiama atrenkant atitinkamus į vėlesnius Sąjungos sąrašus įtrauktinus projektus;
- (28) leidimų išdavimo procesu neturėtų būti sukurta nei administracinė našta, neproporcinga projekto dydžiui ar sudėtingumui, nei kliūčių transeuropinių tinklų plėtrai ir patekimui į rinką;
- (29) Sąjungos bendro intereso projektų energetikos, transporto ir telekomunikacijų infrastruktūros srityse planavimas ir įgyvendinimas turėtų būti koordinuojami, siekiant sukurti sąveiką, kai tai apskritai įmanoma ekonominiu, techniniu, aplinkos, klimato ar teritorijų planavimo požiūriu ir tinkamai atsižvelgiant į atitinkamus saugos aspektus. Todėl planuojant įvairius Europos tinklus turėtų būti galima teikti pirmenybę transporto, ryšių ir energetikos tinklų integravimui, siekiant užtikrinti, kad būtų užimama kuo mažiau žemės, kartu, kai įmanoma, užtikrinant, kad esami ar nebenaudojami maršrutai būtų naudojami pakartotinai, siekiant kuo labiau sumažinti bet kokią neigiamą socialinį, ekonominį, finansinį poveikį ir neigiamą poveikį aplinkai bei klimatui;
- (30) siekiant užtikrinti greitas administracines procedūras, bendro intereso projektams nacionaliniu lygmeniu turėtų būti suteiktas prioritetas, o kompetentingos institucijos turėtų juos laikyti atitinkančiais viešąjį interesą. Neigiamą poveikį aplinkai darančius projektus turėtų būti leidžiama vykdyti dėl viršesnio viešojo intereso, jei laikomasi visų Tarybos direktyvoje 92/43/EEB³⁴ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/60/EB³⁵ nustatytų sąlygų;
- (31) bendro intereso projektams prioritetas nacionaliniu lygmeniu taip pat turėtų būti suteiktas siekiant užtikrinti skubų visų su jais susijusių teisminių ir ginčų sprendimo procedūrų vykdymą;
- (32) siekiant sumažinti sudėtingumą, padidinti veiksmingumą bei skaidrumą ir padėti stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą, reikėtų įsteigti kompetentingą instituciją ar institucijas, integruojančias arba koordinuojančias visus leidimų išdavimo procesus (vieno langelio principas);
- (33) siekiant supaprastinti ir paspartinti leidimų naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklus išdavimo procesą, aplink konkretų jūrų baseiną esančios valstybės narės, atsižvelgdamos į regioninius ypatumus ir geografiją, turėtų sukurti unikalius kontaktinius centrus, vadinamąjį vieno langelio principu veikiantį jūros jėgainių klausimų centrą, kad būtų palengvintas ir koordinuojamas leidimų tokiems projektams išdavimo procesas. Be to, pritaikius vieno langelio principą kiekvienam jūros baseinui, skirtą atsinaujinančiųjų išteklių energijos

³⁴ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

³⁵ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Sąjungos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

jūros jėgainių tinklams, turėtų sumažėti sudėtingumas, padidėti veiksmingumas ir pagreitėti leidimų išdavimo procesas, susijęs su jūroje esančiais perdavimo įrenginiais, dažnai patenkančiais į daugelį jurisdikcijų;

- (34) nepaisant to, kad yra nustatyti standartai, kuriais užtikrinamas visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus aplinkos klausimais, kurie visapusiškai taikomi bendro intereso projektams, pagal šį reglamentą vis dar reikia imtis papildomų priemonių, kad būtų užtikrinti kuo aukštesni skaidrumo ir visuomenės dalyvavimo sprendžiant visus atitinkamus leidimų vykdyti bendro intereso projektus išdavimo proceso klausimus standartai. Jei pagal tuos pačius kaip šiame reglamente arba aukštesnius standartus jau taikomos nacionalinės taisyklės, išankstinės konsultacijos prieš leidimų išdavimo procedūrą turėtų tapti neprivalomomis ir turėtų būti išvengta teisinių reikalavimų dubliavimosi;
- (35) tinkamai ir koordinuotai įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2011/92/ES³⁶ ir 2001/42/EB³⁷ ir, kai taikytina, 1998 m. birželio 25 d. Orhuse pasirašytą Konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais³⁸ (Orhuso konvenciją) bei Espo konvenciją dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (Espo konvenciją) turėtų būti užtikrinta, kad būtų suderinti pagrindiniai poveikio aplinkai ir klimatui vertinimo principai, taip pat tarpvalstybiniu mastu. Komisija paskelbė gaires, kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms nustatyti tinkamas teisėkūros ir ne teisėkūros priemones, kuriomis būtų supaprastintos energetikos infrastruktūros poveikio aplinkai vertinimo procedūros ir užtikrintas nuoseklus pagal Sąjungos teisę reikalaujamų bendro intereso projektų poveikio aplinkai vertinimo procedūrų taikymas³⁹. Valstybės narės turėtų koordinuoti savo bendro intereso projektų vertinimus ir, kai įmanoma, numatyti bendrus vertinimus. Valstybės narės turėtų būti skatinamos keistis geriausios patirties pavyzdžiais ir stiprinti administracinius gebėjimus leidimų išdavimo procesų srityje;
- (36) svarbu supaprastinti ir patobulinti leidimų išdavimo procesą, kiek įmanoma, deramai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, nacionalinę kompetenciją ir naujos infrastruktūros objektų statybos procedūras. Atsižvelgiant į tai, kad būtina skubiai plėtoti energetikos infrastruktūrą, supaprastinant leidimų išdavimo procesą turėtų būti nustatytas aiškus terminas, per kurį atitinkamos valdžios institucijos turi priimti sprendimą dėl projekto objektų statybos. Tas terminas turėtų paskatinti veiksmingiau apibrėžti ir vykdyti procedūras ir jokiais aplinkybėmis neturėtų kelti pavojaus aukštiesiems aplinkos apsaugos standartams pagal aplinkos apsaugos teisės aktus ir visuomenės dalyvavimui. Šiame reglamente turėtų būti nustatyti ilgiausi leidžiami terminai, tačiau valstybės narės, kai įmanoma, gali siekti projektus įgyvendinti per trumpesnius terminus, visų pirma tokius projektus kaip pažangieji tinklai, kuriems gali nereikėti sudėtingų leidimų išdavimo procesų, kokių reikia perdavimo infrastruktūros atveju. Kompetentingos institucijos turėtų būti atsakingos už tai, kad būtų laikomasi terminų;
- (37) kai tinkama, valstybės narės į bendruosius sprendimus gali įtraukti sprendimus, priimtus derybose su atskirais žemės savininkais dėl prieigos prie nekilnojamojo turto, jo nuosavybės teisės ar teisės ja naudotis suteikimo, teritorijų planavimo, kuriuo nustatoma bendra konkretaus

³⁶ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

³⁷ 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001 7 21, p. 30).

³⁸ OL L 124, 2005 5 17, p. 4.

³⁹ Rekomendacinis dokumentas „Energetikos infrastruktūros bendro intereso projektų (BIP) poveikio aplinkai vertinimo procedūrų supaprastinimas“, https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/PCI_guidance.pdf.

regiono žemės naudojimo paskirtis, įskaitant kitus pokyčius, pavyzdžiui, greitkelius, geležinkelius, pastatus ir gamtos apsaugos teritorijas, kurie nėra vykdomi konkrečiu planuojamo projekto tikslu, ir veiklos leidimų išdavimą. Vykdamas leidimų išdavimo procesą, bendro intereso projektas gali apimti susijusią infrastruktūrą tiek, kiek ji yra būtina projekto objektų statybai ar veikimui. Šis reglamentas, visų pirma nuostatos dėl leidimų išdavimo, visuomenės dalyvavimo ir bendro intereso projektų įgyvendinimo, turėtų būti taikomas nedarant poveikio tarptautinei ir Sąjungos teisei, įskaitant nuostatas dėl aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos, ir nuostatoms, priimtoms pagal bendrą žuvininkystės ir jūrų politiką, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/89/ES⁴⁰;

- (38) visas bendro intereso projektų rengimo, objektų statybos, eksploatacijos ir priežiūros sąnaudas paprastai turėtų padengti infrastruktūros naudotojai. Bendros svarbos projektai turėtų atitikti tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo reikalavimus, jei rinkos paklausos arba numatomo poveikio tarifams vertinimo rezultatai rodo, kad negalima tikėtis, jog išlaidos bus padengtos infrastruktūros naudotojų pagal nustatytus tarifus mokamais mokesčiais;
- (39) diskusija dėl tinkamo sąnaudų paskirstymo turėtų būti grindžiama infrastruktūros projekto sąnaudų ir naudos analize, atlikta pagal suderintą visos energetikos sistemos analizės metodiką, taikant tą patį scenarijų, naudotą tuo metu, kai projektas buvo įtrauktas į Sąjungos bendro intereso projektų sąrašą, remiantis visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planais, kuriuos pagal reglamentus (ES) 2019/943 ir (EB) Nr. 715/2009 parengė Europos perdavimo sistemos operatorių tinklai ir kuriuos peržiūrėjo Agentūra. Atliekant tą analizę galima atsižvelgti į rodiklius ir atitinkamas pamatines vertes, siekiant palyginti investicines vieneto sąnaudas;
- (40) vis labiau integruotoje energijos vidaus rinkoje būtinos aiškos ir skaidrios tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo taisyklės, kad būtų galima paspartinti investicijas į tarpvalstybinę infrastruktūrą. Labai svarbu užtikrinti stabilią bendro intereso projektų rengimo finansavimo sistemą ir kartu kuo labiau sumažinti finansinės paramos poreikį. Spręsdamos dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų paskirstyti visas investicines sąnaudas tarpvalstybiniu mastu ir įtraukti jas į nacionalinius tarifus, o po to nustatyti, ar jų poveikis nacionaliniams tarifams galėtų būti neproporcinga našta vartotojams. Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų vengti dvigubos paramos projektams rizikos, atsižvelgdamos į faktinius arba numatomus mokesčius ir pajamas. Į tuos mokesčius ir pajamas turėtų būti atsižvelgiama tik tiek, kiek jie yra susiję su projektais ir skirti atitinkamoms išlaidoms padengti;
- (41) energijos vidaus rinkos teisės aktuose reikalaujama, kad prieigos prie tinklų tarifai suteiktų tinkamas paskatas investicijoms. Tačiau tikėtina, kad kelių rūšių bendro intereso projektai turės išorinį poveikį, kuris galbūt nebus visapusiškai juntamas ir kompensuojamas taikant įprastą tarifų sistemą. Taikydamos energijos vidaus rinkos teisės aktus, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti stabilią ir nuspėjamą reguliavimo ir finansinę sistemą su paskatomis bendro intereso projektams, įskaitant ilgalaikes paskatas, kurios būtų proporcingos konkrečiai su projektu susijusiai rizikai. Tai visų pirma turėtų būti taikoma tarpvalstybiniams projektams, novatoriškoms elektros energijos perdavimo technologijoms, sudarančioms sąlygas dideliu mastu integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, paskirstytuosius energijos išteklius arba reguliavimą apkrova į sujungtus tinklus, ir energetikos technologijų bei skaitmeninimo projektams, kuriems gali kilti didesnė rizika nei panašioms projektams, vykdomiems vienoje valstybėje narėje, arba kurie žada didesnę naudą Sąjungai. Be to, projektų, kurių veiklos išlaidos

⁴⁰ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/89/ES, kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema (OL L 257, 2014 8 28, p. 135).

didelės, atveju taip pat turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti tinkamomis investicijų paskatomis. Visų pirma tikėtina, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklams, kuriais užtikrinamas dvejopas elektros energijos jungiamųjų linijų funkcionalumas ir jungiami atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos jūroje projektai, kyla didesnė rizika nei panašioms sausumos infrastruktūros projektams dėl jų esminio prijungimo prie elektros energijos gamybos įrenginių, dėl kurių kyla reguliavimo rizika, finansavimo rizika, pavyzdžiui, numatomų investicijų poreikio, rinkos rizika ir rizika, susijusi su naujų novatoriškų technologijų naudojimu;

- (42) šis reglamentas turėtų būti taikomas tik leidimų bendro intereso projektams išdavimui, visuomenės dalyvavimui juose ir jų reguliavimo tvarkai. Vis dėlto valstybės narės gali priimti nacionalines nuostatas dėl tų pačių ar panašių taisyklių taikymo kitiems projektams, kurie neturi bendro intereso projektų statuso pagal šį reglamentą. Kalbant apie reguliavimo paskatas, valstybės narės gali priimti nacionalines nuostatas dėl tų pačių ar panašių taisyklių taikymo bendro intereso projektams, priskiriamais prie elektros energijos kaupimo projektų kategorijos;
- (43) valstybės narės, kurios šiuo metu nepriskiria didžiausios galimos nacionalinės svarbos energetikos infrastruktūros projektams vykdydamos leidimų išdavimo procesą, turėtų būti skatinamos apsvarstyti galimybę nustatyti tokią didelę nacionalinę svarbą, visų pirma įvertinant, ar tai lems greitesnį leidimų išdavimo procesą;
- (44) valstybės narės, kurios šiuo metu nėra nustačiusios paspartintų arba skubių teisminių procedūrų, taikomų energetikos infrastruktūros projektams, turėtų būti skatinamos apsvarstyti galimybę pradėti taikyti tokias procedūras, visų pirma įvertinant, ar tai leistų greičiau įgyvendinti tokius projektus;
- (45) Reglamentu (ES) Nr. 347/2013 įrodyta pridėtinė vertė, gaunama pritraukiant privatųjį finansavimą teikiant didelę Sąjungos finansinę pagalbą, kad būtų galima įgyvendinti europinės svarbos projektus. Atsižvelgiant į ekonominę ir finansinę padėtį ir biudžeto apribojimus, pagal daugiametę finansinę programą turėtų būti toliau teikiama tikslinė parama dotacijomis ir finansinėmis priemonėmis, siekiant pritraukti naujų investuotojų į energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis, kartu užtikrinant, kad Sąjungos biudžeto įnašas būtų kuo mažesnis;
- (46) bendro intereso projektai turėtų būti laikomi atitinkančiais reikalavimus gauti Sąjungos finansinę pagalbą tyrimams ir, esant tam tikroms sąlygoms, darbams pagal Reglamentą (ES)... [dėl Europos infrastruktūros tinklų priemonės (pasiūlymas COM(2018) 438)], teikiamą dotacijomis arba naujoviškoms finansinėmis priemonėmis, siekiant užtikrinti, kad būtų galima teikti specialiai pritaikytą paramą tiems bendro intereso projektams, kurie nėra perspektyvūs pagal esamą reguliavimo sistemą ir rinkos sąlygas. Svarbu išvengti bet kokių konkurencijos iškreipimų, ypač tarp projektų, kuriais prisidedama prie to paties Sąjungos prioritetinio koridoriaus kūrimo. Tokia finansinė pagalba turėtų būti užtikrinta būtina sąveika su struktūriniais fondais, siekiant finansuoti pažangiuosius energijos skirstymo tinklus, ir su Sąjungos atsinaujinančiųjų energijos išteklių finansavimo mechanizmu pagal Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2020/1294⁴¹. Investicijoms į bendros svarbos projektus turėtų būti taikoma trijų etapų logika. Pirma, rinkos dalyviams turėtų būti suteikta investavimo pirmenybė. Antra, jei rinkos dalyviai neinvestuoja, reikėtų ieškoti reguliavimo sprendimų,

⁴¹

2020 m. rugsėjo 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1294 dėl Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmo (OL L 303, 2020 9 17, p. 1).

prireikus reikėtų pritaikyti atitinkamą reguliavimo sistemą ir užtikrinti tinkamą atitinkamos reguliavimo sistemos taikymą. Trečia, kai pirmųjų dviejų etapų nepakanka būtinoms investicijoms į bendro intereso projektus, turėtų būti galima skirti Sąjungos finansinę pagalbą, kai bendro intereso projektas atitinka taikomus tinkamumo kriterijus. Bendro intereso projektai taip pat gali būti tinkami finansuoti pagal programą „InvestEU“, kuri papildo dotacijomis teikiamą finansavimą;

- (47) dotacijos darbams, susijusiems su abipusio intereso projektais, turėtų būti skiriamos tik investicijoms, vykdomoms Sąjungos teritorijoje, ir tik tuo atveju, kai bent dvi valstybės narės, atsižvelgdamos į projekto naudą, reikšmingai prisideda prie projekto investicinių išlaidų finansavimo;
- (48) todėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942⁴² ir (ES) 2019/943⁴³ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB ir (ES) 2019/944 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti;
- (49) todėl Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 turėtų būti panaikintas;
- (50) siekiant užtikrinti, kad prioritetinių koridorių ir teminių sričių sudėtis geriausiai atspindėtų energetikos infrastruktūros plėtrą ir kad kiekvienos grupės potencialių projektų skaičius išliktų tinkamas ir pagrįstas, kad būtų galima atlikti išsamų vertinimą, taip pat užtikrinti, kad Sąjungos bendro intereso projektų sąraše būtų tik tie projektai, kuriais labiausiai prisidedama prie strateginių energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir teminių sričių įgyvendinimo, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais:

- šis reglamentas papildomas peržiūrint prioritetinių koridorių ir teminių sričių aprėptį bei sudėtį ir patvirtinant naujus prioritetinių koridorių ir teminių sričių sąrašus;

- iš dalies keičiami šio reglamento priedai, kad būtų patvirtintas ir peržiūrėtas Sąjungos bendro intereso projektų sąrašas, kartu gerbiant valstybių narių ir trečiųjų valstybių teisę tvirtinti su jų teritorija susijusius bendro intereso projektus arba abipusio intereso projektus.

Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai, ir į iki šiol į Sąjungos sąrašus įtrauktų projektų skaičių, bendras bendro intereso projektų skaičius ir toliau turėtų būti valdomas, todėl jis neturėtų būti gerokai didesnis nei 220. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus, Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai. Kai Europos Parlamentas ir Taryba mano, kad tai būtina, kiekviena iš šių institucijų gali siųsti ekspertus į Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžius, į kuriuos kviečiami valstybių narių ekspertai. Regioninėse grupėse vykstančios diskusijos padeda Komisijai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi bendro intereso projektų sąrašai. Todėl, kiek tai įmanoma ir suderinama su šio reglamento sistema, tikslinga, kad Europos Parlamentas ir Taryba būtų informuojami apie

⁴² 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (OL L 158, 2019 6 14, p. 22).

⁴³ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019 6 14, p. 54).

regioninių grupių posėdžius ir galėtų į juos siųsti ekspertus pagal 2016 m. Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros⁴⁴;

- (51) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, susijusias su tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo procedūromis, ir suteikti valstybėms narėms galimybę įvertinti gretimų jūros baseinų atsinaujinančiųjų išteklių energijos jėgainių tinklų naudą ir sąnaudas, taip pat atsižvelgiant į gamybos vietoms taikomas rinkos ir finansines priemones, pvz., jau suteiktą paramą, ir atlikti preliminarą sąnaudų pasidalijimo analizę jūros baseino lygmeniu, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 291 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁴⁵. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis patariamąsios procedūros;
- (52) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. transeuropinių energetikos tinklų plėtros, sąveikumo ir prijungimo prie tokių tinklų, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina tiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiame reglamente nustatomos I priede nurodytos transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių (toliau – energetikos infrastruktūros prioritetiniai koridoriai ir sritys) savalaikio plėtojimo ir jų sąveikos gairės, kuriomis padedama siekti Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos politikos tikslų ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo.

2. Šiuo reglamentu visų pirma:

- a) reglamentuojamas prioritetiniams koridoriams ir sritims įgyvendinti reikalingų bendro intereso projektų, priskiriamų prie II priede nurodytų energetikos infrastruktūros kategorijų (toliau – energetikos infrastruktūros kategorijos) – elektros energijos, pažangiųjų dujų tinklų, vandenilio, elektrolizerių ir anglies dioksido, nustatymas;
- b) palengvinamas bendro intereso projektų įgyvendinimas nustatytu laiku, supaprastinant, glaudžiau koordinuojant ir paspartinant leidimų išdavimo procesus ir skatinant visuomenės dalyvavimą;
- c) nustatomos bendro intereso projektų tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo ir su rizika susijusių paskatų nustatymo taisyklės ir gairės;

⁴⁴ Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros (OL L 123, 2016 5 12, p. 1–14).

⁴⁵ OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

- d) apibrėžiamos sąlygos, kuriomis bendro intereso projektams gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba;
- e) reglamentuojamas abipusio intereso projektų nustatymas.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtis

Be terminų, kurių apibrėžtis nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2009/73/EB, (ES) 2018/2001⁴⁶ ir (ES) 2019/944 bei reglamentuose (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 ir (ES) 2019/943, šiame reglamente vartojami taip apibrėžti terminai:

- (1) energetikos infrastruktūra – Sąjungoje esanti arba Sąjungą su viena ar daugiau trečiųjų valstybių jungianti fizinė įranga ar įrenginys, priskiriami prie energetikos infrastruktūros kategorijų;
- (2) bendrasis sprendimas – valstybės narės valdžios institucijos ar institucijų, neskaitant teismų ir teisminių institucijų, priimtas galutinis sprendimas arba keletas sprendimų suteikti projekto rengėjui leidimą (arba jo nesuteikti) statyti bendro intereso projektui įgyvendinti reikalingus energetikos infrastruktūros objektus – suteikti galimybę pradėti arba įsigyti ir pradėti būtinus statybos darbus (statusas – parengtas statybai); šis sprendimas nedaro poveikio jokiai sprendimui, priimtam laikantis administracinės apeliacinės procedūros;
- (3) projektas – viena ar kelios linijos, vamzdynai, objektai, įranga ar įrenginiai, priskiriami prie energetikos infrastruktūros kategorijų;
- (4) bendro intereso projektas – projektas, reikalingas I priede nurodytiems energetikos infrastruktūros prioritetiniams koridoriams ir sritims įgyvendinti ir įtrauktas į 3 straipsnyje nurodytą Sąjungos bendro intereso projektų sąrašą;
- (5) abipusio intereso projektas – projektas, vykdomas Sąjungai bendradarbiaujant su trečiosiomis valstybėmis;
- (6) energetikos infrastruktūros trūkumas – fizinių srautų ribotumas energetikos sistemoje dėl nepakankamo perdavimo pajėgumo, įskaitant, *inter alia*, infrastruktūros nebuvimą;
- (7) projekto rengėjas – vienas iš toliau išvardytų subjektų:
 - (a) bendro intereso projektą plėtojantis perdavimo sistemos operatorius (PSO), skirstymo sistemos operatorius ar kitas operatorius arba investuotojas;
 - (b) jeigu yra keli PSO, skirstymo sistemos operatoriai, kiti operatoriai, investuotojai ar bet kokia jų grupė – pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus juridinio asmens statusą turintis subjektas, paskirtas pagal jų sudarytą sutartį ir įgaliotas sutarties šalių vardu prisiimti teisinius įpareigojimus ir finansinę atsakomybę;
- (8) pažangusis elektros tinklas – elektros tinklas, kurio operatorius gali skaitmeniniu būdu stebėti prie jo prisijungusių naudotojų veiksmus, ir informacinės ir ryšių technologijos (IRT) ryšiams su susijusiais tinklo operatoriais, elektros gamintojais, vartotojais ir (arba) gaminančiais vartotojais palaikyti, siekiant elektros energiją perduoti tvariai, ekonomiškai efektyviai ir saugiai;

⁴⁶ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

- (9) pažangusis dujų tinklas – dujų tinklas, pagrįstas novatoriškais skaitmeniniais sprendimais, kuriais, atsižvelgiant į vartotojų poreikius ir dujų kokybės reikalavimus, siekiama ekonomiškai efektyviai integruoti gausybę mažo anglies dioksido kiekio ir atsinaujinančiųjų išteklių dujų šaltinių, kad būtų sumažintas susijusio dujų suvartojimo anglies dioksido pėdsakas, sudarytos sąlygos padidinti atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujų dalį ir sukurtos sąsajos su kitais energijos nešikliais ir sektoriais;
- (10) atitinkamos institucijos – institucijos, kurios pagal nacionalinę teisę yra kompetentingos išduoti įvairius leidimus, susijusius su nekilnojamojo turto, įskaitant energetikos infrastruktūrą, planavimu, projektavimu ir statyba;
- (11) darbai – sudedamųjų dalių, sistemų ir paslaugų, įskaitant programinę įrangą, pirkimas, tiekimas ir diegimas, su projektu susijusios projektavimo, statybų ir įrengimo veiklos vykdymas, įrenginių priėmimas ir objekto veiklos pradėjimas;
- (12) tyrimai – veikla, reikalinga rengiantis įgyvendinti projektą, pavyzdžiui, parengiamieji, įgyvendinamumo, vertinimo, bandymų ir patvirtinimo tyrimai, įskaitant programinę įrangą, ir bet kokios kitos techninės pagalbinės priemonės, įskaitant išankstinius projekto koncepcijos apibrėžimo, planavimo ir sprendimų dėl jo finansavimo priėmimo veiksmus, pavyzdžiui, atitinkamų vietų žvalgymas ir finansinio paketo parengimas;
- (13) nacionalinė reguliavimo institucija – institucija, paskirta pagal Direktyvos 2009/73/EB 39 straipsnio 1 dalį arba pagal Direktyvos (ES) 2019/944 57 straipsnio 1 dalį;
- (14) perdavimas eksploatuoti – pastatyto objekto perdavimo veiklai vykdyti procesas;
- (15) atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos – institucijos valstybėse narėse, kurioms projektas daro didelį teigiamą poveikį;
- (16) prisitaikymas prie klimato kaitos – procesas, kuriuo užtikrinama, kad energetikos infrastruktūros atsparumas galimam neigiamam klimato kaitos poveikiui būtų užtikrintas atliekant pažeidžiamumo dėl klimato kaitos ir rizikos vertinimą, taip pat taikant atitinkamas prisitaikymo priemones.

II SKYRIUS

BENDRO INTERESO PROJEKTAI IR ABIPUSIO INTERESO PROJEKTAI

3 straipsnis

Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas

1. Įsteigiamos regioninės grupės (toliau – grupės), kaip nustatyta III priedo 1 skirsnyje. Narystė kiekvienoje grupėje grindžiama kiekvienu prioritetiniu koridoriumi ir sritimi, taip pat I priede apibrėžta atitinkama jų geografinė aprėptimi. Įgaliojimai priimti sprendimus grupėse suteikiami valstybėms narėms ir Komisijai, kurios tuo tikslu toliau vadinamos grupių sprendimus priimančiais organais.

Komisijai pagal 20 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nuostatomis, susijusiomis su prioritetinių koridorių ir sričių aprėptimi ir sudėtimi.

2. Kiekviena grupė priima savo darbo tvarkos taisykles, atsižvelgdama į III priedo nuostatas.

3. Kiekvienos grupės sprendimus priimančias organas patvirtina regioninę siūlomą bendro intereso projektų sąrašą, parengtą taikant III priedo 2 skirsnyje nustatytą procesą ir atsižvelgiant į kiekvieno

projekto indėlį į energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių įgyvendinimą, taip pat šių projektų atitiktį 4 straipsnyje išdėstytiems kriterijams.

Kai grupė rengia savo regioninį sąrašą:

- a) kiekvieną atskirą bendro intereso projekto pasiūlymą tvirtina valstybės, su kurių teritorija projektas yra susijęs; jei valstybė nusprendžia projekto netvirtinti, ji atitinkamai grupei nurodo tokio sprendimo motyvus;
- b) ji atsižvelgia į Komisijos rekomendacijas, kuriomis remiantis siekiama išlaikyti ne per didelį bendro intereso projektų skaičių.

4. Komisijai pagal šio reglamento 20 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami šio Reglamento priedai, kad būtų sudarytas Sąjungos bendro intereso projektų sąrašas (toliau – Sąjungos sąrašas), laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 172 straipsnio antros pastraipos.

Naudodamasi savo įgaliojimais Komisija užtikrina, kad Sąjungos sąrašas būtų sudaromas kas dvejus metus, remiantis grupių sprendimus priimančių organų patvirtintais regioniniais sąrašais, kaip nurodyta III priedo 1 skirsnio 2 punkte, ir laikantis šio straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros.

Pirmasis Sąjungos sąrašas pagal šį reglamentą priimamas ne vėliau kaip 2023 m. lapkričio 30 d.

5. Komisija, tvirtindama pagal regioninius sąrašus parengtą Sąjungos sąrašą:

- a) užtikrina, kad į jį būtų įtraukiami tik tie projektai, kurie atitinka 4 straipsnyje nurodytus kriterijus;
- b) užtikrina tarpregioninį nuoseklumą, atsižvelgdama į Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (toliau – Agentūra) nuomonę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 12 punkte;
- c) atsižvelgia į valstybių narių nuomonę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 9 punkte;
- d) siekia į Sąjungos sąrašą įtraukti ne per didelį bendro intereso projektų skaičių.

6. Bendro intereso projektai, įtraukti į pagal šio straipsnio 4 dalį sudarytą Sąjungos sąrašą pagal II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose nurodytas energetikos infrastruktūros kategorijas, vadovaujantis Reglamento (ES) 2019/943 34 straipsniu ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 12 straipsniu tampa neatskiriama atitinkamų regioninių investavimo planų dalimi, o vadovaujantis Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsniu ir Direktyvos 2009/73/EB 22 straipsniu – neatskiriama atitinkamų nacionalinių dešimties metų tinklo plėtros planų ir, jeigu reikia, kitų atitinkamų nacionalinių infrastruktūros planų dalimi. Į tuos planus įtrauktiems projektams suteikiamas didžiausias prioritetas. Ši dalis netaikoma abipusio intereso projektams.

4 straipsnis

Bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams taikomi kriterijai

1. Bendro intereso projektai atitinka šiuos bendruosius kriterijus:

- a) projektas reikalingas bent vienam iš energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių;
- b) galima bendra projekto nauda, įvertinta remiantis atitinkamais konkrečiais 3 dalyje nurodytais kriterijais, yra didesnė už jo sąnaudas, taip pat ilguoju laikotarpiu;

c) projektas atitinka bet kurį iš šių kriterijų:

- i) jis susijęs su bent dviem valstybėmis narėmis, nes tiesiogiai kerta dviejų ar daugiau valstybių narių sieną;
- ii) jis įgyvendinamas vienos valstybės narės teritorijoje ir daro didelį tarpvalstybinį poveikį, kaip nurodyta IV priedo 1 punkte.

2. Abipusio intereso projektai atitinka šiuos bendruosius kriterijus:

- (a) vykdamas projektą reikšmingai prisidedama prie Sąjungos ir trečiosios valstybės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų ir tvarumo, be kita ko, užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į tinklą ir iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos energijos perdavimą į pagrindinius vartojimo centrus ir saugyklas, ir
- (b) galima bendra projekto nauda, įvertinta remiantis atitinkamais konkrečiais 3 dalyje nurodytais kriterijais, yra didesnė už jo sąnaudas, taip pat ilguoju laikotarpiu;
- (c) projektas įgyvendinamas bent vienos valstybės narės teritorijoje ir bent vienos trečiosios valstybės teritorijoje ir daro didelį tarpvalstybinį poveikį, kaip nurodyta IV priedo 2 punkte;
- (d) Sąjungos teritorijoje vykdomas projektas atitinka direktyvas 2009/73/EB ir (ES) 2019/944, kai jis priskiriamas II priedo 1 ir 3 punktuose nurodytoms infrastruktūros kategorijoms;
- (e) dalyvaujanti (-čios) trečioji (-iosios) valstybė (-ės) yra pasiekusi (-ios) aukštą reguliavimo suderinimo arba konvergencijos lygį, kad padėtų siekti bendrą Sąjungos politikos tikslų, visų pirma užtikrinti:
 - i) gerai veikiančią energijos vidaus rinką;
 - ii) bendradarbiavimu ir solidarumu grindžiamą energijos tiekimo saugumą;
 - iii) energetikos sistemą, įskaitant gamybą, perdavimą ir skirstymą, kuria siekiama mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro pagal Paryžiaus susitarimą ir Sąjungos klimato politikos tikslus; ir visų pirma vengti anglies dioksido nutekėjimo.
- (f) dalyvaujanti (-čios) trečioji (-iosios) valstybė (-ės) remia projekto prioritetinį statusą, kaip nustatyta 7 straipsnyje, ir įsipareigoja laikytis panašaus spartesnio įgyvendinimo tvarkaraščio ir kitų politikos bei reguliavimo pagalbos priemonių, kurios taikomos bendro intereso projektams Sąjungoje.

3. Konkrečioms energetikos infrastruktūros kategorijoms priskiriamais bendro intereso projektams taikomi šie kriterijai:

a) II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose nurodytoms energetikos infrastruktūros kategorijoms priskiriamu elektros energijos perdavimo ir kaupimo projektų atveju – projektas labai padeda siekti tvarumo, nes juo užtikrinamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimas į tinklą ir iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos perdavimas į pagrindinius vartojimo centrus ir saugyklas, ir užtikrinti, kad būtų tenkinamas bent vienas iš šių konkrečių kriterijų:

- i) rinkos integracijos, be kita ko, panaikinant bent vienos valstybės narės izoliaciją ir sumažinant energetikos infrastruktūros trūkumus; konkurencijos ir sistemos lankstumo;

- ii) energijos tiekimo saugumo, be kita ko, užtikrinant sąveiką, sistemos lankstumą, kibernetinį saugumą, tinkamas jungtis ir saugų bei patikimą sistemos eksploatavimą;
- b) II priedo 1 punkto d papunktyje nurodytai energetikos infrastruktūros kategorijai priskiriamų pažangiojo elektros tinklo projektų atveju – projektas labai padeda siekti tvarumo, nes juo užtikrinamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimas į tinklą, ir užtikrinti, kad būtų tenkinami bent du iš šių konkrečių kriterijų:
- i) energijos tiekimo saugumo, be kita ko, užtikrinant elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiksmingumą ir sąveiką vykdant kasdienę tinklo eksploatavimo veiklą, vengiant perkrovos ir integruojant bei įtraukiant tinklo naudotojus;
 - ii) rinkos integracijos, be kita ko, užtikrinant efektyvų sistemos eksploatavimą ir naudojant jungiamąsias linijas;
 - iii) tinklo saugumo, lankstumo ir tiekimo kokybės, be kita ko, plačiau diegiant inovacijas balansavimo, kibernetinio saugumo, stebėsenos, sistemos kontrolės ir klaidų taisymo srityse;
- c) II priedo 5 punkte nurodytoms energetikos infrastruktūros kategorijoms priskiriamų anglies dioksido transportavimo projektų atveju – projektas labai padeda užtikrinti, kad būtų tenkinami visi šie konkretūs kriterijai:
- i) vengimo išmesti anglies dioksidą, tačiau užtikrinti energijos tiekimo saugumą;
 - ii) anglies dioksido transportavimo patikimumo ir saugumo didinimo;
 - iii) efektyvaus išteklių naudojimo užtikrinant įvairių anglies dioksido šaltinių ir saugyklų sujungimą, naudojant bendrą infrastruktūrą ir kuo labiau sumažinant poveikį aplinkai ir riziką;
- d) II priedo 3 punkte nurodytoms energetikos infrastruktūros kategorijoms priskiriamų vandenilio projektų atveju – projektas labai padeda siekti tvarumo, nes juo, be kita ko, mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, skatinamas vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių naudojimas ir remiama elektros energijos gamyba iš įvairių atsinaujinančiųjų išteklių, pasiūlant lankstumo ir (arba) kaupimo sprendimų. Be to, projektas labai padeda užtikrinti, kad būtų tenkinamas bent vienas iš toliau nurodytų konkrečių kriterijų:
- i) rinkos integracijos, be kita ko, sujungiant valstybėse narėse esančius ar atsirandančius vandenilio tinklus arba kitaip prisidedant prie Sąjungos masto vandenilio transportavimo ir saugyklų tinklo sukūrimo ir užtikrinant susietųjų sistemų sąveiką;
 - ii) energijos tiekimo saugumo ir lankstumo, be kita ko, užtikrinant tinkamas jungtis ir palengvinant saugų bei patikimą sistemos eksploatavimą;
 - iii) konkurencijos, be kita ko, suteikiant skaidrią ir nediskriminacinę prieigą prie daugelio tiekimo šaltinių ir tinklo naudotojų;
- e) II priedo 4 punkte nurodytoms kategorijoms priskiriamų elektrolizerių atveju – projektas labai padeda užtikrinti, kad būtų tenkinami visi šie konkretūs kriterijai:
- i) tvarumo, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir skatinant vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių naudojimą;

ii) energijos tiekimo saugumo, be kita ko, prisidedant prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo arba siūlant kaupimo ir (arba) lankstumo sprendimus, pavyzdžiui, reguliavimą apkrova ir balansavimo paslaugas;

iii) pažangios energetikos sektoriaus integracijos palengvinimo susiejant įvairius energijos nešiklius ir sektorius;

f) II priedo 2 punkte nurodytoms kategorijoms priskiriamų pažangiojo dujų tinklo projektų atveju – projektas labai padeda siekti tvarumo, nes juo suteikiama galimybė ir sudaromos palankesnės sąlygos integruoti atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio dujas, tokias kaip biometanas, arba vandenilį iš atsinaujinančiųjų išteklių į dujų skirstymo ir perdavimo tinklus siekiant sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Be to, projektas labai padeda užtikrinti, kad būtų tenkinamas bent vienas iš toliau nurodytų konkrečių kriterijų:

i) tinklo saugumo ir tiekimo kokybės gerinant dujų perdavimo ir skirstymo veiksmingumą ir sąveiką vykdant kasdienę tinklo eksploatavimo veiklą, be kita ko, sprendžiant problemas, kylančias dėl skirtingų savybių dujų įleidimo, diegiant novatoriškas technologijas ir užtikrinant kibernetinį saugumą;

ii) rinkos veikimo užtikrinimo ir vartotojų aptarnavimo;

iii) pažangios energetikos sektoriaus integracijos palengvinimo kuriant sąsajas su kitais energijos nešikliais ir sektoriais ir sudarant sąlygas reguliuoti apkrova.

4. Tai, kaip II priedo 1–4 punktuose nurodytoms energetikos infrastruktūros kategorijoms priskiriami projektai padeda užtikrinti, kad būtų tenkinami šio straipsnio 3 dalyje išvardyti kriterijai, vertinama pagal IV priedo 3–7 punktuose nustatytus rodiklius.

5. Kad būtų galima palengvinti visų projektų, kurie galėtų atitikti bendro intereso projektų kriterijus ir galėtų būti įtraukti į regioninį sąrašą, vertinimą, kiekviena grupė skaidriai ir objektyviai įvertina kiekvieno projekto indėlį į to paties prioriteto koridoriaus ar srities įgyvendinimą. Kiekviena grupė nustato savo vertinimo metodą remdamasi bendru indėliu į tai, kad būtų tenkinami 3 dalyje nurodyti kriterijai. Remdamasi tuo vertinimu grupė klasifikuoja projektus pagal svarbą vidaus darbo tikslais Nei regioniniame sąrašo, nei Sąjungos sąrašo klasifikacija pagal svarbą netaikoma ir nenaudojama siekiant tolesnių tikslų, išskyrus tikslus, apibrėžtus III priedo 2 skirsnio 14 punkte.

Be to, vertindama projektus kiekviena grupė tinkamai atsižvelgia į:

a) kiekvieno pasiūlyto projekto įgyvendinimo skubumą siekiant Sąjungos energetikos politikos tikslų, t. y. sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, integruoti rinką, užtikrinti konkurenciją, tvarumą ir energijos tiekimo saugumą;

b) projekto tinkamumą papildyti kitus pasiūlytus projektus;

c) siūlomų projektų, kurie tuo metu yra bendro intereso projektai, įgyvendinimo pažangą ir ataskaitų teikimo bei skaidrumo reikalavimų laikymąsi.

II priedo 1 punkto d papunktyje ir 2 punkte nurodytoms energetikos infrastruktūros kategorijoms priskiriamų pažangiųjų elektros ir dujų tinklų projektų atveju pagal svarbą klasifikuojami tie projektai, kurie daro poveikį dviem toms pačioms valstybėms narėms, taip pat tinkamai atsižvelgiama į projekto poveikį patirsiančių naudotojų skaičių, metinį suvartojamos energijos kiekį ir į elektros energijos, pagamintos iš nevaldomų elektros energijos šaltinių, dalį toje vietovėje, kurioje yra tie naudotojai.

Įgyvendinimas ir stebėseną

1. Projekto rengėjai parengia bendro intereso projektų įgyvendinimo planą, į kurį įtraukia kiekvieno toliau išvardyto veiksmo tvarkaraštį:

- a) atliekamų įgyvendinamumo ir projektavimo tyrimų, įskaitant prisitaikymo prie klimato kaitos, aplinkos teisės aktų ir reikšmingos žalos nedarymo principo laikymosi;
- b) nacionalinės reguliavimo institucijos ar bet kurios kitos atitinkamos institucijos suteikiamo patvirtinimo;
- c) statybos ir perdavimo eksploatuoti;
- d) 10 straipsnio 5 dalies b punkte nurodyto leidimų išdavimo.

2. PSO, skirstymo sistemos operatoriai ir kiti operatoriai bendradarbiauja, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos plėtoti jų srities bendro intereso projektus.

3. Agentūra ir atitinkamos grupės stebi pasiektą bendro intereso projektų įgyvendinimo pažangą ir prireikus teikia rekomendacijas, kad palengvintų bendro intereso projektų įgyvendinimą. Grupės gali prašyti suteikti papildomos informacijos pagal 4, 5 ir 6 dalis, sukviesti atitinkamų subjektų posėdžius ir paprašyti Komisijos vietoje patikrinti pateiktą informaciją.

4. Ne vėliau kaip kiekvienų metų, einančių po metų, kuriais bendro intereso projektas pagal 3 straipsnį buvo įtrauktas į Sąjungos sąrašą, gruodžio 31 d. projektų rengėjai 8 straipsnyje nurodytai kompetentingai institucijai pateikia kiekvieno II priedo 1–4 punktuose nurodytoms kategorijoms priskiriamo projekto metinę ataskaitą.

Šioje ataskaitoje pateikiama išsami informacija apie:

- a) padarytą projekto plėtojimo, jo objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažangą, visų pirma susijusią su leidimų išdavimo ir konsultavimosi procedūromis, taip pat su aplinkos teisės aktų ir reikšmingos žalos aplinkai nedarymo principo laikymusi, ir taikomomis prisitaikymo prie klimato kaitos priemonėmis;
- b) jei taikoma, vėlavimą, palyginti su įgyvendinimo planu, tokio vėlavimo priežastis ir kitus sunkumus, su kuriais susidurta;
- c) jei taikoma, patikslintą planą, kuriuo siekiama panaikinti vėlavimą.

5. Ne vėliau kaip kiekvienų metų sausio 31 d. 8 straipsnyje nurodytos kompetentingos institucijos Agentūrai ir atitinkamai grupei pateikia šio straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą kartu su papildoma informacija apie jų teritorijoje įgyvendinamų bendro intereso projektų pažangą ir atitinkamais atvejais informacija apie jų įgyvendinimo vėlavimą, susijusį su leidimų išdavimo procesu, ir tokio vėlavimo priežastis. Kompetentingų institucijų indėlis į ataskaitos rengimą turi būti aiškiai pažymėtas, o projekto rengėjų pateiktas tekstas nekeičiamas.

6. Iki kiekvienų metų, kuriais turėtų būti priimtas naujas Sąjungos sąrašas, balandžio 30 d. Agentūra grupėms pateikia konsoliduotą bendro intereso projektų ataskaitą, parengtą atsižvelgiant į nacionalinių reguliavimo institucijų kompetenciją, kurioje įvertinama padaryta pažanga ir prireikus pateikiamos rekomendacijos, kaip išspręsti vėlavimo problemą ir pašalinti kitus sunkumus, su kuriais susidurta. Toje konsoliduotoje ataskaitoje pagal Reglamento (ES) 2019/942 5 straipsnį taip pat įvertinamas Sąjungos tinklo plėtros planų, susijusių su energetikos infrastruktūros prioritetiniais koridoriais ir sritimis, įgyvendinimo nuoseklumas.

7. Jeigu bendro intereso projekto objektą, palyginti su įgyvendinimo planu, vėluojama perduoti eksploatuoti dėl priežasčių, už kurias projekto rengėjas negali būti atsakingas, taikomos šios priemonės:

a) tais atvejais, kai remiantis atitinkamais nacionalinės teisės aktais taikytinos Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsnio 7 dalies a, b arba c punktuose ir Direktyvos 2009/73/EB 22 straipsnio 7 dalies a, b arba c punktuose nurodytos priemonės, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad investicijos būtų įvykdytos;

b) tais atvejais, kai nacionalinių reguliavimo institucijų priemonės, nurodytos a punkte, netaikytinos, projekto rengėjas pasirenka trečiąją šalį, kuri finansuos visą projektą arba jo dalį, arba vykdys objekto ar jo dalies statybą. Projekto rengėjas to imasi prieš vėlavimui užsitęsiant dvejus metus, palyginti su suplanuota objekto perdavimo eksploatuoti data;

c) jeigu trečioji šalis nepasirenkama pagal b punktą, valstybė narė arba, valstybei narei nusprendus, nacionalinė reguliavimo institucija per du mėnesius nuo b punkte nurodyto laikotarpio pabaigos gali paskirti trečiąją šalį, kuri finansuos projektą arba vykdys statybą, o projekto rengėjas jai pritaria;

d) tais atvejais, kai, palyginti su įgyvendinimo planu, objektą vėluojama perduoti eksploatuoti daugiau kaip dvejus metus ir du mėnesius, Komisija, pritarus atitinkamoms valstybėms narėms ir visapusiškai su jomis bendradarbiaudama, gali paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus, kuriuos leidžiama teikti bet kuriai trečiajai šaliai, galinčiai tapti projekto rengėja ir įgyvendinti projektą pagal nustatytą tvarkaraštį;

e) taikant c arba d punktus, sistemos operatorius, kurio vietovėje vykdomos investicijos, įgyvendinantiems operatoriams ar investuotojams arba trečiajai šaliai pateikia visą investicijai panaudoti reikalingą informaciją, susieja naujus įrenginius su perdavimo tinklu ir apskritai deda visas pastangas siekdamas palengvinti investicijos įgyvendinimą ir užtikrinti saugią, patikimą ir efektyvią bendro intereso projekto objekto eksploataciją ir priežiūrą.

8. Bendro intereso projektą iš Sąjungos sąrašo galima išbraukti laikantis 3 straipsnio 4 dalyje nustatytos procedūros, jeigu jo įtraukimas į tą sąrašą pagrįstas neteisinga informacija, kuri buvo pagrindinis įtraukimo kriterijus, arba jeigu projektas neatitinka Sąjungos teisės.

9. Jeigu projektas išbraukiamas iš Sąjungos sąrašo, panaikinamos visos pagal šį reglamentą nustatytos su bendro intereso projekto statusu susijusios teisės ir prievolės.

Tačiau, jeigu projektas yra išbrauktas iš Sąjungos sąrašo, bet kompetentinga institucija priėmė nagrinėti jo paraiškos dokumentus, III skyriuje numatytos teisės ir prievolės išlieka, išskyrus atvejus, kai projektas išbrauktas iš sąrašo dėl 8 dalyje nurodytų priežasčių.

10. Šis straipsnis nedaro poveikio Sąjungos finansinei pagalbai, suteiktai bet kuriam bendro intereso projektui prieš jį išbraukiant iš Sąjungos sąrašo.

6 straipsnis

Europos koordinatoriai

1. Jeigu įgyvendinant bendro intereso projektą iškyla didelių sunkumų, Komisija gali, pritarus atitinkamoms valstybėms narėms, ne ilgesniam nei vienu metų laikotarpiui (jį leidžiama pratęsti du kartus) paskirti Europos koordinatorių.

2. Europos koordinatorius:

a) remia projektus, kurių Europos koordinatoriumi jis paskirtas, ir užtikrina tarpvalstybinį projekto rengėjų ir visų suinteresuotųjų subjektų bendravimą;

- b) visoms šalims, jeigu reikia, padeda tartis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir gauti projektams reikalingus leidimus;
 - c) prireikus projekto rengėjams teikia rekomendacijas dėl projekto finansavimo;
 - d) užtikrina, kad rengiant ir įgyvendinant projektus atitinkamos valstybės narės skirtų reikiamą paramą ir nustatytą strateginę kryptį;
 - e) kiekvienais metais ir, jeigu reikia, pasibaigus jam suteiktiems įgaliojimams, Komisijai teikia projektų pažangos ataskaitą, kurioje nurodo visus sunkumus bei kliūtis, dėl kurių gali būti gerokai vėluojama perduoti eksploatuoti projektų objektus. Komisija ataskaitą perduoda Europos Parlamentui ir atitinkamoms grupėms.
3. Europos koordinatorius pasirenkamas atsižvelgiant į jo patirtį, susijusią su tam tikromis užduotimis, kurios jam paskiriamos įgyvendinant atitinkamus projektus.
4. Sprendime, kuriuo paskiriamas Europos koordinatorius, nurodoma įgaliojimų apimtis ir nustatoma įgaliojimų taikymo trukmė, konkrečios užduotys, atitinkami galutiniai terminai ir naudotina metodika. Koordinavimo pastangos turi būti proporcingos projektų sudėtingumui ir numatytais sąnaudoms.
5. Atitinkamos valstybės narės visapusiškai bendradarbiauja su Europos koordinatoriumi, kai jis vykdo 2 ir 4 dalyse nurodytas užduotis.

III SKYRIUS

LEIDIMŲ IŠDAVIMAS IR VISUOMENĖS DALYVAVIMAS

7 straipsnis

Bendro intereso projektų prioritetinis statusas

1. Patvirtinus Sąjungos sąrašą, vykdant bet kokius per leidimų išdavimo procesą priimtus sprendimus, nustatomas tų projektų reikalingumas energetikos politikos požiūriu, nesilaikant išankstinių nuostatų dėl tikslios vietos, maršruto ar projekte naudojamos technologijos.
2. Siekiant užtikrinti veiksmingą su bendro intereso projektais susijusių paraiškų dokumentų administracinį tvarkymą, projekto rengėjai ir visos atitinkamos institucijos pasirūpina, kad šie dokumentai būtų sutvarkyti kuo greičiau.
3. Nedarant poveikio Sąjungos teisėje nustatytoms prievolėms, jei toks statusas numatytas nacionalinės teisėje, bendro intereso projektams suteikiamas aukščiausios galimos nacionalinės svarbos statusas ir į tokį jų statusą tinkamai atsižvelgiama vykdant leidimų išdavimo procesus (ir, jei tai numatyta nacionalinėje teisėje, – vykdant teritorinį planavimą), įskaitant poveikio aplinkai vertinimo procedūras, jeigu toks statusas numatytas nacionalinėje teisėje, kuri taikoma atitinkamo tipo energetikos infrastruktūrai.
4. Visos su bendro intereso projektais susijusios ginčų sprendimo procedūros, bylinėjimasis, apeliaciniai skundai ir apskundimo teismine tvarka priemonės nacionaliniuose teismuose, teisminėse institucijose, komisijose, įskaitant tarpininkavimą ar arbitražą, jei jie yra numatyti nacionalinėje teisėje, laikomos skubiomis pagal nacionalinę teisę.
5. Valstybės narės, deramai atsižvelgdamos į esamas Komisijos parengtas gaires dėl bendro intereso projektų poveikio aplinkai vertinimo procedūrų supaprastinimo, įvertina, kokios teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės yra būtinos siekiant supaprastinti poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir užtikrinti jų nuoseklų taikymą, ir apie rezultatus informuoja Komisiją.

6. Ne vėliau kaip [2022 m. rugsėjo 1 d.] valstybės narės imasi ne teisėkūros priemonių, kurias jos nustatė pagal 5 dalį.

7. Ne vėliau kaip [2023 m. sausio 1 d.] valstybės narės imasi teisėkūros priemonių, kurias jos nustatė pagal 5 dalį. Tos priemonės nedaro poveikio Sąjungos teisėje nustatytoms prievolėms.

8. Atsižvelgiant į Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies ir Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalies nuostatas dėl poveikio aplinkai, viešojo intereso projektai laikomi viešojo intereso projektais energetikos politikos požiūriu ir gali būti laikomi viršesnio viešojo intereso projektais, jei tenkinamos visos tose direktyvose nustatytos sąlygos.

Jei Komisija turėtų pateikti nuomonę pagal Direktyvą 92/43/EEB, ji ir šio reglamento 9 straipsnyje nurodyta kompetentinga institucija užtikrina, kad sprendimas, ar projektas yra viršesnio viešojo intereso, būtų priimtas per terminą, nustatytą šio reglamento 10 straipsnio 1 dalyje.

8 straipsnis

Leidimų išdavimo proceso organizavimas

1. Ne vėliau kaip [2022 m. sausio 1 d.], kiekviena valstybė narė prireikus atnaujina informaciją apie vienos nacionalinės kompetentingos institucijos, atsakingos už bendro intereso projektų leidimų išdavimo proceso palengvinimą ir koordinavimą, paskyrimą.

2. 1 dalyje nurodytos kompetentingos institucijos atsakomybė už bendro intereso projektą ar už konkrečią bendro intereso projektų kategoriją ir (arba) su juo (ja) susijusios užduotys gali būti deleguotos kitai institucijai arba kita institucija gali tas užduotis vykdyti, jei:

a) kompetentinga institucija praneša Komisijai apie tą delegavimą ir kompetentinga institucija arba projekto rengėjas informaciją apie tai paskelbia 9 straipsnio 7 dalyje nurodytoje interneto svetainėje;

b) tik viena kompetentinga institucija atsako už vieną bendro intereso projektą ir ji yra vienintelis projekto rengėjo kontaktinis centras vykdant procesą, per kurį priimamas bendrasis sprendimas dėl konkretaus bendro intereso projekto; ji taip pat koordinuoja susijusių dokumentų ir informacijos teikimą.

Kompetentinga institucija gali ir toliau būti atsakinga už terminų nustatymą, nedarydama poveikio terminams, nustatytiems 10 straipsnyje.

3. Nedarydama poveikio pagal tarptautinę ir Sąjungos teisę nustatytiems atitinkamiems reikalavimams, kompetentinga institucija palengvina bendrojo sprendimo priėmimą. Bendrasis sprendimas yra galutinis įrodymas, kad bendro intereso projektui yra suteiktas statybai parengto projekto statusas, ir netaikomi jokie kiti reikalavimai pateikti papildomus leidimus. Bendrasis sprendimas priimamas per 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytą terminą ir pagal vieną iš šių schemų:

a)	integruotą schemą	:	kompetentingos institucijos bendrasis sprendimas yra vienintelis teisiškai privalomas sprendimas, priimamas laikantis teisės aktais nustatytos leidimų išdavimo procedūros. Jeigu su projektu yra susijusios kitos institucijos, jos, atsižvelgdamos į nacionalinę teisę, gali pareikšti savo nuomonę; ta nuomonė naudojama vykdant procedūrą ir kompetentinga institucija į ją atsižvelgia;
b)	koordinuotą schemą	:	bendrasis sprendimas apima įvairius atskirus teisiškai privalomus sprendimus, kuriuos priima kelios atitinkamos institucijos, ir jį koordinuoja kompetentinga institucija. Kompetentinga institucija

gali sudaryti darbo grupę, kurioje būtų atstovaujamos visos atitinkamos institucijos, kad būtų parengtas leidimų išdavimo tvarkaraštis pagal 10 straipsnio 4 dalies b punktą, taip pat stebima ir koordinuojama, kaip šio tvarkaraščio laikomasi. Kompetentinga institucija, konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis institucijomis, jei taikoma pagal nacionalinę teisę ir nedarydama poveikio pagal 10 straipsnį nustatytiems terminams, kiekvienu konkrečiu atveju nustato pagrįstą terminą, per kurį priimami atskiri sprendimai. Kompetentinga institucija gali priimti atskirą sprendimą kitos atitinkamos nacionalinės institucijos vardu, jeigu ta institucija sprendimo nepriima iki termino pabaigos ir jeigu vėlavimo negalima tinkamai pagrįsti; arba, jei tai numatyta nacionalinėje teisėje ir tiek, kiek tai suderinama su Sąjungos teise, kompetentinga institucija gali laikyti, kad toji kita atitinkama nacionalinė institucija projektą patvirtino arba jo nepatvirtino, jei ta institucija sprendimo nepriėmė per nustatytą terminą. Kai tai numatyta nacionalinėje teisėje, kompetentinga institucija gali ignoruoti atskirą kitos atitinkamos nacionalinės institucijos sprendimą, jeigu ji mano, kad šis sprendimas nepakankamai pagrįstas įrodymais, kuriuos pateikė atitinkama nacionalinė institucija; tokiu atveju kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų laikomasi pagal tarptautinę ir Sąjungos teisę nustatytų atitinkamų reikalavimų, ir tinkamai pagrindžia savo sprendimą;

- c) bendradarbiavimo schemą : bendrąjį sprendimą koordinuoja kompetentinga institucija. Kompetentinga institucija, konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis institucijomis, jei taikoma pagal nacionalinę teisę ir nedarydama poveikio pagal 10 straipsnį nustatytiems terminams, kiekvienu konkrečiu atveju nustato pagrįstą terminą, per kurį priimami atskiri sprendimai. Ji stebi, ar atitinkamos institucijos laikosi nustatytų terminų.

Atitinkamų institucijų kompetencija galėtų būti įtraukta į nacionalinės kompetentingos institucijos, paskirtos pagal 8 straipsnio 1 dalį, kompetenciją arba jos tam tikru mastu išlaikytų savo atskirą kompetenciją pagal atitinkamą leidimų išdavimo schemą, kurią valstybė narė pasirinko pagal šią dalį, kad palengvintų bendrojo sprendimo priėmimą ir atitinkamai bendradarbiautų su nacionaline kompetentinga institucija.

Jei atitinkama institucija nesitiki atskiro sprendimo priimti per nustatytą terminą, ji nedelsdama apie tai informuoja kompetentingą instituciją ir tinkamai pagrindžia tokį vėlavimą. Tuomet kompetentinga institucija nustato kitą terminą, iki kurio turi būti priimtas tas atskiras sprendimas, tačiau laikosi pagal 10 straipsnį nustatytų bendrų terminų.

Atsižvelgdamos į nacionalinius planavimo ir leidimų išdavimo procesų ypatumus, valstybės narės gali pasirinkti vieną iš trijų schemų, nurodytų pirmos pastraipos a, b ir c punktuose, tam, kad būtų lengviau vykdyti ir koordinuoti procedūras; jos pasirenka įgyvendinti efektyviausią schemą. Jei valstybė narė pasirenka bendradarbiavimo schemą, ji Komisijai nurodo savo pasirinkimo priežastis.

4. Valstybės narės bendro intereso projektams sausumoje ir jūroje gali taikyti skirtingas 3 dalyje nustatytas schemas.

5. Jeigu su bendro intereso projektu susijusius sprendimus reikia priimti dviejose ar daugiau valstybių narių, atitinkamos kompetentingos institucijos imasi visų reikiamų veiksmų efektyviam ir veiksmingam tarpusavio bendradarbiavimui ir koordinavimui užtikrinti, įskaitant 10 straipsnio 5 dalyje nurodytus veiksmus. Valstybės narės siekia nustatyti bendras procedūras, visų pirma poveikio aplinkai vertinimo procedūras.

6. Ne vėliau kaip [2022 m. liepos 31 d.] kiekvienai konkrečiai prioritetinio jūros jėgainių tinklo koridoriaus, nurodyto I priede, regioninei grupei tai grupei priklausančių valstybių narių nacionalinės kompetentingos institucijos kartu įsteigia projekto rengėjams skirtus vieno langelio principu veikiančius jūros jėgainių klausimų centrus, kurie atsako už leidimų bendro intereso atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams, susijusiems su jūros jėgainių tinklais, išdavimo proceso palengvinimą ir koordinavimą atsižvelgiant ir į leidimų energetikos infrastruktūrai išdavimo proceso ir leidimų energijos gamybos įrenginiams išdavimo proceso koordinavimo poreikį. Vieno langelio principu veikiantys jūros jėgainių klausimų centrai saugo esamus jūros baseino tyrimus ir planus ir siekia palengvinti leidimų išdavimo atskiriems bendro intereso projektams procesą ir koordinuoti atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų vykdomą bendrųjų sprendimų dėl tokių projektų priėmimą. Kiekvieno prioritetinio jūros jėgainių tinklo koridoriaus regioninė grupė, padedama grupei priklausančių valstybių narių nacionalinių kompetentingų institucijų ir atsižvelgdama į regioninius ypatumus ir geografiją, įsteigia vieno langelio principu veikiančius jūros jėgainių klausimų centrus ir nustato jų buvimo vietą, išteklių paskirstymą ir konkrečias jų veikimo taisykles.

9 straipsnis

Skaidrumas ir visuomenės dalyvavimas

1. Ne vėliau kaip [2023 m. gegužės 1 d.] valstybė narė arba kompetentinga institucija, jei taikoma, bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis institucijomis, paskelbia atnaujintą bendro intereso projektams taikomų leidimų išdavimo procedūrų vadovą, į kurį įtraukta bent VI priedo 1 punkte nurodyta informacija. Vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tačiau jame gali būti nurodytos arba cituojamos atitinkamos teisinės nuostatos. Nacionalinės kompetentingos institucijos, rengdamos savo procedūrų vadovą, koordinuoja veiklą ir ieško sinergijos su kaimyninėmis valstybėmis galimybų.

2. Nedarydamos poveikio aplinkos teisės aktams ir Orhuso ir Espo konvencijose ir atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, visos leidimų išdavimo procese dalyvaujančios šalys laikosi VI priedo 3 punkte nustatytų visuomenės dalyvavimo principų.

3. Per preliminarų trijų mėnesių laikotarpį nuo leidimų išdavimo proceso pradžios, kaip nustatyta 10 straipsnio 1 dalies a punkte, projekto rengėjas, laikydamasis 1 dalyje nurodytame vadove nustatytos tvarkos ir VI priede pateiktų gairių, parengia ir kompetentingai institucijai pateikia visuomenės dalyvavimo koncepciją. Kompetentinga institucija per tris mėnesius nuo visuomenės dalyvavimo koncepcijos gavimo prašo ją pakeisti arba ją patvirtina. Taip kompetentinga institucija atsižvelgia į bet kokio pobūdžio visuomenės dalyvavimą ir į konsultacijas, kurios buvo vykdomos prieš pradedant leidimų išdavimo procesą, jei tas visuomenės dalyvavimas ir konsultacijos atitinka šiame straipsnyje išdėstytus reikalavimus.

Jei projekto rengėjas planuoja daryti svarbių patvirtintos koncepcijos pakeitimų, jis apie tai informuoja kompetentingą instituciją. Tokiu atveju kompetentinga institucija gali prašyti pateikti pakeitimus.

4. Jei to dar nėra reikalaujama pagal nacionalinę teisę laikantis tokių pačių arba aukštesnių standartų, prieš pateikiant kompetentingai institucijai galutinius išsamius paraiškos dokumentus pagal 10 straipsnio 1 dalies a punktą, projekto rengėjas arba, jeigu taip reikalaujama pagal nacionalinę teisę, kompetentinga institucija surengia bent vienas viešas konsultacijas. Tokios viešos konsultacijos nedaro poveikio jokioms kitoms viešoms konsultacijoms, kurios turi būti vykdomos pateikus prašymą dėl

leidimo vykdyti planuojamą veiklą pagal Direktyvos 2011/92/ES 6 straipsnio 2 dalį. Rengiant viešas konsultacijas, VI priedo 3 punkto a papunktyje nurodyti suinteresuotieji subjektai ankstyvame etape informuojami apie projektą; viešos konsultacijos padeda nustatyti tinkamiausią vietą ar trajektoriją tinkamai atsižvelgiant ir į su projektu susijusius prisitaikymo prie klimato kaitos aspektus ir kitus susijusius klausimus, kurie turi būti išnagrinėti paraiškos dokumentuose. Viešos konsultacijos turi atitikti VI priedo 5 punkte nustatytus būtiniausius reikalavimus. Projekto rengėjas šio straipsnio 7 dalyje nurodytoje interneto svetainėje paskelbia ataskaitą, kurioje paaiškinama, kaip buvo atsižvelgta į per viešas konsultacijas pareikštas nuomones, nurodant projekto vietas, trajektorijos ir projektavimo pakeitimus arba pagrindžiant, kodėl į tokias nuomones nebuvo atsižvelgta.

Projekto rengėjas, prieš pateikdamas paraiškos dokumentus, parengia ataskaitą, kurioje apibendrina su visuomenės dalyvavimu susijusios veiklos, įskaitant veiklą, kuri buvo vykdoma prieš pradedant leidimo išdavimo procesą, rezultatus.

Projekto rengėjas kompetentingai institucijai pateikia pirmoje ir antroje pastraipose nurodytas ataskaitas ir paraiškos dokumentus. Priimant bendrąjį sprendimą deramai atsižvelgiama į šių ataskaitų rezultatus.

5. Jei tarpvalstybiniuose projektuose dalyvauja dvi ar daugiau valstybių narių, viešos konsultacijos pagal 4 dalį kiekvienoje atitinkamoje valstybėje narėje organizuojamos per laikotarpį, kuris yra ne ilgesnis kaip du mėnesiai nuo datos, kurią prasidėjo pirmos viešos konsultacijos.

6. Jeigu tikėtina, kad projektai turės didelį tarpvalstybinį poveikį vienoje ar daugiau kaimyninių valstybių narių ir jeigu taikomas Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnis ir Espo konvencija, atitinkama informacija pateikiama atitinkamų kaimyninių valstybių narių kompetentingoms institucijoms. Atitinkamų kaimyninių valstybių narių kompetentingos institucijos nurodo, jei tinkama, per pranešimo procesą, ar jos (arba bet kuri kita atitinkama institucija) pageidauja dalyvauti atitinkamoje viešų konsultacijų procedūroje.

7. Projekto rengėjas sukuria ir reguliariai atnaujina projektui skirtą interneto svetainę, kurioje pateikiama svarbi informacija apie bendro intereso projektą ir kuri susiejama su Komisijos interneto svetaine ir 23 straipsnyje nurodyta skaidrumo platforma ir atitinka VI priedo 6 punkte nustatytus reikalavimus. Slapta komercinė informacija neatskleidžiama.

Projekto rengėjai atitinkamą informaciją skelbia ir kitomis tinkamomis viešojo informavimo priemonėmis.

10 straipsnis

Leidimų išdavimo proceso trukmė ir vykdymas

1. Leidimų išdavimo procesą sudaro dvi procedūros:

a) procedūra iki paraiškos pateikimo, t. y. laikotarpis nuo leidimų išdavimo proceso pradžios iki kompetentingai institucijai pateiktų paraiškos dokumentų priėmimo dienos, kuris preliminarai trunka dvejus metus.

Vykstant procedūrai iki paraiškos pateikimo, projekto rengėjai parengia visas aplinkosaugos ataskaitas ir prireikus įtraukia dokumentus, susijusius su prisitaikymu prie klimato kaitos.

Kad leidimų išdavimo procesas būtų pradėtas, projekto rengėjai apie projektą raštu praneša atitinkamų valstybių narių kompetentingai institucijai ir pateikia pakankamai išsamius projekto metmenis. Ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos kompetentinga institucija savo ir prireikus kitų atitinkamų institucijų vardu jį raštu patvirtina arba, jeigu nelaiko projekto tinkamai parengtu, kad būtų galima pradėti leidimų išdavimo

procesą, atmeta. Jeigu pranešimas atmetamas, kompetentinga institucija pagrindžia savo sprendimą, taip pat kitų atitinkamų institucijų vardu. Data, kurią kompetentinga institucija patvirtina pranešimo gavimą, laikoma leidimo išdavimo proceso pradžia. Jeigu projektas susijęs su dviem ar daugiau valstybių narių, leidimų išdavimo proceso pradžia laikoma data, kurią paskutinį pranešimą priima kompetentinga institucija.

Kompetentingos institucijos užtikrina, kad leidimų kiekvienos kategorijos bendro intereso projektams išdavimas būtų paspartinamas vadovaujantis šiuo skyriumi. Tuo tikslu kompetentingos institucijos pritaiko leidimų išdavimo proceso pradžios ir pateiktų paraiškos dokumentų priėmimo reikalavimus, kad jie būtų tinkami projektams, kuriems dėl jų pobūdžio ar mažesnio masto gali reikėti mažiau leidimų ir patvirtinimų, kad būtų galima pasiekti pasirengimo statybai etapą, ir todėl jiems gali būti netaikoma procedūra iki paraiškos pateikimo. Tokie mažesnio masto projektai gali apimti projektus, susijusius su pažangiaisiais dujų ir elektros tinklais ir elektrolizieriais.

b) teisės aktais nustatyta leidimų išdavimo procedūra, t. y. laikotarpis nuo pateiktų paraiškos dokumentų priėmimo dienos iki dienos, kurią priimamas bendrasis sprendimas, neviršija vieno metų ir šešių mėnesių. Valstybės narės, kai tai laikoma tinkama, gali nustatyti ankstesnį terminą.

2. Kompetentinga institucija užtikrina, kad bendra 1 dalyje nurodytų dviejų procedūrų trukmė neviršytų trejų metų ir šešių mėnesių. Tačiau, jei kompetentinga institucija mano, kad viena ar abi leidimų išdavimo procedūros nebus užbaigtos per 1 dalyje nustatytą laikotarpį, ji kiekvienu konkrečiu atveju prieš pasibaigiant tam laikotarpiui gali nuspręsti pratęsti vieną ar abu terminus ne daugiau kaip devyniais mėnesiais iš viso abiem procedūroms kartu.

Tokiu atveju kompetentinga institucija informuoja atitinkamą grupę ir pateikia jai informaciją apie priemones, kurių imtasi ar kurių bus imtasi, kad leidimų išdavimo procesas būtų užbaigtas kuo mažiau vėluojant. Grupė gali prašyti kompetentingos institucijos reguliariai informuoti apie šioje srityje daromą pažangą.

3. Kompetentingos institucijos, prieš pradėdamos leidimų išdavimo procesą pagal šį straipsnį, atsižvelgia į visus dėl konkretaus bendro intereso projekto atliktus galiojančius tyrimus ir jam suteiktus leidimus ir jų nebereikalauja.

4. Valstybėse narėse, kuriose maršruto ar vietovės nustatymas, vykdomas vien konkrečiais planuojamo projekto tikslais, įskaitant konkrečių tinklo infrastruktūros koridorių planavimą, negali būti įtrauktas į procesą, kurį užbaigus priimamas bendrasis sprendimas, atitinkamas sprendimas priimamas per atskirą šešių mėnesių laikotarpį, kuris prasideda tą dieną, kurią projekto rengėjas pateikia galutinius ir išsamius paraiškos dokumentus.

Tuo atveju 2 dalyje nurodytas pratęsimo laikotarpis sutrumpinamas iki šešių mėnesių; jis galioja ir šioje dalyje nurodytai procedūrai.

5. Procedūrą iki paraiškos pateikimo sudaro šie etapai:

a) patvirtinusi pranešimo gavimą pagal 1 dalies a punktą, kompetentinga institucija, remdamasi VI priedo 1 dalies e punkte nurodytu kontroliniu sąrašu, glaudžiai bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis institucijomis ir, jei tinkama, remdamasi projekto rengėjo pasiūlymu, nustato ataskaitų ir dokumentų aprėptį ir informacijos, kurią paraiškos dokumentuose turi pateikti projekto rengėjas, norintis gauti bendrąjį sprendimą, išsamumo lygį;

b) kompetentinga institucija, glaudžiai bendradarbiaudama su projekto rengėju ir kitomis atitinkamomis institucijomis, atsižvelgdama į veiklos, vykdomos pagal a punktą, rezultatus ir

vadovaudamasi VI priedo 2 punkte išdėstytomis gairėmis, parengia išsamų leidimų išdavimo proceso tvarkaraštį;

Jei tarpvalstybiniuose projektuose dalyvauja dvi ar daugiau valstybių narių, atitinkamų valstybių narių kompetentingos institucijos imasi koordinuotų veiksmų, kad parengtų bendrą tvarkaraštį, kuriame jos suderina savo tvarkaraščius;

c) gavusi paraiškos dokumentų projektą, kompetentinga institucija prireikus savo arba kitų atitinkamų institucijų vardu paprašo projekto rengėjo pateikti trūkstamą informaciją, susijusią su a punkte nurodytais prašomais elementais. Per tris mėnesius nuo trūkstamos informacijos pateikimo dienos kompetentinga institucija raštu patvirtina priėmusi nagrinėti paraišką. Prašymai pateikti papildomos informacijos gali būti teikiami tik tuo atveju, jeigu jie pateisinami naujomis aplinkybėmis.

6. Projekto rengėjas užtikrina, kad paraiškos dokumentai būtų išsamūs ir tinkami, ir per procedūrą iki paraiškos pateikimo kuo anksčiau pasirūpina gauti kompetentingos institucijos nuomonę šiuo klausimu. Projekto rengėjas visapusiškai bendradarbiauja su kompetentinga institucija, siekdamas laikytis terminų ir 5 dalies b punkte nurodyto bendro tvarkaraščio.

7. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad jokie leidimų išdavimo proceso metu padaryti teisės aktų pakeitimai nedarytų poveikio leidimų išdavimo procedūros, pradėtos iki tų pakeitimų įsigaliojimo, trukmei.

8. Šiame straipsnyje nustatyti terminai neturi poveikio prievolėms pagal tarptautinę ir Sąjungos teisę ir administracinėms apeliacinėms procedūroms bei apskundimo teismine tvarka priemonėms.

IV SKYRIUS

TARPSEKTORINIS INFRASTRUKTŪROS PLANAVIMAS

11 straipsnis

Energetikos sistemą apimanti sąnaudų ir naudos analizė

1. Ne vėliau kaip [2022 m. lapkričio 16 d.] Europos elektros energijos ir dujų perdavimo sistemos operatorių tinklai (ENTSO-E ir ENTSO-G) paskelbia ir valstybėms narėms, Komisijai ir Agentūrai pateikia atitinkamas metodikas, įskaitant tinklo ir rinkos modeliavimo metodiką, taikomas rengiant bendro intereso projektų, priskiriamų II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose ir 3 punkte nurodytoms kategorijoms, Sąjungos lygmeniu suderintą energetikos sistemą apimančią sąnaudų ir naudos analizę.

ENTSO-E ir ENTSO-G tas metodikas taiko rengdami visus vėlesnius visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnį ir Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnį. Tos metodikos rengiamos laikantis V priede nustatytų principų ir atitinka IV priede išdėstytas taisykles ir rodiklius.

Prieš pateikdami atitinkamas metodikas, ENTSO-E ir ENTSO-G surengia išsamias konsultacijas, į kurias įtraukiamos bent visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančios organizacijos, įskaitant Sąjungos skirstymo sistemos operatorių subjektą (toliau – ES SSO subjektas), visi susiję vandenilio sektoriaus suinteresuotieji subjektai ir, jei tinkama, nacionalinės reguliavimo institucijos ir kitos nacionalinės institucijos.

2. Per tris mėnesius nuo metodikų, per konsultacijas surinktos informacijos ir ataskaitos apie tai, kaip į tą informaciją buvo atsižvelgta, gavimo dienos Agentūra pateikia ENTSO-E, ENTSO-G, valstybėms narėms ir Komisijai nuomonę ir paskelbia ją savo interneto svetainėje.
3. ENTSO-E ir ENTSO-G atnaujinama metodikas, tinkamai atsižvelgdami į 2 dalyje nurodytą Agentūros nuomonę, ir pateikia jas Komisijai, kad ši pateiktų savo nuomonę.
4. Per tris mėnesius nuo atnaujintų metodikų gavimo dienos Komisija pateikia savo nuomonę ENTSO-E ir ENTSO-G.
5. Ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo 4 dalyje nurodytos Komisijos nuomonės gavimo dienos ENTSO-E ir ENTSO-G patikslina atitinkamas metodikas, tinkamai atsižvelgdami į Komisijos nuomonę, ir pateikia jas Komisijai patvirtinti.
6. Jei manoma, kad metodikų pakeitimai yra neesminiai ir nedaro poveikio naudos, sąnaudų ir kitų atitinkamų sąnaudų ir naudos parametrų apibrėžtims, pateiktoms naujausioje Komisijos patvirtintoje energetikos sistemą apimančios sąnaudų ir naudos analizės metodikoje, ENTSO-E ir ENTSO-G patikslina atitinkamas metodikas, tinkamai atsižvelgdami į 2 dalyje nurodytą Agentūros nuomonę ir pateikia jas Agentūrai patvirtinti.
7. Tuo pačiu metu ENTSO-E ir ENTSO-G pateikia Komisijai dokumentą, kuriame pagrindžiamos siūlomų atnaujinimų priežastys ir nurodoma, kodėl tie atnaujinimai laikomi neesminiais. Jei Komisija mano, kad tie atnaujinimai nėra neesminiai, ji raštu paprašo ENTSO-E ir ENTSO-G pateikti jai metodikas. Tokiu atveju taikoma 2–5 dalyse nustatyta procedūra.
8. Per dvi savaites nuo dienos, kurią Agentūra arba Komisija patvirtina metodikas pagal 5 ir 6 dalis, ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia atitinkamas metodikas savo svetainėse. ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia pakankamai tikslūs atitinkamus įvesties duomenis ir kitus susijusius tinklo, apkrovos srautų ir rinkos duomenis, laikydamiesi nacionalinės teisės ir atitinkamų konfidencialumo susitarimų.
9. Metodikos reguliariai atnaujinamos ir tobulinamos laikantis 1–6 dalyse nustatytos procedūros. Savo iniciatyva arba remdamasi tinkamai pagrįstu nacionalinių reguliavimo institucijų ar suinteresuotųjų subjektų prašymu ir oficialiai pasitarusi su visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančiomis organizacijomis ir Komisija, Agentūra gali prašyti atlikti tokius atnaujinimus ir patobulinimus, tinkamai pagrįsdama savo prašymą ir nurodydama terminus. Agentūra skelbia nacionalinių reguliavimo institucijų ir suinteresuotųjų subjektų prašymus ir visus atitinkamus komerciniu požiūriu neslaptus dokumentus, kuriais remdamasi ji pateikė prašymą dėl atnaujinimų ar patobulinimų.
10. Kas trejus metus Agentūra nustato ir viešai paskelbia rodiklių ir atitinkamų pamatinių verčių rinkinį, kuriuo remiantis galima palyginti II priedo 1 ir 3 punktuose nurodytoms infrastruktūros kategorijoms priskiriamų palyginamų projektų investicines vieneto sąnaudas. ENTSO-E ir ENTSO-G gali naudotis tomis pamatinėmis vertėmis, atlikdami vėlesnių visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų sąnaudų ir naudos analizę. Pirmasis tokių rodiklių rinkinys turi būti paskelbtas ne vėliau kaip [2022 m. lapkričio 1 d.].
11. Ne vėliau kaip [2023 m. gruodžio 31 d.] ENTSO-E ir ENTSO-G Komisijai ir Agentūrai kartu pateikia suderintą ir susietą energijos rinkos ir tinklo modelį, kuris apima elektros energijos, dujų ir vandenilio perdavimo infrastruktūrą, saugyklas, SGD įrenginius ir elektrolizerius, taip pat energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis ir yra parengtas laikantis V priede nustatytų principų.
12. 11 dalyje nurodytas suderintas ir susietas modelis apima bent atitinkamų sektorių tarpusavio sąsajas visais infrastruktūros planavimo etapais, konkrečiai scenarijų ir infrastruktūros spragų, visų pirma susijusių su tarpvalstybiniais pajėgumais, nustatymą ir projektų vertinimą.

13. 11 dalyje nurodytas suderintas ir susietas modelis, Komisijos patvirtintas 1–6 dalyse nustatyta tvarka, įtraukiamas į 1 dalyje nurodytas metodikas.

12 straipsnis

Dešimties metų tinklo plėtros planų scenarijai

1. Ne vėliau kaip [2022 m. liepos 31 d.] Agentūra, surengusi išsamias konsultacijas, į kurias įtraukiama Komisija ir bent visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančios organizacijos, įskaitant ENTSO-E, ENTSO-G ir Sąjungos SSO subjektą, ir atitinkami vandenilio sektoriaus suinteresuotieji subjektai, paskelbia ENTSO-E ir ENTSO-G rengiamų bendrų scenarijų bendrąsias gaires. Tos gairės prireikus reguliariai atnaujinamos.

Į gaires įtraukiamas principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir jomis užtikrinama, kad pagrindiniai ENTSO-E ir ENTSO-G scenarijai visiškai atitiktų naujausius vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius Europos Sąjungos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus ir naujausius turimus Komisijos scenarijus.

2. ENTSO-E ir ENTSO-G, rengdami bendrus scenarijus, kurie naudojami rengiant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus, vadovaujasi Agentūros parengtomis bendrosiomis gairėmis.

3. ENTSO-E ir ENTSO-G pakviečia visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančias organizacijas, įskaitant Sąjungos SSO subjektą, ir visus susijusius vandenilio sektoriaus suinteresuotus subjektus dalyvauti scenarijų rengimo procese.

4. ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia bendrų scenarijų ataskaitos projektą ir pateikia jį Agentūrai ir Komisijai, kad jos pareikštų savo nuomonę.

5. Per tris mėnesius nuo bendrų scenarijų ataskaitos projekto, per konsultacijas surinktos informacijos ir ataskaitos apie tai, kaip į tą informaciją buvo atsižvelgta, gavimo dienos Agentūra ENTSO-E, ENTSO-G ir Komisijai pateikia savo nuomonę.

6. Komisija, tinkamai atsižvelgusi į 5 dalyje nurodytą Agentūros nuomonę, pateikia ENTSO-E ir ENTSO-G savo nuomonę.

7. ENTSO-E ir ENTSO-G patikslina bendrų scenarijų ataskaitą, tinkamai atsižvelgdami į Agentūros ir Komisijos nuomones, ir pateikia atnaujintą ataskaitą Komisijai, kad ši pateiktų savo nuomonę.

8. Per dvi savaites nuo dienos, kurią Komisija patvirtina bendrų scenarijų ataskaitą pagal 7 dalį, ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia bendrų scenarijų ataskaitą savo interneto svetainėse. Jie paskelbia pakankamai tikslus atitinkamus įvesties ir išvesties duomenis, tinkamai atsižvelgdami į nacionalinę teisę ir atitinkamus konfidencialumo susitarimus.

13 straipsnis

Infrastruktūros spragų identifikavimas

1. Kas dvejus metus ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia ir Komisijai bei Agentūrai pateikia infrastruktūros spragų ataskaitas, parengtas remiantis visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planais.

Vertindami infrastruktūros spragas, ENTSO-E ir ENTSO-G laikosi principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir pirmiausia apsvarsto visus svarbius su infrastruktūra nesusijusius sprendimus nustatytoms spragoms pašalinti.

Prieš pateikdami atitinkamas ataskaitas, ENTSO-E ir ENTSO-G surengia išsamias konsultacijas, į kurias įtraukiami visi susiję suinteresuotieji subjektai, įskaitant Sąjungos SSO subjektą, visi susiję vandenilio sektoriaus suinteresuotieji subjektai ir visi valstybių narių, priklausančių I priede nurodytiems prioritetiniams koridoriams, atstovai.

2. ENTSO-E ir ENTSO-G pateikia atitinkamus infrastruktūros spragų ataskaitų projektus Agentūrai ir Komisijai, kad jos pareikštų savo nuomonę.

3. Per tris mėnesius nuo infrastruktūros spragų ataskaitos, per konsultacijas surinktos informacijos ir ataskaitos apie tai, kaip į tą informaciją buvo atsižvelgta, gavimo dienos Agentūra ENTSO-E arba ENTSO-G ir Komisijai pateikia savo nuomonę.

4. Komisija, atsižvelgdama į 3 dalyje nurodytą Agentūros nuomonę, parengia savo nuomonę ir pateikia ją ENTSO-E arba ENTSO-G.

5. ENTSO-E ir ENTSO-G patikslina infrastruktūros spragų ataskaitas, tinkamai atsižvelgdami į Agentūros ir Komisijos nuomones, ir paskelbia galutines tų ataskaitų versijas.

V SKYRIUS

ATSINAUJINĄČIŲJŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS JŪROS JĖGAINIŲ INTEGRAVIMO TINKLAI

14 straipsnis

Jūros jėgainių tinklo planavimas

1. Ne vėliau kaip [2022 m. liepos 31 d.] valstybės narės, padedant Komisijai, atsižvelgdamos į kiekvieno regiono ypatumus ir plėtrą savo I priedo 2 punkte nustatytuose konkrečiuose prioritetiniuose jūros jėgainių tinklo koridoriuose kartu nustato atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos jūroje pajėgumus, kurie turės būti pasiekti kiekviename jūros baseine iki 2050 m., taip pat tarpinius 2030 ir 2040 m. etapus, ir susitaria bendradarbiauti šiuo tikslu, atsižvelgdamos į nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą kiekviename jūros baseine, aplinkosaugos lygį, prisitaikymą prie klimato kaitos ir kitus jūros naudojimo būdus, taip pat Sąjungos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus. Tas susitarimas sudaromas raštu dėl kiekvieno su Sąjungos teritorija susijusio jūros baseino.

2. Ne vėliau kaip [2023 m. liepos 31 d.] ENTSO-E, dalyvaujant atitinkamiems PSO, nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir Komisijai, laikydamasis 1 dalyje nurodyto susitarimo, parengia kiekvieno jūros baseino integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planus, pirmiausia atsižvelgdamas į 2050 m. tikslus, taip pat tarpinius 2030 ir 2040 m. etapus, laikydamasis I priede nustatytų prioritetinių jūros jėgainių tinklo koridorių ir atsižvelgdamas į aplinkosaugos lygį ir kitus jūros naudojimo būdus, ir juos paskelbia. Tie integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planai atnaujinami kas trejus metus.

3. Integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planai turi būti suderinti su naujausiais visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planais, kad būtų užtikrintas nuoseklus sausumos ir jūros jėgainių tinklo planavimas.

4. ENTSO-E pateikia integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planų projektus Komisijai, kad ši pateiktų savo nuomonę.

5. ENTSO-E, prieš paskelbdamas galutines ataskaitas, patikslina integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planus, tinkamai atsižvelgdamas į Komisijos nuomonę, ir perduoda juos atitinkamiems I priede nustatytiems prioritetiniams jūros jėgainių tinklo koridoriams.

6. Siekdama užtikrinti, kad tuo atveju, jei ENTSO-E laiku neparengtų 2 dalyje nurodytų integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planų, atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklai būtų plėtojami laiku, Komisija, remdamasi ekspertų patarimais, parengia kiekvienam I priede nustatytam prioritetiniam jūros jėgainių tinklo koridoriui skirtą kiekvieno jūros baseino integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planą.

15 straipsnis

Atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklų tarpvalstybinis sąnaudų pasidalijimas

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais, rengdama 16 straipsnio 10 dalyje nurodytas gaires, laikydamosi 14 straipsnio 1 dalyje nurodyto susitarimo parengia specialios 14 straipsnio 2 dalyje nurodyto integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros plano įgyvendinimo sąnaudų ir naudos bei sąnaudų pasidalijimo metodikos principus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 21 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

2. Per 12 mėnesių nuo 1 dalyje nurodytų principų paskelbimo ENTSO-E, dalyvaujant atitinkamiems PSO, nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir Komisijai, pateikia sąnaudų ir naudos bei sąnaudų pasidalijimo metodikos taikymo prioritetiniams jūros jėgainių tinklo koridoriams rezultatus.

3. Per šešis mėnesius nuo 2 dalyje nurodyto rezultatų pateikimo dienos atitinkamos valstybės narės atnaujina 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą rašytinį susitarimą, jame pateikdamos atnaujintus bendrai nustatytus atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos jūroje pajėgumus, kurie turi būti pasiekti kiekviename jūros baseine 2050 m., taip pat 2030 ir 2040 m. tarpinius etapus, ir atitinkamą susitarimą bendradarbiauti siekiant užtikrinti tokius pajėgumus.

4. Per šešis mėnesius nuo 3 dalyje nurodytų atnaujintų rašytinių susitarimų dėl kiekvieno jūros baseino ENTSO-E atnaujina integruoto jūros jėgainių tinklo plėtros planus laikydamasis 14 straipsnio 2–5 dalyse nustatytos procedūros. Taikoma 14 straipsnio 6 dalyje nustatyta procedūra.

VI SKYRIUS

REGULIAVIMO SISTEMA

16 straipsnis

Sąlygų tarpvalstybinį poveikį turinčioms investicijoms sudarymas

1. Su bendro intereso projektais, priskiriamais II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose nurodytoms kategorijoms, ir su bendro intereso projektais, priskiriamais II priedo 3 punkte nurodytai kategorijai, jeigu jie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, susijusias faktiškai patirtas investicines sąnaudas (neįskaitant priežiūros išlaidų) prisiima valstybių narių, kurios patiria grynąjį teigiamą projekto poveikį, atitinkami PSO arba perdavimo infrastruktūros projektų rengėjai, o šių

sąnaudų dalį, kuri nepadengiama perkrovos ar kitais mokesčiais, padengia tinklo naudotojai mokėdami tinklo prieigos mokesčius pagal tose valstybėse narėse nustatytus tarifus.

2. Šio straipsnio nuostatos taikomos bendro intereso projektams, priskiriamiems II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose nurodytoms kategorijoms, jei bent vienas projekto rengėjas paprašo atitinkamų nacionalinių institucijų taikyti šias nuostatas projekto sąnaudoms. Be to, šio straipsnio nuostatos prireikus taikomos bendro intereso projektams, priskiriamiems II priedo 3 punkte nurodytai kategorijai, tik tuo atveju, jei jau atliktas rinkos paklausos vertinimas ir iš jo matyti, kad gaunamų tarifinių mokesčių nepakanka faktiškai patirtoms investicinėms sąnaudoms padengti.

II priedo 1 punkto e papunktyje ir 2 punkte nurodytai kategorijai priskiriamiems projektams šio straipsnio nuostatos gali būti taikomos, jeigu bent vienas projekto rengėjas paprašo atitinkamos nacionalinės institucijos jas taikyti.

Jeigu yra keli projekto rengėjai, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos nedelsdamos pareikalauja visų projekto rengėjų pagal 3 dalį pateikti bendrą paraišką dėl investicijų.

3. Bendro intereso projekto, kuriam taikoma 1 dalis, rengėjai visas atitinkamas nacionalines reguliavimo institucijas reguliariai (bent kartą per metus iki tol, kol objektas bus perduotas eksploatuoti) informuoja apie to projekto pažangą ir su juo susijusias nustatytas sąnaudas bei poveikį.

Kai tik toks bendro intereso projektas yra laikomas pakankamai brandžiu ir numatoma, kad objekto statybos etapą bus galima pradėti per kitus 36 mėnesius, projekto rengėjai, pasikonsultavę su valstybių narių, kurios patiria projekto didelį grynąjį teigiamą poveikį, PSO, pateikia paraišką dėl investicijų. Į tą paraišką dėl investicijų įtraukiamas prašymas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo ir ji pateikiama visoms atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms kartu su:

- a) pagal 11 straipsnį parengtą metodiką atitinkančia naujausia konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analize, parengta atsižvelgiant į naudą, patiriamą didesniu nei valstybių narių, kurių teritorijoje įgyvendinamas projektas, mastu ir naudojant tą patį scenarijų, kuris buvo naudojamas vykdant atranką Sąjungos sąrašui, į kurią įtrauktas bendro intereso projektas, parengti;
- b) verslo planu, kuriame įvertinamas finansinis projekto perspektyvumas, įskaitant pasirinktą finansavimo sprendimą, o II priedo 3 punkte nurodytai kategorijai priskiriamų bendro intereso projektų atveju – ir rinkos tyrimų rezultatus;
- c) jeigu projekto rengėjai susitaria, pagrįstu pasiūlymu dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo.

Jei projektą rengia keli projekto rengėjai, jie paraišką dėl investicijų pateikia kartu.

Gavusios paraišką dėl investicijų, nacionalinės reguliavimo institucijos informacijos tikslais nedelsdamos perduoda Agentūrai kiekvienos paraiškos dėl investicijų kopiją.

Nacionalinės reguliavimo institucijos ir Agentūra užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

4. Per šešis mėnesius nuo paskutinės paraiškos dėl investicijų gavimo dienos atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, pasitarusios su atitinkamais projekto rengėjais, priima bendrus suderintus sprendimus dėl investicinių sąnaudų paskirstymo kiekvienam projekto sistemos operatoriui ir tų sąnaudų įtraukimo į tarifus. Nacionalinės reguliavimo institucijos į tarifus įtraukia visas faktiškai patirtas investicines sąnaudas, atsižvelgdamos į kiekvienam projekto sistemos operatoriui paskirstytas investicines sąnaudas. Tada, jei tinkama, nacionalinės reguliavimo institucijos įvertina, ar dėl investicinių sąnaudų įtraukimo į tarifus galėtų kilti su įperkamu susijusių problemų.

Paskirstydamos sąnaudas nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į faktinius ar numatomus:

- a) perkrovos ar kitus mokesčius,
- b) pajamas, gaunamas pagal perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmą, nustatytą Reglamento (ES) 2019/943 49 straipsnyje.

Tarpvalstybiniu mastu paskirstant sąnaudas atsižvelgiama į atitinkamose valstybėse narėse įgyvendinamų projektų ekonominės, socialinės ir aplinkos apsaugos sąnaudas ir naudą, taip pat į poreikį užtikrinti stabilią bendro intereso projektų rengimo finansavimo sistemą ir kartu kuo labiau sumažinti finansinės paramos poreikį.

Tarpvalstybiniu mastu paskirstydamos sąnaudas, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, pasikonsultavusios su atitinkamais PSO, siekia bendro susitarimo, kuris sudaromas remiantis, bet neapsiribojant, 3 dalies a ir b punktuose nurodyta informacija. Jų atliekamas vertinimas grindžiamas tuo pačiu scenarijumi, kuris buvo naudojamas vykdant atranką Sąjungos sąrašui, į kurį įtrauktas bendro intereso projektas, parengti.

Jei bendro intereso projektas sumažina neigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su žiediniais srautais, ir tas bendro intereso projektas įgyvendinamas valstybėje narėje, kurioje kyla tas neigiamas išorinis poveikis, toks poveikio sumažinimas nelaikomas tarpvalstybine nauda, todėl juo remiantis sąnaudos negali būti paskirstytos tą neigiamą išorinį poveikį patiriančių valstybių narių PSO.

5. Nacionalinės reguliavimo institucijos, remdamosi šio straipsnio 4 dalyje nurodytu tarpvalstybiniu sąnaudų paskirstymu, nustatydamos ar tvirtindamos tarifus pagal Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio 1 dalies a punktą ir Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 1 dalies a punktą, atsižvelgia į PSO ar kito projekto rengėjo faktiškai patiriamas investicines sąnaudas, jei tos sąnaudos atitinka veiksmingo ir panašios struktūros operatoriaus sąnaudas.

Nacionalinės reguliavimo institucijos nedelsdamos perduoda sprendimą dėl sąnaudų paskirstymo kartu su visa su juo susijusia informacija Agentūrai. Sprendime dėl sąnaudų paskirstymo visų pirma išdėstomos išsamios išlaidų paskirstymo valstybėms narėms priežastys, įskaitant:

- a) nustatyto poveikio kiekvienai iš atitinkamų valstybių narių, įskaitant poveikį tinklo tarifams, vertinimą;
- b) 3 dalies b punkte nurodyto verslo plano vertinimą;
- c) projekto daromą regioninio arba Sąjungos masto teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu arba inovacijomis;
- d) konsultacijų su atitinkamais projekto rengėjais rezultatus.

Sprendimas dėl sąnaudų paskirstymo yra skelbiamas.

6. Jeigu atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos per šešis mėnesius nuo dienos, kurią paraišką gauna paskutinė iš atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų, nesusitaria dėl paraiškos dėl investicijų, jos nedelsdamos informuoja Agentūrą.

Tuo atveju arba bent vienos iš atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų prašymu, sprendimą dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant 3 dalyje nurodytą prašymą dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, ir dėl poreikio į tarifus įtraukti visas tarpvalstybiniu mastu paskirstytas investicines sąnaudas Agentūra priima per tris mėnesius nuo kreipimosi į ją dienos.

Prieš priimdama sprendimą Agentūra konsultuojasi su atitinkamomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir projekto rengėjais. Antroje pastraipoje nurodytas trijų mėnesių laikotarpis gali būti pratęstas papildomu dviejų mėnesių laikotarpiu, jeigu Agentūra prašo pateikti papildomos informacijos. Tas papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po visos informacijos gavimo dienos.

Agentūros vertinimas grindžiamas tuo pačiu scenarijumi, kuris buvo naudojamas vykdant atranką Sąjungos sąrašui, į kurį įtrauktas bendro intereso projektas, parengti.

Agentūra atitinkamoms nacionalinėms institucijoms palieka sprendimo įgyvendinimo metu laikantis nacionalinės teisės nuspręsti, kaip, atsižvelgiant į nustatytą tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, į tarifus turėtų būti įtraukiamos investicinės sąnaudos.

Sprendimas dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, yra skelbiamas. Taikomos Reglamento (ES) 2019/942 25 straipsnio 3 dalies, 28 ir 29 straipsnių nuostatos.

7. Visų sprendimų dėl sąnaudų paskirstymo kopijas ir visą su kiekvienu sprendimu susijusią informaciją Agentūra nedelsdama perduoda Komisijai. Tą informaciją galima perduoti suvestine forma. Komisija užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

8. Sprendimas dėl sąnaudų paskirstymo nedaro poveikio PSO teisei taikyti ir nacionalinių reguliavimo institucijų teisei patvirtinti prieigos prie tinklo mokesčius pagal Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnį, Direktyvos 2009/73/EB 32 straipsnį, Reglamento (ES) 2019/943 18 straipsnio 1 dalį ir 3–6 dalis ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 13 straipsnį.

9. Šis straipsnis netaikomas bendro intereso projektams, kuriems:

- a) leista netaikyti Direktyvos 2009/73/EB 32, 33 ir 34 straipsnių ir 41 straipsnio 6, 8 ir 10 dalių pagal tos direktyvos 36 straipsnį;
- b) leista netaikyti Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 ir 3 dalių arba Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio, 59 straipsnio 7 dalies ir 60 straipsnio 1 dalies pagal Reglamento (ES) 2019/943 63 straipsnį;
- c) leista netaikyti atskyrimo arba trečiosios šalies prieigos taisyklių pagal Reglamento (ES) 2019/943 64 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 66 straipsnį arba
- d) suteikta išimtis pagal Reglamento (EB) Nr. 714/2009 17 straipsnį.

10. Ne vėliau kaip [2022 m. gruodžio 31 d.] Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriuose pateikiamos privalomos gairės, kuriomis siekiama užtikrinti vienodas šio straipsnio įgyvendinimo ir 15 straipsnio 1 dalyje nurodyto atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklų sąnaudų pasidalijimo sąlygas. Gairėse taip pat turi būti atsižvelgiama į ypatingą su atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklais susijusių bendro intereso projektų padėtį, į jas įtraukiant principus dėl jų tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo derinimo su prie jų prijungtų jūros elektros energijos gamybos įrenginių finansavimo, rinkos ir politinėmis priemonėmis. Priimdama arba iš dalies keisdama gaires Komisija konsultuojasi su ACER, ENTSO-E, ENTSO-G ir pririnkus su kitais suinteresuotaisiais subjektais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 21 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

17 straipsnis

Paskatos

1. Jeigu nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai priskiriamas bendro intereso projekto rengėjas patiria didesnę su projekto rengimu, objekto statyba, eksploatavimu ar priežiūra susijusią riziką, palyginti su panašiam infrastruktūros projektui paprastai būdinga rizika, valstybės narės ir nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tam projektui būtų suteiktos tinkamos paskatos pagal Direktyvos (ES) 2019/944 58 straipsnio f punktą, Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 8 dalį, Reglamento (ES) 2019/943 18 straipsnio 1 ir 3 dalis ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 13 straipsnį.

Pirma pastraipa netaikoma, jei bendro intereso projektui:

- a) leista netaikyti Direktyvos 2009/73/EB 32, 33 ir 34 straipsnių ir 41 straipsnio 6, 8 ir 10 dalių pagal tos direktyvos 36 straipsnį;
- b) leista netaikyti Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 ir 3 dalių arba Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio, 59 straipsnio 7 dalies ir 60 straipsnio 1 dalies pagal Reglamento (ES) 2019/943 63 straipsnį;
- c) suteikta išimtis pagal Direktyvos 2009/73/EB 36 straipsnį;
- d) suteikta išimtis pagal Reglamento (EB) Nr. 714/2009 17 straipsnį.

2. Priimdamos sprendimą teikti 1 dalyje nurodytas paskatas, nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į sąnaudų ir naudos analizės, atliktos taikant pagal 11 straipsnį parengtą metodiką, rezultatus ir visų pirma į regioniniu ir visos Sąjungos mastu projekto daromą teigiamą išorinį poveikį. Nacionalinės reguliavimo institucijos toliau analizuoja projekto rengėjų patiriamą konkrečią riziką, jos mažinimo priemonės, kurių imtasi, ir to pobūdžio rizikos pagrindimą, atsižvelgdamos į projekto daromą grynąjį teigiamą poveikį, palyginti su žemesnio lygio rizikos alternatyva. Leidžiamai rizikai visų pirma priskiriama rizika, susijusi su naujomis jūros ir sausumos perdavimo technologijomis, nepakankamu sąnaudų padengimu ir plėtra.

3. Priimant sprendimą atsižvelgiama į specifinį patiriamos rizikos pobūdį ir juo gali būti teikiamos paskatos, apimančios, *inter alia*, šias priemones:

- a) išankstinio investavimo taisyklės;
- b) prieš perduodant eksploatuoti projekto objektą patirtų faktinių sąnaudų pripažinimo taisyklės;
- c) į projektą investuoto kapitalo papildomos grąžos užtikrinimo taisyklės;
- d) bet kokią kitą reikalingą ir tinkamą laikomą priemonę.

4. Ne vėliau kaip [2022 m. liepos 31 d.] kiekviena nacionalinė reguliavimo institucija pateikia Agentūrai metodiką ir kriterijus, taikomus vertinant investicijas į energetikos infrastruktūros projektus ir didesnę su jais susijusią riziką ir atnaujintus atsižvelgiant į naujausius teisės aktų, politikos, technologinius ir rinkos pokyčius. Tokia metodika ir kriterijais taip pat neabejotinai atsižvelgiama į konkrečią riziką, susijusią su atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklais, nurodytais II priedo 1 punkto e papunktyje, ir su projektais, kurių kapitalo išlaidos yra mažos, tačiau veiklos išlaidos yra didelės.

5. Ne vėliau kaip [2022 m. gruodžio 31 d.] Agentūra, tinkamai atsižvelgdama į informaciją, gautą pagal šio straipsnio 4 dalį, sudaro palankesnes sąlygas dalytis gerąja patirtimi ir teikia rekomendacijas pagal Reglamento (ES) 2019/942 6 straipsnį dėl:

- a) 1 dalyje nurodytų paskatų, remdamasi nacionalinių reguliavimo institucijų gerosios patirties lyginamąja analize;
- b) bendros metodikos, taikomos vertinant didesnę patiriamą riziką, susijusią su investicijomis į energetikos infrastruktūros projektus.

6. Ne vėliau kaip [2023 m. kovo 31 d.] kiekviena nacionalinė reguliavimo institucija paskelbia savo metodiką ir kriterijus, taikomus vertinant investicijas į energetikos infrastruktūros projektus ir didesnę su jais susijusią riziką.

7. Jei 5 ir 6 dalyse nurodytų priemonių nepakanka, kad būtų užtikrintas bendro intereso projektų įgyvendinimas laiku, Komisija gali paskelbti šiame straipsnyje nustatytų paskatų teikimo gaires.

VII SKYRIUS

FINANSAVIMAS

18 straipsnis

Projektų tinkamumas gauti Sąjungos finansinę pagalbą pagal Reglamentą (ES)... [dėl Europos infrastruktūros tinklų priemonės (pasiūlymas COM(2018) 438)]

1. II priede nurodytoms kategorijoms priskiriamiems bendro intereso projektams gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba dotacijomis tyrimams ir finansinėmis priemonėmis.
2. II priedo 1 punkto a, b, c ir e papunkčiuose ir 3 punkte nurodytoms kategorijoms priskiriamiems bendro intereso projektams, išskyrus elektros energijos kaupimo naudojant hidroakumuliacines elektrines projektus, taip pat gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba dotacijomis darbams, jeigu jie atitinka visus šiuos kriterijus:
 - a) pagal 16 straipsnio 3 dalies a punktą atlikus konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, pateikiama įrodymų, kad projektas daro didelį teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu arba inovacijomis;
 - b) pagal 16 straipsnį priimtas sprendimas dėl projekto tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo; arba II priedo 3 punkte nurodytai kategorijai priskiriamo bendro intereso projekto atveju, kai jis nepriskiriamas nacionalinės reguliavimo institucijos kompetencijai ir todėl dėl jo nepriimamas sprendimas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, projektu siekiama teikti tarpvalstybines paslaugas, diegti technologines inovacijas ir užtikrinti tarpvalstybinio tinklo eksploatavimo saugą;
 - c) projektas nėra komerciškai perspektyvus pagal verslo planą ir kitus vertinimus, visų pirma atliktus potencialių investuotojų ar kreditorių arba nacionalinės reguliavimo institucijos. Vertinant projektų komercinį perspektyvumą atsižvelgiama į 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą sprendimą dėl paskatų ir jo pagrindimą.
3. Bendro intereso projektams, vykdomiems pagal 5 straipsnio 7 dalies d punkte nurodytą procedūrą, taip pat gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba dotacijomis darbams, jei jie atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus.
4. II priedo 1 punkto d papunktyje ir 2 ir 5 punktuose nurodytoms kategorijoms priskiriamiems bendro intereso projektams taip pat gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba dotacijomis darbams, jeigu atitinkamo projekto rengėjai gali aiškiai įrodyti projekto daromą didelį teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu arba inovacijomis, ir pateikti aiškių komercinio perspektyvumo stokos įrodymų, remdamiesi sąnaudų ir naudos analize, verslo planu ir kitais vertinimais, visų pirma atliktais potencialių investuotojų ar kreditorių arba, jei taikoma, nacionalinės reguliavimo institucijos.
5. Abipusio intereso projektai prilyginami bendro intereso projektams ir jiems gali būti skiriama Sąjungos finansinė pagalba. Sąjungos finansinė pagalba dotacijomis darbams gali būti skiriama tik Sąjungos teritorijoje vykdomoms abipusio intereso projekto investicijoms, jeigu jos atitinka 2 dalyje nustatytus kriterijus ir jeigu 2 dalies b punkte nurodytu sprendimu dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sąnaudos paskirstomos bent dviem valstybėms narėms ir kiekvienai valstybei narei tenka didelė sąnaudų dalis.

Gairės dėl Sąjungos finansinės pagalbos teikimo kriterijų

Konkretūs 4 straipsnio 3 dalyje nustatyti kriterijai ir 4 straipsnio 5 dalyje nustatyti parametrai taikomi siekiant nustatyti Reglamente (ES) ... [reglamente dėl Europos infrastruktūros tinklų priemonės (pasiūlymas COM(2018) 438)] numatytus Sąjungos finansinės pagalbos teikimo kriterijus.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 3 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo [2022 m. sausio 1 d.] Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 3 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

21 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

Ataskaitų teikimas ir vertinimas

Ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d. Komisija paskelbia bendro intereso projektų įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia ją Europos Parlamentui ir Tarybai. Toje ataskaitoje įvertinama:

- a) pagal 3 straipsnį atrinktų bendro intereso projektų planavimo, parengimo, jų objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažanga ir, jeigu taikoma, įgyvendinimo vėlavimas ir kiti sunkumai, su kuriais susidurta;
- b) bendro intereso projektams Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos, palyginti su visa finansuojamų bendro intereso projektų verte;
- c) pagal 3 straipsnį atrinktų bendro intereso projektų planavimo, parengimo, jų objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažanga, padaryta siekiant integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;
- d) atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklų planavimo, parengimo, statybos ir perdavimo eksploatuoti pažanga ir sąlygų naudoti jūros atsinaujinančiųjų išteklių energiją sudarymas;
- e) elektros energijos ir vandenilio sektorių atveju – jungčių tarp valstybių narių didinimas, atitinkama energijos kainų raida ir tinklo sistemos trikties atvejų skaičius, jų priežastys ir su jais susijusios ekonominės sąnaudos;
- f) su leidimų išdavimo procesu ir visuomenės dalyvavimu susiję klausimai, ypač:
 - i) vidutinė ir ilgiausia bendra leidimų bendro intereso projektams išdavimo proceso trukmė, įskaitant kiekvieno procedūros iki paraiškos pateikimo etapo trukmę, palyginti su 10 straipsnio 5 dalyje nurodytiems pradiniais svarbiausiems etapams numatytus terminus;
 - ii) pasipriešinimo bendro intereso projektams lygis, visų pirma vykstant viešoms konsultacijoms raštu pateiktų prieštaravimų skaičius ir teisinėmis priemonėmis grindžiamų veiksmų skaičius;
 - iii) geriausios ir naujoviškos praktikos, susijusios su suinteresuotųjų subjektų įtraukimu ir poveikio aplinkai mažinimu per leidimų išdavimo procesą ir projektų įgyvendinimą, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos, apžvalga;
 - iv) 8 straipsnio 3 dalyje nurodytų schemų veiksmingumas atsižvelgiant į 10 straipsnyje nustatytų terminų laikymąsi;
- g) su reguliavimo priemonėmis susiję klausimai, ypač:
 - i) bendro intereso projektų, dėl kurių pagal 16 straipsnį priimtas tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sprendimas, skaičius;
 - ii) bendro intereso projektų, kuriems pagal 17 straipsnį suteiktos konkrečios paskatos, skaičius ir tipas;
- h) šio reglamento veiksmingumas siekiant prisidėti prie 2030 m. klimato ir energetikos politikos tikslų įgyvendinimo, o ilguoju laikotarpiu siekiant iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą;

23 straipsnis

Informavimas ir viešinimas

Komisija sukuria ir prižiūri plačiai visuomenei internetu lengvai prieinamą skaidrumo platformą. Platforma reguliariai atnaujinama įtraukiant informaciją iš 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų ataskaitų ir 9 straipsnio 7 dalyje nurodytos interneto svetainės. Platformoje pateikiama ši informacija:

- a) bendro pobūdžio atnaujinama informacija, įskaitant geografinę informaciją, apie kiekvieną bendro intereso projektą;
- b) kiekvieno bendro intereso projekto įgyvendinimo planas, nurodytas 5 straipsnio 1 dalyje; jis turi būti pateiktas taip, kad bet kuriuo metu būtų galima įvertinti įgyvendinimo pažangą;
- c) pagrindinė numatoma projektų nauda ir sąnaudos, neįtraukiant neskelbtinos komercinės informacijos;
- d) Sąjungos sąrašas;
- e) kiekvienam bendro intereso projektui Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos.

24 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Šis reglamentas nedaro poveikio Komisijos sprendimams skirti finansinę pagalbą, pratęsti jos teikimą ar ją pakeisti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1316/2013⁴⁷.

25 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 715/2009 pakeitimas

Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnio 10 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„ENTSO-G kas dvejus metus priima ir paskelbia 3 dalies b punkte nurodytą visos Sąjungos tinklo plėtros planą. Visos Sąjungos tinklo plėtros plane aprašomas integruoto tinklo, įskaitant vandenilio tinklus, modeliavimas, scenarijų rengimas, Europos tiekimo adekvatumo prognozė ir sistemos atsparumo įvertinimas.“

26 straipsnis

Direktyvos 2009/73/EB pakeitimas

Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 1 dalis papildoma v punktu:

„v) vykdyti [TEN-E reglamento (pasiūlymas COM(2020) 824)] 3 straipsnyje, 5 straipsnio 7 dalyje, 14, 15, 16 ir 17 straipsniuose nustatytas pareigas;“.

27 straipsnis

⁴⁷

2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo įsteigiama Europos infrastruktūros tinklų priemonė, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

Direktyvos (ES) 2019/944 pakeitimas

Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio 1 dalis papildoma zz punktu:

„zz) vykdyti [TEN-E reglamento (pasiūlymas COM(2020) 824)] 3 straipsnyje, 5 straipsnio 7 dalyje, 14, 15, 16 ir 17 straipsniuose nustatytas pareigas;“.

28 straipsnis

Reglamento (ES) 2019/943 pakeitimas

Reglamento (ES) 2019/943 48 straipsnio pirmas sakinyss pakeičiamas taip:

„Visos Sąjungos tinklo plėtros plane, nurodytame 30 straipsnio 1 dalies b punkte, aprašomas integruoto tinklo modeliavimas, įskaitant scenarijų rengimą ir sistemos atsparumo įvertinimą. Jis visiškai atitinka Europos išteklių adekvatumo vertinimą, parengtą pagal 23 straipsnį.“

29 straipsnis

Reglamento (ES) 2019/942 pakeitimas

Reglamento (ES) 2019/942 11 straipsnio c ir d punktai pakeičiami taip:

„c) vykdo [TEN-E reglamento (pasiūlymas COM(2020) 824)] 5 straipsnyje, 11 straipsnio 2, 8, 9 ir 10 dalyse, 12 ir 13 straipsniuose, 17 straipsnio 5 dalyje ir III priedo 12 punkte nustatytas pareigas;

d) priima sprendimus dėl sąnaudų ir naudos analizės metodikų neesminių pakeitimų patvirtinimo pagal [TEN-E reglamento (pasiūlymas COM(2020) 824)] 11 straipsnio 6 dalį ir sprendimus dėl investicijų prašymų, įskaitant tarpvalstybinę sąnaudų paskirstymą, pagal to reglamento 16 straipsnio 6 dalį.“

30 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 panaikinamas nuo [2022 m. sausio 1 d.]. Šiuo reglamentu nesuteikiama jokių su Reglamento (ES) Nr. 347/2013 prieduose išvardytais projektais susijusių teisių.

31 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2022 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

[...]

Tarybos vardu

[...]

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA „AGENTŪROS“

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Politikos sritis: I. Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika

Veikla: 02. Europos strateginės investicijos

1.3. Pasiūlymas susijęs su

☐ nauja priemone

☐ nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus⁴⁸

☒ esamos priemonės galiojimo pratęsimu

☐ vienos ar kelių priemonių įtraukimu į kitą / naują priemonę

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendras (-i) tikslas (-i)

Bendrasis iniciatyvos tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas laiku sukurti tinkamą energetikos infrastruktūrą visoje Sąjungoje ir jos kaimynystėje, kad būtų galima įgyvendinti Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus pagal Europos žaliąjį kursą, visų pirma 2030–2050 m. tikslus, įskaitant poveikio klimatui neutralumo tikslą, taip pat rinkos integraciją, konkurencingumą ir tiekimo saugumą mažiausiomis sąnaudomis vartotojams ir įmonėms.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Konkretūs tikslai

- 1) Sudaryti sąlygas nustatyti tarpvalstybinius projektus ir investicijas visoje Sąjungoje ir kaimyninėse valstybėse, kurie yra būtini energetikos pertvarkos ir klimato tikslams pasiekti.
- 2) Gerinti energetikos sistemos integravimo ir jūros jėginių tinklų infrastruktūros planavimą.
- 3) Sutrumpinti leidimų vykdyti BIP išdavimo procedūras, kad būtų išvengta projektų, kuriais palengvinama energetikos pertvarka, vėlavimo.
- 4) Užtikrinti tinkamą išlaidų pasidalijimo priemonių ir reguliavimo paskatų naudojimą.

⁴⁸

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

1.4.3. *Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis*

Nurodyti, koks būtų pasiūlymo (iniciatyvos) naudos gavėjams arba tikslinėms grupėms

1 konkretus tikslas.

BIP, kuriais padedama siekti neutralaus poveikio klimatui tikslo sudarant sąlygas integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, įgyvendinimas.

2 konkretus tikslas.

Gerokai padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos jūroje pajėgumus.

3 konkretus tikslas.

Europos požiūris į vandenilio tinklų infrastruktūros planavimą.

4 konkretus tikslas.

Sumažinti vėlavimus įgyvendinant BIP.

1.4.4. *Veiklos rezultatų rodikliai*

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

1 konkretus tikslas.

BIP skaičius ir rūšys pagal nustatytus prioritetinius koridorius ir (arba) temines sritis: sumažinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo apribojimą; iki 2026 m. padvigubinti pažangiųjų elektros energijos projektų skaičių, palyginti su dabartiniu lygiu.

2 konkretus tikslas.

BIP skaičius: ne mažiau kaip 10 BIP, siekiant iki 2026 m. remti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos jūroje pajėgumų didinimą.

3 konkretus tikslas.

BIP skaičius: ne mažiau kaip 5 vandenilio BIP iki 2026 m.

4 konkretus tikslas.

Leidimų vykdyti bendro intereso projektus išdavimo procedūrų vidutinė ir didžiausia bendra trukmė: sumažinti atitinkamais metais vėluojančių BIP dalį, palyginti su iš pradžių planuota perdavimo eksploatuoti data.

1.5. **Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas**

1.5.1. *Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį*

2013 m. priimta Reglamente dėl transeuropinių energetikos tinklų (TEN-E) nustatytos transeuropinių energetikos tinklų plėtros nustatyti laiku ir jų sąveikos taisyklės, kad būtų pasiekti Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nustatyti energetikos politikos tikslai – užtikrinti energijos vidaus rinkos veikimą ir tiekimo saugumą Sąjungoje, skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir taupymą, naujų ir atsinaujinančių energijos formų plėtojimą ir energetikos tinklų sujungimą. TEN-E reglamentu nustatoma sistema, pagal kurią valstybės narės ir atitinkami suinteresuotieji subjektai gali bendradarbiauti regionų lygmeniu, kad būtų plėtojami geriau sujungti energetikos tinklai, siekiant sujungti regionus, šiuo metu atskirtus nuo Europos energijos rinkų, stiprinti esamas tarpvalstybines jungtis ir padėti integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

Todėl TEN-E yra pagrindinė energijos vidaus rinkos plėtojimo priemonė, būtina Europos žaliojo kurso tikslams pasiekti. Norint iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui ir iki 2030 m. labiau sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, Europai reikės labiau integruotos energetikos sistemos, grindžiamos aukštesniu elektrifikavimo lygiu, atsinaujinančiais energijos ištekliais ir dujų sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu. TEN-E gali padėti užtikrinti, kad Sąjungos energetikos infrastruktūros plėtra būtų remiama reikiama energetikos pertvarka.

Nors dabartinio reglamento tikslai iš esmės tebegalioja, dėmesys 2020–2030 m. tikslams turi būti padidintas, kad būtų atsižvelgta į naujas politines aplinkybes ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą pagal Europos žaliąjį kursą. Be to, kad atsirado naujų politinių aplinkybių ir tikslų, pastarąjį dešimtmetį taip pat vyko sparti technologinė plėtra. Į šią pažangą reikėtų atsižvelgti infrastruktūros kategorijose, kurioms taikomas reglamentas, BIP atrankos kriterijuose, taip pat prioritetiniuose koridoriuose ir teminėse srityse.

Be užduočių, kurios jau patenka į ACER kompetencijos sritį pagal ACER reglamentą, pagal šią iniciatyvą ACER suteikiami įgaliojimai vykdyti papildomas užduotis, t. y.:

- parengti bendrąsias gaires, padėsiančias ENTSO-E ir ENTSO-G parengti savo scenarijus;
- patvirtinti papildomus ENTSO-E ir ENTSO-G parengtų sąnaudų ir naudos metodikų patobulinimus.

- 1.5.2. *Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „papildoma Sąjungos dalyvavimo nauda“ – tai Sąjungos intervencijos vertė, gaunama papildomai, be vertės, kurią antraip būtų užtikrinusios pačios valstybės narės.*

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*)

Energijos perdavimo infrastruktūra (įskaitant sujungtą jūros jėgainių tinklą ir pažangiųjų tinklų infrastruktūrą) dėl savo tarpvalstybinio poveikio turi Europos lygmens pridėtinę vertę ir yra būtina siekiant sukurti neutralaus poveikio klimatui energetikos sistemą. Siekiant plėtoti tarpvalstybinę energetikos infrastruktūrą, būtina sukurti valstybių narių regioninio bendradarbiavimo sistemą. Pavienių valstybių narių teisės aktų ir veiksmų nepakanka visiems šiems infrastruktūros projektams įgyvendinti.

Numatoma Sąjungos pridėtinė vertė (*ex post*)

Energijos vidaus rinka grindžiama tarpvalstybinėmis jungiamosiomis linijomis, kurioms plėtoti būtinas dviejų ar daugiau valstybių narių bendradarbiavimas; bendradarbiaujant šia iniciatyva bus remiamas ekonomiškai efektyvesnis ir veiksmingesnis tinkamos tarpvalstybinės infrastruktūros kūrimo metodas ir Sąjungos klimato ir energetikos tikslų įgyvendinimas mažiausiomis sąnaudomis vartotojams ir įmonėms.

- 1.5.3. *Panašios patirties praeityje pamokos*

Dabartinio TEN-E reglamento įvertinimas parodė, kad juo veiksmingai pagerinta valstybių narių tinklų integracija, paskatinta prekyba energija ir taip prisidėta prie Sąjungos konkurencingumo, kaip matyti iš duomenų apie tinklų sujungimo tikslus, energijos kainas ir jų konvergenciją visoje Sąjungoje. Elektros energijos, ypač dujų, BIP labai prisidėjo prie tiekimo saugumo, kaip pagrindinio TEN-E reglamento rengimo veiksnio. Dujų sektoriuje infrastruktūra dabar yra gerai susieta, o tiekimo atsparumas nuo 2013 m. gerokai padidėjo. Regioninis bendradarbiavimas regioninėse grupėse ir tarpvalstybinis sąnaudų paskirstymas yra svarbūs projektų įgyvendinimo veiksniai. Tačiau daugeliu atvejų dėl tarpvalstybinio sąnaudų

paskirstymo projekto finansavimo trūkumas nesumažėjo, kaip kad buvo numatyta. Nors leidimų išdavimo procedūros buvo sutrumpintos, kai kuriais atvejais leidimų išdavimo procedūros tebetrunka ilgai. Nors pagrindinės priežastys daugiausia susijusios su įgyvendinimu nacionaliniu lygmeniu ir nepatenka į TEN-E reglamento taikymo sritį, yra elementų, kuriuos galima patobulinti. EITP finansinė pagalba buvo svarbus veiksnys, dotacijomis tyrimams buvo padėta sumažinti su projektais susijusią riziką ankstyvaisiais rengimo etapais, o dotacijomis darbams buvo remiami projektai, kuriais buvo pašalinti pagrindiniai trūkumai, kuriems pašalinti rinkos finansų būtų nepakakę.

1.5.4. *Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

Iniciatyva padės iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui, pradedant nuo 2019 m. gruodžio mėn. U. von der Leyen vadovaujamos Komisijos pristatyto pagrindinio Europos žaliuojo kurso klimato tikslo iki 2030 m. 55 proc. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį. Nustatant tinkamumo teikti finansinę pagalbą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) bendros svarbos projektams kriterijus, iniciatyva padedama siekti 2021–2027 m. DFP tikslų, įskaitant klimato aspekto integravimą.

1.5.5. *Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą*

Didžioji šio pasiūlymo poveikio biudžetui dalis aptariama pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo sukuriamą Europos infrastruktūros tinklų priemonę, teisinėje finansinėje pažymoje. Konkretus šios iniciatyvos poveikis biudžetui apsiriboja ištekliais, kurių reikia, kad ACER galėtų vykdyti savo papildomus įgaliojimus. Poveikio vertinime išnagrinėtos įvairios galimybės pasiekti geresnio energetikos sistemos integravimo infrastruktūros planavimo tikslą. Tinkamiausia galimybė – ekonomiškai efektyviausias metodas.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ **ribota trukmė**

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD]
- ☐ Finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM

☒ **neribota trukmė**

- Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)⁴⁹

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

- ☐ vykdomosios agentūros

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis perduodant:

- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamų finansinių garantijų;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamų finansinių garantijų;
- ☐ asmenims, kuriems pavestas konkrečių BUSP veiksmų vykdymas pagal ES sutarties V antraštinę dalį ir kurie nurodyti atitinkamame pagrindiniame teisės akte.

Pastabos

netaikoma

⁴⁹

Išsamią informaciją apie valdymo būdus ir nuorodas į Finansinį reglamentą galima rasti svetainėje „BudgWeb“: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Pagal dabartinę TEN-E sistemą tebetaikomos reguliarios ataskaitų teikimo ir stebėsenos procedūros, pavyzdžiui, ACER ataskaita regioninėms grupėms. Be to, ACER savo interneto svetainėje skelbia visus savo užduočių rezultatus.

Didžioji šio pasiūlymo poveikio biudžetui dalis aptariama pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė, teisinėje finansinėje pažymoje. Pagal siūlomą EITP reglamentą bus įdiegtas peržiūrėtas veiklos rezultatų planas, skirtas stebėti, kaip įgyvendinami Programos tikslai ir kaip ji padeda siekti Sąjungos politikos tikslų. Energetikos srityje Programos įgyvendinimo ir pažangos stebėsenos rodikliai visų pirma bus susiję su indėliu į rinkų sujungiamumą ir integraciją, energijos tiekimo saugumą ir darnų vystymąsi, sudarant sąlygas mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro didinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos skverbimą į energetikos sistemas ir tarpvalstybiniu mastu bendradarbiauti atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje.

Papildomos užduotys, kurias valdys ACER, padės užtikrinti, kad būtų pasiekti iniciatyvos tikslai, visų pirma geresnis infrastruktūros planavimas siekiant integruoti energetikos sistemą ir nustatyti tarpvalstybinius projektus ir investicijas visoje Sąjungoje bei kaimyninėse valstybėse, kurie yra būtini energetikos pertvarkos ir klimato srities tikslams pasiekti.

Be TEN-E specialių ataskaitų teikimo ir stebėsenos procedūrų, visų Sąjungos agentūrų veiklai taikoma griežta stebėsenos sistema, apimanti vidaus audito struktūrą, Komisijos vidaus audito tarnybą, ACER administracinę valdybą, Audito Rūmus ir biudžeto valdymo instituciją. Ši sistema buvo nustatyta 2009 m. ACER įsteigiančiame reglamente ir ji bus toliau taikoma.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Didžioji šio pasiūlymo poveikio biudžetui dalis aptariama pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė, teisinėje finansinėje pažymoje. Tačiau skiriant ACER papildomas užduotis, taip pat reikia skirti papildomų išteklių, atitinkančių 1 visos darbo dienos ekvivalentą. Šis poreikis pagrįstas darbu, kurio reikia siekiant parengti naujas bendrąsias gaires, kuriose būtų apibrėžti ENTSO-E ir ENTSO-G scenarijai ir nurodyta, kaip juos rengti, taip pat ENTSO-E ir ENTSO-G parengtų sąnaudų ir naudos metodikų laipsniško tobulinimo vertinimu. Šioms užduotims atlikti ACER reikia sukaupti ir išlaikyti specialias ekspertines žinias.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Nustatyta su išlaidomis pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę susijusi rizika ir susijusios riziką mažinančios kontrolės priemonės nagrinėjamos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014, teisinėje finansinėje pažymoje.

Konkrečios rizikos, susijusios su papildomomis ACER pavestomis užduotimis, nenustatyta. ACER skirti papildomi ištekliai bus įtraukti į ACER vidaus kontrolės sistemą, kuri yra

suderinta su atitinkamais tarptautiniais standartais ir apima specialias kontrolės priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią interesų konfliktams ir užtikrinti informatorių apsaugą.

2.2.3. *Kontrolės priemonių ekonominio efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų fondų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir atliekant baigiamąją analizę)*

Kontrolės sąnaudų ir su išlaidomis pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę susijusių klaidų rizikos vertinimas nagrinėjamas pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo sukuriamą Europos infrastruktūros tinklų priemonę, teisinėje finansinėje pažymoje.

Energetikos GD laikosi priežiūros strategijos, apimančios ACER veiklą. ACER pavestų papildomų užduočių kontrolės sąnaudos bus vertinamos atsižvelgiant į Agentūros rizikos profilį ir jos veiklos stebėsenos ir priežiūros poreikius. Tačiau ribota šios papildomos veiklos apimtis neturėtų daryti didelio poveikio Agentūros kontrolės išlaidoms. Per pastaruosius 5 metus (2015–2019 m.) ACER kontrolės sąnaudos, palyginti su Sąjungos įnašo suma, išliko palyginti stabilios ir sudarė 1,2–2 proc.

Kadangi poveikis biudžetui apsiriboja papildomų išteklių teikimu, numatoma, kad per visą programos įgyvendinimo laikotarpį klaidų rizika ir toliau neviršys 2 proc. visų išlaidų ribos.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti esamas arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., iš Kovos su sukčiavimu strategijos.

Komisija užtikrins, kad būtų nustatytos tinkamos priemonės siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant veiksmus Sąjungos finansiniai interesai būtų apsaugoti taikant prevencines kovos su sukčiavimu, korupcija ir kita neteisėta veikla priemones.

Energetikos GD laikosi konkrečios Energetikos GD kovos su sukčiavimu strategijos, kuri bus atnaujinta iki 2020 m. pabaigos, 2019 m. balandžio mėn. peržiūrėjus Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją (COM(2019) 196).

Priemonės, kurių buvo imtasi siekiant užkirsti kelią sukčiavimui ir pažeidimams, susijusiems su projektų finansuotoju pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę, pateikiamos pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo sukuriamą Europos infrastruktūros tinklų priemonę, teisinėje finansinėje pažymoje.

ACER peržiūrėjo savo kovos su sukčiavimu strategiją, remdamasi sukčiavimo rizikos, su kuria Agentūra galėtų susidurti vykdydama savo įgaliojimus, vertinimu. ACER bendradarbiauja su Komisijos tarnybomis sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos klausimais. Komisija užtikrins, kad šis bendradarbiavimas būtų tęsiamas ir stiprinamas. Be to, 2018 m. ACER priėmė Interesų konfliktų valdymo gaires.

Nuostatos dėl Sąjungos finansinių interesų apsaugos įtrauktos į pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo sukuriamą Europos infrastruktūros tinklų priemonę, 26 straipsnį.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA/ND A ⁵⁰ .	ELPA šalių ⁵¹	valstybių kandidačių ⁵²	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
I. Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	02 10 06 ACER	DA	TAIP	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

⁵⁰ DA = diferencijuotieji asignavimai / NDA = nediferencijuotieji asignavimai.

⁵¹ ELPA: Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁵² Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

Daugiamet ės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA/NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
	[XX.YY.YY.YY.]		TAIP/N E	TAIP/NE	TAIP/N E	TAIP/NE

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms santrauka

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	1A išlaidų kategorija
--	---------	-----------------------

ACER (tik naujos užduotys)			2022 m .	2023 m .	2024 m .	2025 m .	2026 m .	2027 m .	IŠ VISO
1 antraštinė dalis:	Įsipareigojimai	(1)	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169	0,889
	Mokėjimai	(2)	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169	0,889
2 antraštinė dalis:	Įsipareigojimai	(1a)							
	Mokėjimai	(2a)							
3 antraštinė dalis:	Įsipareigojimai	(3a)							
	Mokėjimai	(3b)							
IŠ VISO asignavimų ACER	Įsipareigojimai	=1+1a +3a	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169	0,889
	Mokėjimai	=2+2a +3b	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169	0,889

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	5	„Administracinės išlaidos“							
--	----------	----------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2022 m	2023 m	2024 m	2025 m	2026 m.	2027 m.		IŠ VISO
		.	.	.	.				
GD: Energetikos GD vykdoma tik naujų užduočių priežiūra									
• Žmogiškieji ištekliai		0	0	0	0	0	0		0
• Kitos administracinės išlaidos		0	0	0	0	0	0		0
IŠ VISO ENER GD	Asignavimai	0	0	0	0	0	0		0

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	0	0	0	0	0	0		0
---	---	---	---	---	---	---	---	--	---

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2022 m	2023 m	2024 m	2025 m	2026 m.	2027 m.		IŠ VISO
		.	.	.	.				
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–5 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169		0,889
	Mokėjimai	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169		0,889

3.2.2. Numatomas poveikis [įstaigos] asignavimams

- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir rezultatus ↓			N metai		N+1 metai		N+1 metai		N+1 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO	
	REZULTATŲ																	
	Rūšis 53	Vidutinės išlaidos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso išlaidų
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁵⁴ ...																		
– Rezultatas																		
– Rezultatas																		
– Rezultatas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS...																		
– Rezultatas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO IŠLAIDŲ																		

⁵³ Rezultatai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁵⁴ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)..."

3.2.3. Numatomas poveikis ACER žmogiškiesiems ištekliams

3.2.3.1. Suvestinė

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.		IŠ VISO
--	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--	---------

Laikinieji darbuotojai (AD lygio)*	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169		0,889
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)								
Sutartininkai								
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai								

IŠ VISO	0,077	0,156	0,159	0,162	0,166	0,169		0,889
---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--	-------

* remiantis vidutinėmis 150 000 EUR išlaidomis laikinam darbuotojui (AD kategorijos) ir 2 proc. metine infliacijos norma.

Personalo poreikiai (etato ekvivalento vienetais):

	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.		IŠ VISO
--	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--	---------

Laikinieji darbuotojai (AD lygio)	1	1	1	1	1	1		
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)								
Sutartininkai								
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai								

IŠ VISO	1	1	1	1	1	1		
---------	---	---	---	---	---	---	--	--

Planuojama įdarbinti darbuotojus 2022 m. antrąjį pusmetį, kad būtų pasirengta įgyvendinti reglamentą. Jei įmanoma, jis turėtų būti priimtas 2022 m. viduryje. Todėl 2022 m. atsižvelgiama tik į 50 proc. vidutinių išlaidų.

Biudžetas, kurio prašoma siekiant padengti ACER žmogiškųjų išteklių padidėjimą, bus kompensuotas, ta pačia suma sumažinant Europos infrastruktūros tinklų priemonės energetikos programos biudžetą toje pačioje išlaidų kategorijoje.

3.2.3.2. Numatomi pagrindinio GD žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai nenaudojami.
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatos sumos nurodomos sveikaisiais skaičiais (arba ne smulkiau nei dešimtuųjų tikslumu)

	N metai	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
XX 01 01 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)							
XX 01 01 02 (Delegacijos)							
XX 01 05 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
10 01 05 01 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalento vienetais)⁵⁵							
XX 01 02 01 (CA, END, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)							
XX 01 02 02 (CA, LA, END, INT ir JPD atstovybėse)							
XX 01 04 yy ⁵⁶	– būstinėje ⁵⁷						
	– delegacijose						
XX 01 05 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
10 01 05 02 (AC, END, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
IŠ VISO							

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Pasiūlymui nereikia papildomų žmogiškųjų išteklių generaliniame direktorate. Jį įgyvendins ir stebės Energetikos GD TEN-E politikai jau paskirti darbuotojai.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami

⁵⁵ AC = sutartininkas, AL = vietos darbuotojas, END = deleguotasis nacionalinis ekspertas, INT = per agentūrą įdarbintas darbuotojas, JPD = jaunesnysis delegacijos specialistas.

⁵⁶ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

⁵⁷ Daugiausia struktūriniais fondams, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žuvininkystės fondui (EŽF).

iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	
Išorės personalas	

Etatų ekvivalentų vienetų išlaidų apskaičiavimo aprašas turėtų būti įtrauktas į V priedo 3 skirsnį.

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka dabartinę daugiametę finansinę programą.
- ☐ Atsižvelgiant į pasiūlymą (iniciatyvą), reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos išlaidų kategorijos programavimą.

Paaiškinti, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodyti atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas.
netaikoma

- ☐ Įgyvendinant pasiūlymą (iniciatyvą) būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą⁵⁸.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, nurodant atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.
netaikoma

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

- Pasiūlyme (iniciatyvoje) nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo.
- Pasiūlyme (iniciatyvoje) numatytas bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrai finansuojančią įstaigą								
Iš VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

⁵⁸

Žr. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa, 11 ir 17 straipsnius.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ kitoms pajamoms
 - ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

Mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁵⁹						
		N metai	N+1 metai	N+1 metai	N+1 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
.....straipsnis.								

Įvairių asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

Nurodyti poveikio pajamoms apskaičiavimo metodą.

⁵⁹

Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 proc. surinkimo sąnaudų.